

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Հայաստան-Ռուսաստան Մնայուն Շահերը

Նիկոլ Փաշինեանի իշխանութեան գալէն ասդին Ռուսաստանի հետ յարաբերութիւնները կը համընդհանուր Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան գլխաւոր օրակարգը: Նոր իշխանութիւնները կը փորձեն այս ուղղութեամբ վարել շատ զգոյշ քաղաքականութիւն մը, քաջ գիտակցելով Ռուսաստանի ունեցած մեծ ազդեցութեան, ոչ միայն Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան վրայ, այլ եւ ներքին, ռազմական ու տնտեսական առումներով:

Հակառակ Փաշինեանի բոլոր հաւաստիացումներուն, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքական ուղղութիւնը փոփոխութեան ենթակայ չէ, յստակ է որ Ռուսաստան շատ խանդավառ չէ Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող փոփոխութիւններով: Տարբեր առիթներով ու ձեւերով Մոսկուա կ'արտայայտէ իր այդ տրամադրութիւնները: Միւս կողմէ, Երեւան ջանք չի խնայեր մեղմելու եւ փարատելու համար նմանատիպ մտահոգութիւնները:

Այստեղ կայ սակայն խանգարող հանգամանք մը կապուած Հայաստանի ներքին շրջանակներուն հետ: Փաշինեանի կառավարութիւնը մնայուն քննադատութեան առարկայ է տարբեր կողմերէ: Ե՛ւ նախկին իշխանութիւններուն համակրող շրջանակներն ու գործիչները, ե՛ւ յետադիմութեան կողմնակից մամուլի շարք մը օրկաններ կը փորձեն բորբոքել Հայ-Ռուսական յարաբերութիւնները: Ռուսամետ ներկայացող ուժերը կը մեղադրեն Փաշինեանը «Ռուսաստանի հետ կապերը փճացնելու եւ տարիներու ընթացքին ձեռք ձգուած վստահութեան մթնոլորտը խաթարելու մէջ»: Արեւմտամետ կողմնորոշման ջատագովները մնայուն ցեխարձակումի կ'ենթարկեն Ռուսաստանը՝ պատեհ ու անպատեհ առիթներով:

Անկախ Հայաստանի ունեցած վերապահումներէն, յատկապէս Ատրպէյճանին մեծ քանակութեամբ արդիական գէնքերու վաճառքի հարցով եւ միւս կողմէ Ռուսաստանի ունեցած մտահոգութիւններէն՝ Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող քաղաքական գործընթացներուն նկատմամբ, երկու կողմերու շահերը կը պահանջեն որ այդ յարաբերութիւնները չենթարկուին մեծ ցնցումներու:

Ինչպէս յաճախ ըսուած է՝ քաղաքականութեան մէջ չկան մնայուն բարեկամութիւններ, այլ կան մնայուն շահեր:

Այսօրուայ դրութեամբ եւ տեսանելի ապագային եւս, Հայաստանի եւ Ռուսաստանի շահերը բազմաթիւ առումներով կը նոյնանան՝ Կովկասի տարածաշրջանէն ներս:

«ՄԱՍԻՍ»

Լաւրով. Մոսկուան եւ Երեւանը Փաստաթուղթ Կը Մշակեն Հայաստանի Մէջ Օտարերկրեայ Զինուորականներու Ներկայութեան Մասին

Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով

Հայաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան խօսնակ Աննա Նաղտալեան անդրադառնալով Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով յայտարարութեան շեշտած է որ, Հայաստանի մէջ գտնուող տարրալուծարանները քաղաքացիական բնուէթ կը կրեն:

«Մտիպուած եմ եւս մէկ անգամ կրկնել, որ խօսքը գնում է Հայաստանի սահմարանահամարակալին վերահսկողութեան բարձրացումն ապահովող լապտրաթորիաների մասին, որտեղ աշխատում են բացառապէս հայ մասնագէտներ: Լապտրաթորիաները Հայաստանին են եւ քաղաքացիական բնուէթ են կրում: Հայաստանի պարագայում այստեղ ռազմական ներկայութեան մասին խօսք չկայ», - ըսած է Աննա Նաղտալեանը:

Օր մը առաջ Լաւրով աղմկաշարժ յայտարարութիւն կատարած էր, ըսելով թէ, Մոսկուան եւ Երեւանը փաստաթուղթ կը մշակեն, որ կ'արգիլէ Հայաստանի տարածքին օտարերկրեայ զինուորականներու ներկայութիւնը:

Պատասխանելով Հայաստանի մէջ տեղակայուած երեք ամերիկեան կենսաբանական տարրալուծարաններու մասին հարցին՝ Լաւրով ըսած է. - «Մենք Հայաստանի հետ աւարտին կը հասցնենք փաստաթուղթի մշակումը, որ կ'երաշխաւորէ, որ օտարերկրեայ զինուորականներ չըլլան Հայաստանի մէջ: Այն կ'երաշխաւորէ թափանցիկութիւնը՝ սպառնալիքներու ու վտանգներու առումով»:

Ռուսաստանի արտաքին գործ

Շար.ը էջ 5

The Economist Թերթը Հայաստանը Հռչակած է 2018 Տարուայ Երկիրը

The Economist թերթը Հայաստանն հռչակած է 2018 տարուայ երկիրը: Այս առթիւ թերթի խմբագրութիւնը կը բացատրէ, որ «Տարուայ Երկիր» ամենամեայ անուանումը կը տրուի ոչ թէ ամենաազդեցիկ ազգին, ոչ թէ ամենահարուստ երկրին, ոչ թէ ամենահամեղ ուտելիքներ ունեցող երկրին, այլ այն երկրին որ դէպի լաւ փոխած է վերջին 12 ամիսներու ընթացքին:

«Այս մէկը բարձր ընտրութիւն է: Տարուայ ընթացքին լաւ աշխատանքը ապագայ յաջողութեան երաշխիք չէ: Անցեալ տարուայ յաղթող Ֆրանսան խրուած է անկարգութիւններու մէջ: Միանմարը, որ յաղթած էր 2015-ին, արիւնոտ ետքայլ կ'ապրէր: Հակառակ ասոր, մենք պէտք է ընտրենք», կը շեշտէ թերթը:

Հայաստանի ընտրութեան վրայ կեդրոնանալով թերթը կը գրէ, - «Նախագահ Սերժ Սարգսեանը փորձեց երկարաձգել իր ժամկէտը՝ դառնալով վարչապետ: Փողոցները բռնկեցան՝ որպէս բողոքի նշան: Նիկոլ Փաշինեանը՝ խորհրդատի եւ մօրուքաւոր նախկին լրագրողը եւ պատգամաւորը, օրինականօրէն եկաւ իշխանութեան՝ կողուպցիալի եւ անկարողութեան դէմ բողոքի ալիքի վրայ: Անոր դաշինքը հետագայ ընտրութիւններուն հաւաքեց ձայներու 70 տոկոսը: Փութիւնեան տիրակալը վճռուեցաւ, եւ ոչ ոք չսպաննուեցաւ: Ռուսաստանին միջամտելու առիթ չտրուեցաւ»:

«Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ հարցերը չեն լուծուած եւ կրնայ դարձեալ բռնկիլ: Այնուհանդերձ, յաճախ վատ կառավարող ազգը անհանգիստ տարածաշրջանին մէջ ունի ժողովրդավարութեան եւ նորացման հնարաւորութիւններ: Այդ պատճառով Հայաստանը մեր տարուայ երկիրն է», - կը գրեն թերթի խմբագիրները:

Փաշինեան. Առաջիկայ Հինգ Տարիներուն Զինուած Ուժերուն Պիտի Յատկացուի Յաւելեալ 2,5 Միլիար Տոլար

«Յառաջիկայ հինգ տարիներին Զինուած ուժերի մարտունակութեան բարձրացման համար Հայաստանի կառավարութիւնը մտադիր է յատկացնել յաւելեալ 2,5 միլիար տոլար», - խորհրդարանական ընտրութիւններէն ետք կայացած կառավարութեան առաջին նիստի ժամանակ յայտարարած է վարչապետի պաշտօնակատար Նիկոլ Փաշինեանը:

Փաշինեանը առանձնացուցած է այն ռազմավարական նպատակները, որոնց յառաջիկային մտադիր է հասնիլ իր դեկավարած կառավարութիւնը՝ ներդրումներու խրախուսում, ռազմարդիւնաբերական համալրի էական զարգացում, ինչը Հայաստանը կը դարձնէ թեխնոլոգիական երկիր, զինուած ուժերու մարտունակութեան բարձրացում, բարձրագոյն կրթական համակարգը որակական նոր մակարդակի հասցնելը, լրջագոյն բարեփոխումներ առողջապահութեան ոլորտին մէջ, պետական համակարգի արդիւնաւէտութեան բարձրացում, եւ որպէս այս ամէնի արդիւնք՝ Հայաստանի քաղաքացիներու բարեկեցութեան շօշափելի փոփոխութիւն:

«Տնտեսական յեղափոխութեան ծիրէն ներս ներդրումներ խրախուսումն է, եւ պէտք է արձանագրել, որ Հայաստանի նկատմամբ ներդրումային մեծ հետաքրքրութիւն կայ, եւ այդ հետաքրքրութիւնն առաջիկայում շարունակելու է աճել: Ես ուզում եմ Հայաստանի Հանրապետութեան բոլոր պետական պաշտօնեաների ուշադրութիւնը հրաւիրել այս հարցի վրայ, եւ իմ ուղիղ յանձնարարականն է՝ ստեղծել բոլոր պայմանները եւ շատեղծել որեւէ խոչընդոտ հնարաւոր ներդրողների համար: Յոյս ունեմ, որ որեւէ ազդակ չեմ ստանայ որեւէ պաշտօնեայի մասին, որ որեւէ ներդրումային նախագծի առջեւ խոչընդոտներ են յարուցուում եւ այլն», - նշած է վարչապետի պաշտօնակատարը:

Փաշինեանը չի շեղուցած է որ, նախընտրական կարեւոր խոստումներն է բիւրոկրատական քաշքշուկներու օրէնսդրութեամբ նախատեսուած հիմնարկի վերացումը եւ ընթացակարգերու հնարաւորինս պարզեցումը - «Առաջիկայ անելիքները ներդրումների խթանումն է, եւ պէտք է շատ արագ դրա համար բարենպաստ միջավայր եւ պայմաններ ստեղծել: Երկրորդ կարեւորագոյն անելիքը ռազմարդիւնաբերական համալրի զար-

Շար.ը էջ 7

ՎԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Բարուն ճանաչում է Արցախը. Ինչ է Կատարում

Դեկտեմբերի 14-ին տեղի ունեցան մի շարք իրադարձություններ, որոնք կապվում են բազմազան ներդաշնակ շղթայով եւ առնչվում են Արցախի խնդրին:

Պելաոուսի նախագահ Լուկաշենկոն ուսաստանցի լրագրողների հետ հանդիպմանը մի շարք բացառապատման արեց, ըստ որոնց Ատրպեյջանը պատրաստ էր Հայաստանով անցկացնել խողովակաշարը 5 շրջաններ վերադարձնելու դիմաց: Նա ասել է, որ Սերժ Սարգսեանը մերժել է այդ առաջարկը: Նույն օրը Նիկոլ Փաշինեանը եւ Իլհամ Ալիևը «փոխանակուեցին» «թուփերեան» գրառումներով:

«Ղարաբաղեան հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորումը մնում է Հայաստանի առաջնահերթութիւնը: Մենք կը շարունակենք խաղաղ կարգաւորման գործընթացը յանուն տարածաշրջանում կայունութեան եւ խաղաղութեան: Կարգաւորումը ջանքեր է պահանջում բոլոր կողմերից», - գրել է Փաշինեանը:

«2019 թուականը նոր ազդակ կը հաղորդի հայ-ատրպեյջանական դարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորմանը», - գրել է Ալիևը:

Պաքուս գտնուող ՌԴ ԱԳ նախարար Սերգեյ Լաւրովը նույն օրը յայտարարել է, որ Մոսկուան պատրաստ է աջակցել Հայաստանի ու Ատրպեյջանի միջեւ ուղղիչ երկխոսութեանը: Նա ասել է, որ պէտք

է լինի արդար կարգաւորում երկու կողմերի համար:

Նույն օրը ատրպեյջանական ԶԼՄ-ներում տեղեկութիւն է յայտնուել, որ Ատրպեյջանը մտադիր է հայ-ատրպեյջանական սահմանի իջեւան-Ղազար հատուածում հետքաշել գործը եւ տեղակայել սահմանապահներ: Պէտք է նշել, որ այս հատուածում հերթապահութիւն են իրականացնում ՀՀ ոստիկանութեան ներքին զօրքերը:

Արդեօք սա երկու կողմերից բարի կամքի դրսեւորում է, Դուշանբէի չկրակելու եւ օպերատիւ կապ հաստատելու վերաբերեալ պայմանաւորուածութիւնից յետոյ:

Հետաքրքիր է, որ նույն ասուլիսի ժամանակ Լուկաշենկոն նախատել էր դարաբաղեան կարգաւորման ԵԱՀԿ Մինսկի խմբին անգործութեան մէջ, յայտարարելով, թէ նրանք ոչ մի բան չեն արել կարգաւորման ուղղութեամբ:

Պէտք է նշել նաեւ, որ Ալիևի վերջին շրջանի հռետորաբանութիւնը բառական մեղմացել է, միեւնոյն ժամանակ, նկատելի է, որ նրա գրառումներն ու յայտարարութիւններն ուղղուած են աւելի շատ Մոսկուայի, քան Հայաստանի կողմ:

Հայաստանում նախընտրական շրջանում Նիկոլ Փաշինեանի ընդդիմախօսները լայն արշաւ էին սկսել նրա դէմ, մեղադրելով Արցախի հարցում գիշումների եւ իշխանութեան դիմաց «Արցախը

յանձնելու» մտադրութեան համար: Խօսուում է ուսական նոր պլանի, ԱՄՆ կողմից ճնշումների եւ այլնի մասին, եզրակացնելով, որ «կարգաւորումը» մօտ է:

Ինչ է կատարում եւ ինչի հետ էր կապուած այս յանկարծակի ակտիւացումը Արցախի խնդրով: Ինչ պայմանաւորուածութիւններ են եղել Դուշանբեում եւ ինչ գործապատմաներ են տեղի ունենում, արդեօք կայ «լաւրովեան» պլան:

Անցնելով իշխանութեան, Նիկոլ Փաշինեանը Արցախի հարցում յայտարարեց իր մօտեցումների մասին: Ըստ այդմ, Հայաստանը չի պատրաստուում բանակցել Արցախի փոխարէն, պէտք է կատարուեն վիեննայի ու Մանկո Պետերբուրգի պայմանաւորուածութիւնները եւ պէտք է առաջնահերթ լուծուի Արցախի կարգավիճակի հարցը:

Այս պայմաններում Ալիևը յայտնուել էր բարդ իրավիճակում, նկատի առնելով ոչ վաղ անցեալի հռետորաբանութիւնն ու խոստումները: Ատրպեյջանը դէմ է վիեննայի օրակարգին եւ Արցախի կարգավիճակի ճանաչմանը, միւս կողմից չի կարող պատերազմ սկսել, չունենալով երաշխիքներ, որոնք ոչ ոք չի տալիս: Այս պայմաններում անհրաժեշտ էր մի գործընթաց, որը նրան հնարաւորութիւն կը տար նահանջել իր հռետորաբանութիւնից:

Ներկայում դա էլ տեղի է ունենում. նա յայտարարում է, որ

մեղաւորը «Սերժ Սարգսեանի կողմնակցութեամբ վարչակարգն էր», որ Ատրպեյջանին յաջողուեց թոյլ չտալ բանակցային ձեւաչափի փոփոխութիւն, որ 2019-ին կը լինի նոր ազդակ, եւ այլն:

Բացի այդ, գորքերի հետքաշումը Հայաստանի հետ սահմանից մեկնաբանում է որպէս բարի կամքի դրսեւորում: Սա անհրաժեշտ է յատկապէս վիեննայի օրակարգի իրականացումը թոյլ չտալու համար, որը ոչ այլ ինչ է, քան Արցախի ճանաչումը: Դուշանբէի պայմանաւորուածութիւններն էլ բերում են որպէս փաստարկ, որ կողմերն իրենք կարող են մոնիտորինգի մեխանիզմ պայմանաւորուել, առանց Մինսկի խմբի միջնորդութեան:

Միեւնոյն ժամանակ, այս իրավիճակը ձեռնտու է նաեւ Մոսկուային, որը նույնպէս դէմ է վիեննայի օրակարգին:

Կարելի է ասել, որ կայ «կարգաւորման» հեռանկար: Բայց այդ դէպքում հարց է առաջանում՝ Ատրպեյջանը պատրաստ է ճանաչել Արցախը, որը հայկական կողմի առաջնահերթ պայմանն է: Թէ՞ գործ ունենք իմիտացիայի հերթական փուլի հետ:

Վերադառնալով Նիկոլ Փաշինեանի գրառմանը, պէտք է նշել, որ Հայաստանի առաջնահերթութիւնը պէտք է լինի հայրենադարձութիւնը, Արցախի տարածքների վերաբնակեցումը: Ժամանակին թէ եւրոպական մոնիտորինգը, թէ նույնիսկ Լուկաշենկոն նշել են, որ այդ տարածքները վերաբնակեցուած չեն: Դա Հայկական պետականութեան կենսունակութեան, զարգացման ու հզօրացման պայմանն է:

«ԼՐԱԳԻՐ»

Յեղափոխութեան Տրամաբանութիւնը

ԱՐԱՍ ԱԲՐԱՅԱՍԵԱՆ

Թէ ինչու անցած ընտրութիւններում «Իմ քայլը» ստացաւ 884456 ձայն (70,43 տոկոս)՝ առանձնապէս բացատրել պէտք է: Այդ ձայները վաստակեց Նիկոլ Փաշինեանը, որն իրականացրեց քաղաքացիների ճնշող մեծամասնութեան երազանքը՝ ազատեց նրանց ատելի իշխանութիւնից, որի հետ այդ մեծամասնութիւնը կապում էր անձնապէս իր, ինչպէս նաեւ մեր երկրի բոլոր խնդիրները: Իրավիճակի առանձնայատկութիւնն այն է, որ բացի Փաշինեանից, այդ նույն քաղաքացիները չեն տեսնում որեւէ մէկ այլ գործչի, որին պատասխանատու կը համարեն վերոյիշեալ խնդիրների լուծման համար:

Մնացածն ընթանում է դասական յեղափոխական կանոններով: Համընդհանուր աջակցութեան եւ մեծամասնութեան կողմից բոլոր քննադատող ձայները կոպտորէն լուեցնելու պայմաններում կառավարութիւնն արդէն գործել է մի շարք սխալներ, այդ թւում՝ միջազգային ասպարէզում: Հաշուի առնելով վարչապետի բռնկուած բնաւորութիւնը՝ նման դէպքերը կարող են կրկնուել նաեւ յետագայում:

Յեղափոխութեան առանձնայատկութիւնը նաեւ այն է, որ դրա կողմից միացրած ռեպրեսիւ թափանիւր օբիեկտիւօրէն դժուար է կանգնեցնել: Դա տեղի է ունենում անգամ իշխանութիւնների կամքից անկախ՝ այդպիսին է հասարակութեան պահանջը: Այնպէս որ, ենթադրում եմ, «նախկին իշխանութիւններով» ամէն ինչ չի սահմանափակուի: Յետոյ հերթը կը հասնի դրանց ենթադրեալ համակիրներին, յետոյ համակիրների համակիրներին եւ այլն: Այդպիսին է յեղափոխութեան տրամաբանութիւնը:

18-րդ դարի վերջում «Ազատութիւն, հաւասարութիւն եւ եղբայրութիւն» հռչակած ֆրանսացի յեղափոխականներն իրականացրեցին հաստատեցին դաժան բռնապետութիւն, որը, սակայն, ժողովրդի մեծամասնութեանը դուր էր գալիս: Ամբոխը հրճուած էր, երբ Ռոբեսպիերն ու նրա յեղափոխական ընկերները գիլիոտին էին ուղարկում թագաւորին եւ արքային: Ամբոխը նոյնպիսի հրճուած էր ասպրում, երբ Ռոբեսպիերը գիլիոտին էր ուղարկում իր յեղափոխական ընկերներին՝ նոյնպիսի անէծքներ ուղղելով «դաւաճաններին»: Պակաս չէին ամբոխի հրճուածքը եւ անէծքներն այն ժամանակ, երբ գիլիոտին էին տանում իրեն՝ Ռոբեսպիերին:

Եւ ի՞նչ: Ֆրանսացիներն ամէն տարի տօնում են իրենց յեղափոխութեան տարեդարձը, իսկ յեղափոխականներին հերոս են համարում, որովհետեւ նրանք կարեւոր խնդիր էին լուծում՝ ապացուցում էին, որ մարդիկ ի ծնէ որեւէ արտօնութիւն չունեն, բոլորն Աստու առաջ հաւասար են:

Այժմ մենք բոլորս պէտք է պատրաստ լինենք գիլիոտինին՝ բառիս ուղիղ կամ (այնուամենայնիւ, 21-րդ դարն է) փոխաբերական իմաստով: Դա չի նշանակում, որ պէտք է վախենանք մեր դիրքորոշումը յայտնելուց: Բայց նաեւ չի նշանակում, որ պէտք է թերազնահատել հայաստանեան թաւշեայ յեղափոխութեան պատմական դրական նշանակութիւնը: Ինչ էլ տեղի ունենայ մէկ ամիս կամ մէկ տարի յետոյ՝ յեղափոխութիւնը յառաջիկայ տասնամեակների համար ազդեցիկ դաս կը լինի ցանկացած իշխանութեան համար:

Այժմ մենք բոլորս պէտք է պատրաստ լինենք գիլիոտինին՝ բառիս ուղիղ կամ (այնուամենայնիւ, 21-րդ դարն է) փոխաբերական իմաստով: Դա չի նշանակում, որ պէտք է վախենանք մեր դիրքորոշումը յայտնելուց: Բայց նաեւ չի նշանակում, որ պէտք է թերազնահատել հայաստանեան թաւշեայ յեղափոխութեան պատմական դրական նշանակութիւնը: Ինչ էլ տեղի ունենայ մէկ ամիս կամ մէկ տարի յետոյ՝ յեղափոխութիւնը յառաջիկայ տասնամեակների համար ազդեցիկ դաս կը լինի ցանկացած իշխանութեան համար:

Եւ ի՞նչ:

Ֆրանսացիներն ամէն տարի տօնում են իրենց յեղափոխութեան տարեդարձը, իսկ յեղափոխականներին հերոս են համարում, որովհետեւ նրանք կարեւոր խնդիր էին լուծում՝ ապացուցում էին, որ մարդիկ ի ծնէ որեւէ արտօնութիւն չունեն, բոլորն Աստու առաջ հաւասար են:

Այժմ մենք բոլորս պէտք է պատրաստ լինենք գիլիոտինին՝ բառիս ուղիղ կամ (այնուամենայնիւ, 21-րդ դարն է) փոխաբերական իմաստով: Դա չի նշանակում, որ պէտք է վախենանք մեր դիրքորոշումը յայտնելուց: Բայց նաեւ չի նշանակում, որ պէտք է թերազնահատել հայաստանեան թաւշեայ յեղափոխութեան պատմական դրական նշանակութիւնը: Ինչ էլ տեղի ունենայ մէկ ամիս կամ մէկ տարի յետոյ՝ յեղափոխութիւնը յառաջիկայ տասնամեակների համար ազդեցիկ դաս կը լինի ցանկացած իշխանութեան համար:

«ԱՌԱՒՕՏ»

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն չի բաժնետիր հոն արտայայտուող բոլոր միտքերը

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՍԱԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՅՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՅԷ ԱՋԱՊԱՅԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՎԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առաջին Փոխվարչապետի Պաշտօնը Պիտի Կրճատուի. Էտուարտ Աղաճանեան

Նորընտիր իշխանութիւնը երեք փոխվարչապետի պաշտօնը շուրջութիւն կը համարէ: Գործադիրի մէջ կը քննարկեն առաջին փոխվարչապետի հաստիքը կրճատելու հարցը: «Ազատութեան» այս տեղեկութիւնը փոխանցած է կառավարութեան աշխատակազմի ղեկավար էտուարտ Աղաճանեանը:

«Այս պահին փոխվարչապետերի հաստիքների կրճատման հարցը քննարկման փուլում է: Այո, նաեւ քննարկում է երեքի փոխարէն երկու փոխվարչապետ ունենալու եւ առաջին փոխվարչապետի հաստիքը ընդհանրապէս չունենալու տարբերակը», - նշած է Աղաճանեանը:

Գործող կառավարութեան մէջ առաջին փոխվարչապետի պաշտօնը կը զբաղցնէ Արարատ Միրզոյեանը, որ, մամուլի մէջ շրջանառուող տեղեկութիւններու համաձայն, պիտի ղեկավարէ նորընտիր խորհրդարանը: Միւս փոխվարչապետերն են Մհեր Գրիգորեանը եւ Տիգրան Աւինեանը:

Առաջին փոխվարչապետի հաստիքը ստեղծուեցաւ նախկին իշխանութեան օրօք, Սերժ Սարգսեանի ընտրուելէն առաջ: «Կառավարութեան կառուցուածքի եւ գործունէութեան մասին» օրէնքին մէջ փոփոխութիւններ կատարուեցան եւ սահմանուեցաւ երեք փոխվարչապետի պաշտօն, մէկը՝ յատուկ կարգավիճակով՝ առաջին փոխվարչապետ: Ժամանակին ընդդի-

Կառավարութեան աշխատակազմի ղեկավար Էտուարտ Աղաճանեան

մադիրները այս փոփոխութիւնը պայմանաւորեցին նախկին վարչապետ Կարէն Կարապետեանի անձով՝ վարչապետի պաշտօնը Սերժ Սարգսեանին փոխանցող Կարապետեանի առաւելութիւնը միւս երկու փոխվարչապետի նկատմամբ ընդգծելու նպատակով:

Առաջին փոխվարչապետի կրճատումը միակ փոփոխութիւնը չէ: Պիտի կրճատուին նաեւ նախարարութիւնները, Ծրագրերու իրականացման գրասենեակներն (ԾԻԳ) ու Պետական ոչ առեւտրային կազմակերպութիւնները (ՊՈԱԿ): Ներկայիս 17 նախարարութեան պիտի մնան 11-12-ը: Իսկ թէ որոնք պիտի միաւորուին, դեռ քննարկման փուլի մէջ է:

ԲՅԿ-ԼՅԿ «Փոխիրաձգութիւնը» Կը Շարունակուի

Գազիկ Ծառուկեանի ղեկավարած «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութիւնը տարածած յայտարարութեան մէջ հակադարձած է «Լուսաւոր Հայաստան» կուսակցութեան (ԼՀԿ) ղեկավար էտմոն Մարուքեանին՝ պնդելով, թէ վերջինս կը փորձէ հանդէս գալ իբրեւ քաղաքական հալածեալ:

Ֆէյսպուքեան իր էջին վրայ էտմոն Մարուքեան հակադարձեց է վերջին օրերուն Գազիկ Ծառուկեանի խմբակիցներու կողմէն իր հասցէին հնչող վիրաւորանքներուն եւ մեղադրանքներուն՝ շեշտելով, որ Գազիկ Ծառուկեանը իրենց դէմ պատերազմ սկսած է Հանրային եթերին տեղի ունեցած բանավէճէն ետք, մասնաւորապէս՝ իր այն յայտարարութեան համար, որ հին համակարգը յեղափոխութեան էտք քանդուած է, իսկ Ծառուկեանը՝ իր քաղաքական ուժով, հին համակարգի մէկ մասն է:

Շուրջ 40 րոպէ տեւողութեամբ իր ելոյթին մէջ Մարուքեանը Ծառուկեանին յիշեցուցանոր քաղաքական անցեալը, այն որ, ան 2007 թուականէն ըլլալով ներկայացուածութեամբ երկրորդ ուժը խորհրդարանէն ներս, նախ ծառայած է Ռուսերթ Քոչարեանին, ապա Սերժ Սարգսեանին:

ԲՀԿ-ական պատգամաւորը Մարուքեանին որակած էր չանցագործ՝ շեշտելով, թէ քաղաքակն դաշտը անկէ պէտք է մաքրել, ինչը եւ պիտի ընեն:

Մարուքեանը կրկին հակադարձած է Գազիկ Ծառուկեանին, ընկալ, որ իրեն մանտաթէն չի կրնար զրկել եւ յիշեցուցած, որ ժամանակին Ծառուկեանը պէտք է զրկուէր մանտաթէն, քանի որ մշտա-

պէս բացակայած է Աժ նիստերէն: Ի պատասխան՝ «Բարգաւաճ Հայաստանի» մամուլի խօսնակի տարածած յայտարարութեան մէջ նշուած է, թէ էտմոն Մարուքեանն է, որ բազմիցս կողմ քուէարկած եւ պաշտպանած է նախագահ Սերժ Սարգսեանի կառավարութիւններու ծրագիրները: «Հիմա ո՞վ է նախկին իշխանութիւնների հետ համագործակցողը», - կը հարցնեն ԲՀԿ-էն՝ շեշտելով, թէ կուսակցութեան հիմնադիրը ոչ թէ Ռուսերթ Քոչարեանն է, այլ Գազիկ Ծառուկեանը: Եթէ Քոչարեանը որեւէ կապ ունենար ԲՀԿ-ի հետ, ապա այսօր կուսակցութիւնը Քոչարեանի կողքին կ'ըլլար:

Նշենք, որ էտմոն Մարուքեանը անդրադարձած էր նաեւ իրեն պատգամաւորական մանտաթէն զրկելու մասին «Բարգաւաճ Հայաստանէն» պատգամաւոր ընտրուած Վահէ Էնֆիլիանեանի գրառման: Էնֆիլիանեանը ֆէյսպուքեան իր էջին գրած էր, թէ Մարուքեանը Հայաստանի մէջ մշտական բնակութեան վերաբերեալ կեղծ փաստաթուղթեր ներկայացուցած էր ոստիկանութեան՝ կատարելով քրէական յանցագործութիւն, եւ հետեւաբար պէտք է պատասխանատուութեան ենթարկուի:

էտմոն Մարուքեանը նաեւ յայտարարած է, որ Ծառուկեանը իրեն կը սպառնայ, ըսելով, թէ միեւնոյնն է ինք չի վախնար:

Ի պատասխան Մարուքեանի այս յայտարարութեան՝ ԲՀԿ-էն հակադարձած են. - «Դուք ո՞վ էք, որ Ծառուկեանը ձեզ ընդհանրապէս նկատի: Միգուցէ դա ձեր ցանկութիւնն է, որ ձեզ սպառնան, եւ դուք հազնէք քաղաքական հալածեալի դիմակ: Ձեր յոյսերը զուր են»:

Կարէն Կարապետեանը ԶԳԿ-էն Դուրս Գալու Դիմում Գրած Է

Հանրապետական կուսակցութեան նախագահի նախկին առաջին տեղակալ, նախկին վարչապետ Կարէն Կարապետեանը օրեր առաջ ՀՀԿ-էն դուրս գալու դիմում գրած է: Այդ մասին «Ազատութեան» փոխանցած է Հանրապետական կուսակցութեան կազմակերպչական յանձնաժողովի ղեկավար Ռուբէն Թադեւոսեանը:

Մինչեւ Նիկոլ Փաշինեանի ընտրուելը՝ թաւշեայ յեղափոխութեան օրերուն, Կարապետեանը վարչապետի պարտականութիւնները կը կատարէր:

2010 թուականին Կարէն Կարապետեանը դարձեալ Հանրապետականի ցուցակով Երեւանի քաղաքապետ ընտրուած էր, սակայն մէկ տարի անց հրաժարական տուած եւ աշխատանքի անցած էր ռուսական «Կազպրոմպանք» ընկերութեան մէջ՝ որպէս առաջին փոխնախագահ:

Օրերս ալ յայտնի դարձաւ, որ

Նախկին վարչապետ Կարէն Կարապետեան

Կարէն Կարապետեանին առաջադրած են «Ջառուպեժնեֆթ»-ի տնօրէններու խորհուրդի անդամի թեկնածու:

«Ջառուպեժնեֆթ»-ը ռուսական պետական նախարարական նոյնող ընկերութիւն է, որու բաժնետոմսերու 100 տոկոսը կը պատկանի Ռուսաստանի Դաշնութեան:

Նախկին Ոստիկանապետ Վլատիմիր Գասպարեան Զարաշահած Է Պաշտօնեական Դիրքը

Քննչական կոմիտէն քրէական գործ յարուցած է նախկին ոստիկանապետ Վլատիմիր Գասպարեանի կողմէն առերեւոյթ պաշտօնէական լիազօրութիւնները չարաչահելու դէպքի առթիւ: Նախկին ոստիկանապետին այս պահուն մեղադրանք չէ առաջադրուած: Գործը ուղարկուած է Յատուկ քննչական ծառայութիւն:

Հակամրցակցային գործունէութիւն ծաւալելու դէպքի առթիւ քննուող քրէական գործով ձեռք բերուած են տուեալներ, որ 2012 թուականի խորհրդարանական ընտրութիւններէն առաջ ոստիկանութեան նախկին պետը իր պաշտօնէական դիրքն ու լիազօրութիւնները ծառայութեան շահերուն հակառակ օգտագործելով խոստացած է միջամտել եւ օգնել Երեւան - Աթոլեան երթուղին իրականացնող «Քինկ տելիքս» ընկերութեան նախկին սեփականատիրոջ՝ վճարովի ուղեւորափոխադրումներու հետ կապուած խնդիրները լուծելու հարցի վերաբերեալ, եթէ վերջինս Ազգային ժողովի ընտրութիւններուն աջակցի Հանրապետական կուսակցութեան:

Հայաստանի նախկին ոստիկանապետ Վլատիմիր Գասպարեան

Ըստ Քննչական կոմիտէի, ոստիկանապետը խոստացած է ոստիկանութեան աշխատակիցներու միջոցաւ խոչընդոտներ ստեղծել «Գազիկ Ծառուկեան» բարեգործական հիմնադրամի շրջափոխէն ներս գործող եւ նոյն երթուղին իրականացնող անվճար հանրակառքերուն համար, մինչդեռ «Քինկ տելիքսին» աջակցիլ՝ նոյնիսկ ճանապարհային երթեւեկութեան կանոններու խախտման պարագային:

Դատարանը Սերժած Է Քոչարեանի Պահանջը՝ Պարտադրել Փաշինեանին Ներողութիւն Խնդրել Իրմէ

Վերաքննիչ դատարանը մերժած է Հայաստանի երկրորդ նախագահ, 2008-ի Մարտի 1-2-ի արիւնալի իրադարձութիւններու գործով սահմանադրական կարգը տապալելու մէջ մեղադրուող Ռուսերթ Քոչարեանի եւ անոր պաշտպանի կողմէ ներկայացուած բողոքը, որով նախկին նախագահը դատարանէն կը խնդրէր պարտադրել Նիկոլ Փաշինեանին հրապարակայնօրէն ներողութիւն խնդրել իրմէ, միեւնոյնն ժամանակ՝ մինչեւ «Մարտի 1»-ի գործի քննութեան աւարտը արգիլել Փաշինեանին հրապարակայնօրէն մեկնաբանել Քոչարեանի վերաբերեալ քրէական գործերու հետ կապուած հանգամանքները:

Ռուսերթ Քոչարեանի կողմը հայցին մէջ պնդած էր, որ դատար-

անը վարչապետի պաշտօնակատարին պէտք է պարտաւորեցնէ հրապարակայնօրէն ներողութիւն խնդրել հետեւեալ արտայայտութեան համար. - «... Կամ թէկուզ Ռուսերթ Քոչարեանին ազատ արձակելու մեկնաբանութիւնը: Ասում է՝ անձեռնմխելի է: Ի՞նչ է նշանակում անձեռնմխելի: Այսինքն, կարելի է մարդկանց սպանութիւնը կազմակերպել ու ասել՝ «ես անձեռնմխելի» եմ»: Այդ որտե՞ղ է այդպէս գրած ...»:

Ըստ դատական տեղեկատուական համակարգի, Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը եզրայայնած է, որ Երրորդայի հռչակագրի 10-րդ յօդուածի 1-ին մասի համաձայն՝ իւրաքանչիւր ոք ունի ազատօրէն արտայայտուելու իրաւունք:

ԼՈՒՐԵՐ

Լուկաշենքոն Ա. Փեթերսպուրկի Մեջ Ներողութիւն Խնդրած է Փաշինեանին

Փաշինեան եւ Լուկաշենքո ԱՊԳ գագաթնաժողովի ժամանակ

Պելառուսի նախագահը Դեկտեմբեր 6-ին Ա. Փեթերսպուրկի մէջ կայացած ԱՊՀ գագաթնաժողովի ժամանակ ներողութիւն խնդրած է Հայաստանի վարչապետին՝ ՀԱՊԿ գլխաւոր քարտուղարի հարցի վերաբերեալ ըրած կտրուկ յայտարարութիւններուն համար: Այդ մասին Ալեքսանտր Լուկաշենքոն պատմած է ռուսաստանցի լրագրողներուն՝ պնդելով, թէ այդ օրը ներկաներէն շատերը մէկը միւսէն ներողութիւն խնդրած է:

«Ես ներողութիւն խնդրեցի Նիկոլ Փաշինեանին՝ տարբեր առիթներով անոր հասցէին ըրած յայտարարութիւններուն համար: Փութիւնը ներողութիւն խնդրեց բոլորէն: Այնտեղ իսկական խառնաշփոթ էր, մենք իսկապէս մէկս միւսէն ներողութիւն կը խնդրէինք», - պատմած է Լուկաշենքոն: Փաստելով, որ այդ օրը ընդունած է իր սխալը Փաշինեանի առջեւ, Լուկաշենքոն կրկին առաջ տարած է սեփական տեսակէտը ՀԱՊԿ գլխաւոր քարտուղարի նշանակման շուրջ եւ կոչ ըրած Հայաստանի իշխանութիւններուն համաձայնիլ այդ պաշտօնին իր ներկայացուցիչի նշանակմանը:

«Խայտառակութիւն է, որ մենք չենք կրնար ՀԱՊԿ ղեկավար ընտրել», - ըսած է Պելառուսի նախագահը՝ քննադատութեան սլաքը ուղղելով Հայաստանի վարչապետի պաշտօնակատարի կողմը. - «Խնդիրը ոչ թէ մենք ստեղծած

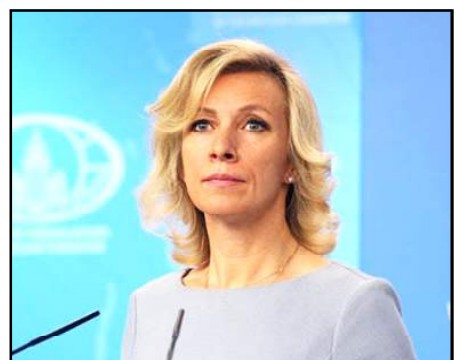
ենք, այլ՝ ինք: Երբ կը ձեռք բերուի կազմակերպութեան նախկին ղեկավարը, իմաստուն եղիր եւ կամացուկ լուծէ այս հարցը, կ'ընտրէինք նոր ղեկավար, վերջինս այդքան ալ մեծ դեր չի խաղար այնտեղ, եւ այս խնդիրն ալ չէր առաջանար: Բայց չէ, Նիկոլ Փաշինեանը մեզ թաթախեց ներքաղաքական խնդիրներու մէջ»:

Պելառուսի նախագահը արձագանգած է Ատրպէյճանին գէնք վաճառելու մասին Փաշինեանի կշտամբանքներուն, միայն թէ Լուկաշենքոն սեփական մեղքը բոլորովին այլ կերպ մեկնաբանած է: «Ատրպէյճանցիները կը խնդրէին՝ վաճառէք մեզի: Իսկ մեզի պէտք էր փակել այն վարկը, որ վերցուցած էինք անկէ առաջ: Եւ ես ըսի՝ կը վաճառեմ ատրպէյճանցիներուն, ու նոյնանման համալիր նաեւ Հայաստանին առաջարկեցի: Հայերը հրաժարեցան՝ ըսելով, թէ ռուսական «Իսքանտար» ունին, որ շքերթի ժամանակ ցոյց տուած են: Մենք ալ, ատրպէյճանցիներու խնդրանքով, համալիրը պատրաստեցինք այնպէս, որ հասցնենք, եւ այն ցուցադրուի շքերթին: Թերեւս այդ իմ մեղքը, որ գէնքը հասցուցած եմ ռազմական շքերթին», - ըսած է Լուկաշենքոն՝ յատուկ ընդգծելով, որ Ատրպէյճանին գէնք մատակարարող երկիրներու շարքին Պելառուսը չորրորդն է: - «Որքան գիտեմ, առաջին հորիզոնականին Ռուսաստանն է»:

Մոսկուան եւ Երեւանը Երկկողմ Յարաբերութիւններու Զարգացման Շատ Լաւ Ներուժ Ունին. Զախարովա

Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտարարած է, թէ Մոսկուան եւ Երեւանը երկկողմ յարաբերութիւններու զարգացման շատ լաւ ներուժ ունին:

«Մենք հսկայական ներուժ ունինք, կան բոլոր հնարաւորութիւնները՝ զարգացնելու եւ պահպանելու այն աշխուժութիւնը, որու հիմքը դրուած է անցեալին: Մենք երկկողմ յարաբերութիւններու դրական արտակարգ շարժումները ենք, որոնք կառուցուած են տարիներով, իր նպաստը բերելով երկու երկիրներու ժողովուրդներուն: Կը կարծեմ՝ Հայաստանի մէջ գիտեն, թէ Ռուսաստանը որքան ներդրած է երկկողմ յարաբերութիւններու զարգացման գործին մէջ, թէ՛ քաղաքական կամ ք, թէ՛ նիւթական միջոցներ: Եւ ես կը կրկնեմ՝ մենք միշտ շահագրգռ-

Ռուսաստանի Ազնախարարութեան խօսնակ Մարիա Զախարովա

ուած ենք, որ մեր հարեւանները, մեր բարեկամ ժողովուրդները բարգաւաճեն: Այն առաջին հերթին մեր շահերէն կը բխի», - ըսած է Զախարովան՝ ընդգծելով, որ այդ դրական աշխուժութիւնը պէտք է պահպանել, եւ նաեւ համագործակցութեան նոր ուղիներ գտնել:

Երոպացի Վերլուծողներ. Փաշինեանի Համար «Նոր» Հայաստանի Տեսլականը Կեանքի Կոչելը Սարտահրաւեր Պիտի Ըլլայ

Եւրոպական քաղաքականութեան կեդրոնի վերլուծաբաններ Ամանտա Փոլն ու Տենիս Սամուէլը անդրադարձած են Դեկտեմբեր 9-ին Հայաստանի մէջ կայացած արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւններուն, ՀՀ վարչապետի ժամանակաւոր պաշտօնակատար Նիկոլ Փաշինեանի «Իմ Քայլը» դաշինքի համոզիչ յաղթանակին:

Հեղինակներու կարծիքով՝ ընտրողներու մասնակցութեան ցած յայտը (48.63%) կը վկայէ առ այն, որ ժողովուրդի շրջանին հիասթափութեան մակարդակը բարձր է: «Փաշինեանի համար «նոր» Հայաստանի տեսլականը կեանքի կոչելը մարտահրաւէր պիտի ըլլայ: Այժմ, երբ Փաշինեանը ունի խորհրդարանական մեծամասնութիւն, պէտք է գործի անցնի երեք կարեւորագոյն ոլորտներու մէջ՝ ներքին բարեփոխումներ, արտաքին քաղաքականութիւն եւ Լեւոնալին Ղարաբաղ», - գրած են հեղինակները՝ նկատելով, որ հայ հասարակութիւնը իրական փոփոխութեան ակնկալիք ունի:

Վերլուծաբանները նշած են, որ Փաշինեանի նոր կառավարութիւնը իրական հակապաշտպանութիւն մարտավարութեան կարիք ունի: Միայն այդ պարագային հնարաւոր կ'ըլլայ խթանել տնտեսութեան զարգացումը, նուազեցնել աղքատութեան մակարդակը, բարելաւել կեանքի որակը:

Ինչ կը վերաբերի արտաքին քաղաքականութեան, ապա ըստ վերլուծութեան՝ ռազմական եւ պաշտպանական հարցերուն մէջ Հայաստանի գլխաւոր գործընկեր Ռու-

սաստանը խոր կասկածանքով կը վերաբերի Փաշինեանին:

«Փութիւնի վստահութիւնը շահելու անոր յոյսը՝ մեղմ ըսած միամիտ է: Փաշինեանի առաջնորդած փողոցային լեղափոխութիւնը նոր շունչ տուաւ այն հեռանկարին, որ նախկին խորհրդային պետութիւններուն մէջ ալ կրնան նման զարգացումներ տեղի ունենալ: Թէեւ Քրեմլինը կ'ուզէ ցոյց տալ, որ այդ իրեն չի մտահոգեր, սակայն այդպէս չէ: Մինչդեռ Արեւմուտքը դեռ կը փորձէ հասկնալ՝ ով է Փաշինեանը, ուրկէ եկած է եւ ուր կ'երթայ: ԵՄ եւ արեւմտեան շրջանակները լաւ տրամադրուած են Փաշինեանի նկատմամբ, բայց անոր դեռ հարկաւոր է համակրանքը վերածել շօշափելի աշակցութեան:

Մտահոգութիւն կայ, որ Փաշինեանը բաւականաչափ համբերութիւն չունենար ժամանակի ընթացքին ԵՄ-ի հետ յարաբերութիւնները աւելի յստակ ուրուագծելու, խորացնելու համար: Հայաստանի կառավարութեան համար առաջնային կարեւորագոյն նպատակը պիտի ըլլայ Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի, մասնաւորապէս՝ ԵՄ-ի հետ յարաբերութիւններու ճիշդ հաւասարակշռումը», - նշած են վերլուծաբանները:

Անդրադարձի աւարտին խօսուած է նաեւ Լեւոնալին Ղարաբաղի հակամարտութեան մասին: Հեղինակները նշած են, որ թէեւ վերջին ամիսներուն ԼՂ շփման գիծին վրայ իրավիճակը համեմատաբար հանգիստ է, սակայն ռիսքերը կը շարունակեն մեծ ըլլալ:

Լեւոն Մնացականեանը Ազատուած է Ղարաբաղի Պաշտպանութեան Բանակի Հրամանատարի Պաշտօնէն

Նախագահ Բակո Սահակեան պաշտօնէն ազատած է Ղարաբաղի պաշտպանութեան նախարար, Պաշտպանութեան բանակի հրամանատար, զօրավար Լեւոն Մնացականեանը: Նոր նախարարը զօրավար Կարէն Աբրահամեանն է, որ մինչեւ այդ նշանակումը կը զբաղջնէր գլխաւոր շտապի պետի պաշտօնը:

Մնացականեանը առանց պաշտօնի չէ մնացած, ան նշանակուած է Արցախի արտակարգ իրավիճակներու պետական ծառայութեան տնօրէն:

Լեւոն Մնացականեանը Ղարաբաղի պաշտպանութեան նախարար էր 2015-ի Յունիսէն, մինչեւ այդ 3 տարի եղած է Հայաստանի զինուած ուժերու գլխաւոր շտապի պետի տեղակալը:

Թէ ի՞նչն էր Պաշտպանութեան նախարարի պաշտօնակալութեան պատճառը, «Ազատութեան» հետ զրոյցի ժամանակ չէ յստակեցուցած Ղարաբաղի նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ Դաւիթ Բաբայեանը:

Լեւոնալին Ղարաբաղի խորհրդարանի ընդդիմադիր պատգամաւոր Հայկ Խանումեանի կարծիքով, Մնացականեանը ժամանակ առ ժամանակ իրեն թոյլ տուած է քաղաքական յայտարարութիւններ ընել: «Հրապարակային դաշտում քաղաքական թեմաներով արտայայտուելիս Լեւոն Մնացականեանի աքթիւութեան հետ կարող է կապուած լինել: Լեւոն Մնացականեանը ար-

Պաշտպանութեան Բանակի Գլխաւոր իրամանատար Լեւոն Մնացականեան

տա յայտուել է նաեւ Հայաստանում քաղաքացիական անհնազանդութեան ժամանակ, թոյլ է տուել անթոյլատրելի արտայայտութիւններ բանակի հրամանատարի առումով: Նման բարձրաստիճան գիւնտորականների համար, որոնք փաստօրէն բանակի կարծիքն են արտայայտում, նման արտայայտութիւններն անթոյլատրելի են»:

Լեւոն Մնացականեանէն բացի, հայաստանեան մամուլը գրած էր նաեւ Ղարաբաղի Ազգային անվտանգութեան խորհուրդի քարտուղար Վիթալի Բալասանեանի եւ Բակո Սահակեանի խորհրդական Արշալիր Ղարաբեանի պաշտօնակալութիւններու մասին: Այնուց պաշտօններէն ազատելու մասին, սակայն, ոչինչ չէ հաղորդուած:

Ըստ Վանեցեանի. Կը Ստուգուի Շուրջ 447 Միլիոն Տոլարի Գործարքներու Օրինականութիւնը

Արթուր Վանեցեան հարցազրոյցը Գրայր Թամրազեանի հետ

Մայիսի 10-էն Դեկտեմբերի 4-ը ինկած ժամանակահատուածին Ազգային անվտանգութեան ծառայութեան (ԱԱԾ) քննչական բաժանմունքէն ներս յարուցուած եւ քննուած է շուրջ 30 քրէական գործ, որոնց քննութեան նախնական արդիւնքներով՝ պետական պիւտձէին պատճառուած է 39,127,298 տոլար վնաս: Այս մասին «Ազատութեան» «Կիրակնօրեայ վերլուծական Հրայր Թամրազեանի հետ» հաղորդման տուած բացառիկ ի ժամանակ ըսած է Ազգային անվտանգութեան ծառայութեան պետ Արթուր Վանեցեանը:

Վանեցեանի խօսքով՝ այս պահու դրութեամբ պետպիւտձէ վերականգնուած է շուրջ 26,820, 716 տոլար «իսկ մնացածն ընթացքի մէջ է»:

«Այսօր մենք Հաշուէքննիչ պալատի, Ֆինանսների նախարարութեան, ՊԵԿ-ի մեր գործընկերների միջոցով տարբեր քրէական գործերով ընդհանուր առմամբ ստուգում ենք շուրջ 446,748,540 տոլար ֆինանսական գործարքների օրինականութիւնը: Դա ահռելի գումար է, ուղղակի դա շատ մեծ ժամանակ եւ ջանք է պահանջում: Հաւատացե՛ք, որ այդ գումարները շատ բարձր է հիմնաւորել եւ յետ բերել», - ըսած է ԱԱԾ տնօրէնը:

«Բացի այդ, երեւի թէ ծանօթ էք յայտնի «Կոլտըն Փալաս» հիւրանոցի հետ կապուած խնդրին, որը վերադարձուել է պետութեանը: Գործընթացը սկսուել է, Պետական գոյքի կառավարման վարչութիւնը զբաղուած է այդ հարցով», - աւելցուցած է Վանեցեանը:

Հարցին, թէ ի՞նչ եղաւ այդ միւս՝ Սերժ Սարգսեանի թիկնազօրի նախկին պետ Վաչակնան Դազարեանի 6 միլիոն տոլար եւ Սերժ Սարգսեանի եղբօր Ալեքսանտր Սարքսեանի 30 միլիոն տոլար պետութեան վերադարձուելիք գումարներուն հետ, Վանեցեանը պատասխանած է. - «Յարուցուած են քրէական գործեր, կատարուած է նախաքննութիւն, նախաքննութեան արդիւնքում կը հիմնաւորուի այդ գումարների ծագումը, եւ դրա արդիւնքում... Դուք արդէն լսել էք, որ իրենք տարբեր ՁԼՄ-ներով պատրաստակամութիւն են յայտնում նշուած գումարները պետութեանը վերադարձնելու՝ ոչ թէ

նուիրաբերելու, այլ վերադարձնելու մասին: Այդ վերադարձը, կարծում եմ, առաջիկայում կը լինի, եւ համաձայն Քրէական օրէնագրքի յօդուածների, որով այդ գումարների վրայ կալանքները դրուած են, բոլոր ընթացակարգերը պահելով՝ այդ քրէական գործերը կը գնան իրենց հունով, եւ այդ գումարները կը վերադարձուեն Հայաստանի Հանրապետութեան պետական պիւտձէ»:

Անդրադառնալով Ազգային անվտանգութեան պետական վարչութեան նախկին ղեկավար, Ազգային ժողովի նախկին պատգամաւոր Դաւիթ Շահնազարեանի յայտարարութիւններուն, գինք ԱԱԾ հրաւիրելուն վերաբերեալ՝ Արթուր Վանեցեանը ըսած է.

«Դաւիթ Շահնազարեանի կողմից հնչեցուած խօսքերի մէջ յստակ կար յանցագործութեան մասին հաղորդման յատկանիշներ: Իմ յանձնարարութեամբ՝ սահմանադրական կարգի եւ ահաբեկչութեան դէմ պայքարի բաժանմունքի աշխատակիցները այդ յայտարարութեան հետ կապուած իրականացրել են անհրաժեշտ հետախուզական միջոցառումներ, որպէսզի պարզենք այդ յայտարարութիւնների իսկութիւնը:

Յստակ՝ ինքնիշխանութեանը, Հայաստանի ինքնիշխանութեանը սպառնացող վտանգի մասին էր յայտարարել պարոն Շահնազարեանը, եւ մենք պարտաւոր էինք դրան արձագանգելինք:

Ես պաշտօնապէս յայտարարում եմ, որ որեւէ ուժի, որեւէ քաղաքական գործչի, այդ թւում՝ Դաւիթ Շահնազարեանի նկատմամբ Ազգային անվտանգութեան ծառայութիւնը քաղաքական հետապնդում չի իրականացրել եւ քանի դեռ ես հանդիսանում եմ Ազգային անվտանգութեան ծառայութեան տնօրէն՝ չի իրականացնելու:

Մեզ քաղաքական հետապնդման մէջ կարող էր մեղադրել վարչապետի պաշտօնակատար Նիկոլ Փաշինեանը, բայց ոչ պարոն Շահնազարեանը, որովհետեւ պարոն Շահնազարեանի յայտարարութիւնների հիման վրայ, եթէ հաստատուէին այդ յայտարարութիւնները, պատասխանատուութեան պէտք է նախարկուէր գործող վարչապետի պաշտօնակատարը», - ըսած է Վանեցեանը:

Մեր Նպատակն է՝ Քաղաքական Յեղափոխութիւնը Վերածել Տնտեսական Յեղափոխութեան. Նիկոլ Փաշինեան

Վարչապետի պաշտօնակատար Նիկոլ Փաշինեան ընդունած է ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալութեան Եւրոպայի եւ Եւրասիայի հարցերով փոխնախագահ Պրոք Պիրմընիին: Այս մասին կը յայտնեն կառավարութեան լրատուական ծառայութեան:

Նիկոլ Փաշինեանը կարեւորած է ԱՄՆ ՄԶԳ-ի հետ արդիւնաւէտ համագործակցութեան յետագայ զարգացումն ու ընդլայնումը տարբեր ուղղութիւններով: Վարչապետի պաշտօնակատարի խօսքով՝ կառավարութիւնը հետեւողականօրէն եւ հաստատակամ պիտի շարունակէ ժողովրդավարական հիմնարկներու զարգացման ուղղուած բարեփոխումները եւ այդ առումով ընդգծած է ԱՄՆ ՄԶԳ-ի հետ փոխգործակցութեան կարեւորութիւնը: Կառավարութեան ղեկավարը Պրոք Պիրմընիի այցը Հայաստան համարած է լաւ հարաւորութիւն՝ նախանշելու յետագայ համագործակցութեան ոլորտները:

«Մեր նպատակն է՝ քաղաքական յեղափոխութիւնը վերածել տնտեսական յեղափոխութեան եւ այդ կարեւորագոյն փոփոխութիւնների իրականացման ճանապարհին շահագրգռուած ենք աշխոյժօրէն համագործակցել ԱՄՆ ՄԶԳ-ի հետ: Մեր քայլերն ուղղուած են ժողովրդավարութեան ամրապնդմանը, պիզնես միջավայրի բարելաւմանը, ներդրումների ներգրւումանը, քաղաքացիական հասարակութեան

զարգացմանը», - ըսած է Նիկոլ Փաշինեանը՝ հեռանկարային համարելով համագործակցութիւնը ԱՄՆ ՄԶԳ-ի հետ նաեւ զիւղատնտեսութեան, ենթակառուցուածքներու եւ կրթութեան ոլորտներու մէջ: Վարչապետի պաշտօնակատարը նշած է, որ ՀՀ կառավարութիւնը շահագրգռուած է ԱՄՆ-ի հետ տնտեսական փոխգործակցութեան զարգացմամբ եւ առեւտրաշրջանառութեան ծաւալներու աւելացմամբ:

Պրոք Պիրմընը նախ շնորհաւորած է Նիկոլ Փաշինեանը բարձր մակարդակի արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւններ իրականացնելու կապակցութեամբ եւ աւելցուցած. «Ինձի համար պատիւ է հանդիպել ձեզի, նշանաւորելու այս պատմական էջը Հայաստանի պատմութեան մէջ: ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալութիւնը պատրաստ է աշխատիլ կառավարութեան հետ՝ Հայաստանի ժողովրդավարական հիմնարկներու առաւել հզօրացման, կաշառակերութեան դէմ պայքարի եւ առեւտուրի ու ներդրումներու խթանման բնագաւառներուն մէջ»:

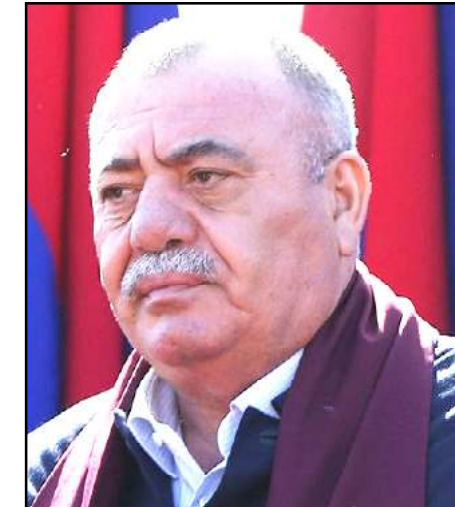
Հանդիպման ընթացքին զրուցակիցները պայմանաւորուած են, որ երկկողմ փոխգործակցութեան յստակ ուղղութիւնները յառաջիկային պիտի յստակեցուին ՀՀ կառավարութեան եւ ԱՄՆ ՄԶԳ-ի հայաստանեան գրասենեակի քննարկումներու արդիւնքով:

Դատարանը Որոշեց Երկարաձգել Մանուէլ Գրիգորեանի Կալանքը

Երեւանի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանը բաւարարած է Ազգային ժողովի պատգամաւոր, զօրավար Մանուէլ Գրիգորեանի կալանքը երկու ամիսով երկարաձգելու՝ քննիչի միջնորդութիւնը եւ մերժած է գրաւի դիմաց ազատ արձակելու՝ անոր պաշտպաններու միջնորդութիւնը: Այս մասին լրագրողներուն յայտնած է 62-ամեայ զօրավար փաստաբան Արսէն Մկրտչեանը:

Գրիգորեանը դատական նիստին ներկայ չէ եղած, ինչպէս պաշտպանը փոխանցած է՝ առողջական վիճակի պատճառով:

Մանուէլ Գրիգորեանը կը մեղադրուի ապօրինի կերպով ռազմամթերք ձեռք բերելու եւ պահելու, ինչպէս նաեւ առանձնապէս խոշոր չափերով գոյք յափշտակելու մէջ:

Զօրավարը կալանաւորուած է այս տարուան Յունիսին, դատարանը արդէն երկրորդ անգամ ըլլալով երկարաձգած է անոր կալանքի ժամկէտը:

Մոսկուան Եւ Երեւանը Փաստաթուղթ Կը Մշակեն

Շարունակուած էջ 1-էն

Ծոց նախարարը աւելցուցած է, որ նման համաձայնագիր կը պատրաստուի նաեւ Ղազախստանի հետ:

Լրագրողներու հետ Լաւրովը երկար խօսած էր այն մասին, թէ ինչու Հայաստանի մէջ ամբերիկեան դեսպանատունը այդքան մեծ է, իսկ Ռուսաստանինը՝ փոքր: Ռուսաստանի Արտաքին գործոց նախարարը ըսած էր, որ, այո, Սորոսը, օրինակ, շատ աշխոյժ կ'աշխատի ՀՀ յայտատանի մէջ, Լաւրովը ըսած է «մեր տարածքին մէջ»՝ ի նկատի ունենալով յետխորհրդային տարածքը:

Նախարարը նաեւ ըսած է, թէ Ռուսաստանը միշտ ալ աշխատած է Հայաստանի համակարգային ընդդիմութեան, այդ շարքին նաեւ՝ «Ելք» խմբակցութեան 9 պատգամաւորներու հետ: Ան խօսած է «փափուկ ուժի» մասին՝ նկատելով, թէ Ռուսաստանը այսօր ալ կը շարունակէ համագործակցել հայաստանեան բոլոր ուժերուն հետ: Ասոր հետ մէկտեղ, Սերկէյ Լաւրովը կ'արդարանար՝ յայտարարելով, թէ Ռուսաստանը կը գիշի Միացեալ Նահանգներուն յետխորհրդային տարածքին մէջ եւ մասնաւորապէս Հայաստանի մէջ, քանի որ նման հսկայական պիւտձէ չունի:

Թրքական Մամուլը Լայնօրէն Անդրադարձած է Հայաստանեան Ընտրութիւններուն

Վերջին շաբաթուան ընթացքին Հայաստանը թրքական առաջատար լրատուամիջոցներու ուշադրութեան կեդրոնն է:

Թրքական բազմաթիւ կայքեր անդրադարձած են անցած կիրակի Հայաստանի մէջ կայացած արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւններու արդիւնքներուն, անոնց նախորդող ներքաղաքական զարգացումներուն՝ Ապրիլ-Մայիս ամիսներուն երկրի մէջ տեղի ունեցած իրադարձութիւններուն, Նիկոլ Փաշինեանի կերպարին եւ անոր անցած քաղաքական ուղիին:

«Անատոլու» գործակալութեան թուղթու Զամը «Հայաստանի մէջ ուժերը ամրապնդող անունը. Փաշինեան» վերնագրով յօդուածին մէջ ընթերցողներուն ներկայացուցած է վերջին կէս տարուան Հայաստանեան ներքաղաքական խմորումները, անոնց յանգեցուցած պատճառները, զարնան տեղի ունեցած համաժողովրդական շարժման ընթացքը, շարժման առաջնորդ Նիկոլ Փաշինեանի կենսագրութիւնն ու անցած ճանապարհը՝ լրագրողին մինչեւ վարչապետ: Յօդուածագիրը նաեւ փորձած է հասկնալ Փաշինեանի որդեգրած գաղափարախօսութիւնը՝ գրելով, թէ շարք մը քաղաքագէտներ ու վերլուծաբաններ անոր ազատական կը համարեն, սակայն ան գերծէ նաեւ ձախակողմեան ու ազգայնական հռետորաբանութենէ:

«Ինքը՝ Փաշինեանը իրեն ոչ մէկ գաղափարախօսութեան կրող չի համարեր», - նշած է Զամը:

«Հիւրիչէթ» պարբերականին Սետաթ Էրկիլը «Երեւանեան տպաւորութիւններ. արդեօք լրագրողը վարչապետ կը դառնա՞» յօդուածին մէջ բաւական դրական գիծերով ներկայացուցած է Նիկոլ Փաշինեանը:

Խօսելով անոր քաղաքական անցեալի մասին՝ յօդուածի հեղինակը անդրադարձած է նաեւ լրագրող Փաշինեանի գործունէութեան. - «43-ամեայ Նիկոլ Փաշինեանը յայտնի դարձաւ, երբ դեռ 20 տարեկան երիտասարդ լրագրող էր, որ Չուրի երես կը հանէր երկրի մէջ տիրող անօրինականութիւնները: Այդ պատճառով ալ դեռ լրագրողական տարիներուն ճնշումներու ենթարկուած էր»:

Ներկայացնելով վերջին 10 տարուան ընթացքին Փաշինեանի մղած քաղաքական պայքարի պատմութեան՝ «Հիւրիչէթ»-ի լրագրողը փաստած է, որ այն ի վերջոյ յաջողութեամբ պսակուած է. - «Անցած կիրակի կայացած ընտրութիւններուն Փաշինեանի գլխաւորած դաշինքը, ստանալով 70,4 տոկոս քուէ, պատմական յաղթանակ արձանագրեց»:

Իր յաջորդ՝ «Արդեօք Փաշինեանը կրնա վերացնել տնտեսական անօրինականութիւնները Հայաստանի մէջ» յօդուածին մէջ Սետաթ Էրկիլը խօսած է վերջին երկու տասնամեակներուն Հայաստանի մէջ ձեւաւորուած քրէաօլիկարիտիկ համակարգի ու անոր հետեւանքներու մասին՝ փաստելով, որ Փաշինեանի կառավարութեան ծանր աշխատանք կը սպասէ:

«Արդեօք Փաշինեանը կը յաջողի կատարել իր խոստումը ու արմատախիլ ընելով անօրինականութիւնները, յեղափոխութիւնը տանել նաեւ տնտեսական ու ընկերային ոլորտներ», - գրած է թուրք լրագրողը՝ համոզմունք չափնելով, որ արժէ ուշադրութեամբ հետեւիլ թուրքիոյ հարեւան երկրին մէջ տեղի ունեցող հասարակական, քաղաքական զարգացումներուն:

«Ապրիլ-Մայիսի Իրադարձութիւնները Կարելոր Դրդապատճառներ Ունէին». Զոհրապ Մնացականեան

Ապրիլ-Մայիսին մինչեւ Դեկտեմբերը ինկած ժամանակահատուածը, իրապէս, շատ կարելոր էր, Թիֆլիսի մէջ ԵՄ Արեւելեան գործընկերութեան Քաղաքացիական հասարակութեան ֆորումի 10-րդ տարեկան վեճաժողովին որպէս հրաւիրեալ բանախօս իր ելոյթին մէջ յայտարարած է Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնակատար Զոհրապ Մնացականեանը՝ նշելով, որ Ապրիլ-Մայիսի իրադարձութիւնները ոչինչէն տեղի չունեցան:

«Օրինական կարողութիւնների հետեւողական ամրապնդումն էր, որ թոյլ տուեց հայ հասարակութեանն աւերեսուելու այդ ամիսներին տեղի ունեցած զարգացումներին: Մեզ շատ յաճախ են ուղղել ապրիլին եւ մայիսին տեղի ունեցած իրադարձութիւններին վերաբերող հարցեր. դա բացառապէս ներքին հարց է, բացառապէս Հայաստանով պայմանաւորուած գործընթաց», - ըսած է Մնացականեանը՝ շարունակելով. - «1991թ. անկախութիւն հռչակելիս սահմանեցինք երկրի այն տեսակը, որը ցանկանում էինք կառուցել. երկիր, որը կառուցուած է ժողովրդավարութեան, օրէնքի գերակայութեան, մարդու իրաւունքների պաշտպանութեան սկզբունքների վրայ: Մենք շատ անհարթ ճանապարհ ենք անցել՝ մեր պատմութեան անցած 27 տարիների ընթացքում ունենալով շատ դէպքեր, երբ տեղի են ունեցել որպէս մեր պետականակերտման հիմք հռչակուած սկզբունքների հիմնարար ձախողումներ: Սակայն առկայ էր նաեւ հետեւողական եւ աստիճանական կայացման գործընթաց այնպիսի բնագաւառներում,

ինչպիսիք են հասարակական կառուցները, քաղաքացիական հասարակութիւնը, լրատուամիջոցները, պետական կառավարման մարմինները: Աստիճանաբար կայանում էր բողոք արտայայտելու պարզ, քաղաքականապէս հասուն եւ իրաւականօրէն գրագէտ ձեւը, ինչպէս նաեւ այդ ցնցումը կլանելու հասարակութեան եւ հիմնարկների կարողութիւնը»:

Մնացականեանը նշած է, որ նախորդ ամիսներու ընթացքին կառավարութեան առաջնային նպատակները հիմնուած եղած են հասարակութեան շատ պարզ, լայն, ամուր մանդատի վրայ, եւ պահանջներու ցանկին մէջ առաջնահերթութիւնները պայմանաւորուած էին արդարադատութեան, կառավարութեան դէմ պայքարի, օրէնքի գերակայութեան հարցերով:

«Շատ ոգեւորիչ է, որ վարչապետի կուսակցութիւնը հետեւողական էր տրուած մանտաթի շրջանակներում այդ հարցերին լուծում տալու իր մղման եւ հասարակական այդ հզօր աջակցութիւնը պահպանելու մէջ, աջակցութիւն, որն արտացոլուեց կիրակի օրը կայացած ընտրութիւնների ժամանակ: Միջազգային դիտորդական առաքելութիւնները շատ բարձր են գնահատել Հայաստանում կայացած ընտրութիւնները, ինչը շատ կարելոր է եւ արտայայտում է մեր գործընկերների հետ համագործակցութեան բնոյթը: Սակայն այս ամէնում ամենակարելորը ընտրութիւնների արդիւնքների ընդունումն է հասարակութեան, ընտրական գործընթացի մասնակիցների կողմից», - ըսած է Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարի պաշտօնակատարը:

LIFE INSURANCE   INDIVIDUAL & GROUP HEALTH INSURANCE   LONG TERM CARE   MEDICARE   DENTAL & VISION   DISABILITY

M MARONIAN
INSURANCE SERVICES

Since 1975, we have proudly served our community's insurance needs.

Call us today!

Bedros & Siamanto
805 EAST BROADWAY, GLENDALE, CA 91205

CA Insurance Lic. #0494056 / #0C99815
MARONIANINSURANCE.COM

(818) 500 9585
(818) 269 0909

Բժիշկ- Միսիոներ Թոմ Քաթինան Նշանակուած է «Աւրորա»-ի Նախագահ

«Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութեան նախագահ դարձած է ամերիկացի բժիշկ, կաթոլիկ միսիոներ Թոմ Քաթինան:

Ինչպէս կը տեղեկացնեն IDEA հիմնադրամի հանրային կապերու բաժինէն, նշանակման մասին ազդարարուած է Պեռլինի մէջ տեղի ունեցող Aurora Dialogues քննարկուամենքերու ընթացքին:

Թոմ Քաթինայի գործունէութեան շրջանակը կը ներառէ ոլորտի կարեւորագոյն ներկայացուցիչներու ներգրաւումը, աշխատանքը աշխարհասփիւռ գործընկերներու հետ, «Աւրորա»-ի կրթական եւ հանրային իրազեկման նախագիծերու ղեկավարումը՝ ներառեալ միջազգային ճանաչում ունեցող «Աւրորա» մրցանակը:

2017-ի Մայիսին բժիշկ Քաթինան «Աւրորա» մրցանակի դափնեկիր հռչակուեցաւ՝ Նուպայ լեռներուն մէջ իր անձնուրաց աշխատանքին համար:

«Մենք շատ ուրախ ենք ողջունելով նախաձեռնութեան առաջին նախագահը: Թոմ Քաթինան իրապէս կը մարմնակերպէ «Աւրորա»-ի ոգին, որ առաջ մղելով շարժիչ ուժը պիտի ըլլայ՝ օգնելով հասցնել մեր մարդասիրական առաքելութիւնը ատոր կարիքը ունեցողներուն եւ երախտագիտութիւն յայտնել անոնց, որոնք դրական

փոփոխութիւն կը բերեն: Հաճելի է, որ 2017-ին «Աւրորա» մրցանակի դափնեկիրը այս կազմակերպութեան առաջին նախագահն է», - ըստուած է «Աւրորա» նախաձեռնութեան համահիմնադիրներու համատեղ յայտարարութեան մէջ:

«Ինծի համար մեծ պատիւ է գլխաւորել «Աւրորա» մարդասիրական նախաձեռնութիւնը: Ես երախտագրտ եմ այն ազդեցութեան համար, որ «Աւրորա» մրցանակը ունեցաւ իմ կեանքիս մէջ, ինչպէս նաեւ «Գթութեան մայր» հիւանդանոցին տրամադրուած ֆինանսական աջակցութեան համար, որ Սուտանի մէջ օգնեց փոխակերպել Նուպայի ժողովուրդի կեանքը: Ես կը հաւատամ այսօրուան կարեւորագոյն մարտահրաւէրներուն ուղղուած մարդասիրութեան պարզ, բայց հզոր ուժին եւ իմ նոր դերին մէջ հաւատարիմ պիտի մնամ «Երախտագիտութիւն» ի գործ» գաղափարին՝ ստատելով «Աւրորա»-ին՝ օգնութեան ձեռք մեկնել անոնց, որոնք կարիք ունին սեփական ապագան ստեղծելու», - ըսած է Թոմ Քաթինան:

«Աւրորա»-ի ղեկավարութեան մէջ եւս մէկ փոփոխութիւն կատարուած է. նախաձեռնութեան գործառնութիւններու գծով տնօրէն նշանակուած է Հայոց Յեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի նախկին տնօրէն Հայկ Դեմոյեան:

Առաջիկայ Հինգ Տարիներուն Զինուած Ուժերուն Պիտի Յատկացուի

Շարունակուած էջ 1-էն

գացումն է: Մենք պէտք է ի վիճակի լինենք հական գարգացում ապահովել ուղղադրական բերական համալիրում, եւ այս խնդրի լուծումը ես կապում եմ Հայաստանը թերանոլոկիական երկիր դարձնելու մեր տեսլականի, ինչպէս նաեւ Հայաստանում ճարտարապետական եւ թեխնիքական գիտական միտքը զարգացնելու հրամայականի հետ, ինչը, իհարկէ, առաջիկայ ամենակարեւոր անելիքներից է»:

Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորած կառավարութիւնը կտրուկ աւելցուցած է գալիք տարուան ուղղակի պիւտճէն՝ 2019 թուականի համար այն հասցնելով գրեթէ 530 միլիոն տոլարի: 2018-ի պիւտճէնով ՊՆ-ին յատկացուած էր 468 միլիոն տոլար:

«Առաջիկայ 5 տարուայ ընթացքում մենք պէտք է ի վիճակի լինենք գիտութեան ուժերի զարգացման նպատակի համար ներդնել շուրջ 2,5 միլիարտ տոլար: Այդ միջոցները գտնելու ուղղութեամբ մենք պէտք է լրջագոյն աշխատանք տանենք: Խօսքը յաւելեալ միջոց-

ների մասին է, որոնց մի մասը պէտք է ուղղուած լինի նաեւ գին-ծառայողների սոցիալական վիճակի բարելավմանը», - ըսած է վարչապետի պաշտօնակատարը:

Անդրադառնալով կրթութեան, առողջապահութեան ոլորտներուն՝ ան յայտարարած է, որ կան լրջագոյն ընելիքներ. - «Խօսքը բարձրագոյն կրթական համակարգը որակական նոր մակարդակի բերելն է, այն յստակեցնելը եւ անոր կապը իրականութեան եւ տնտեսութեան կարիքների հետ ուժեղացնելն է: Յաջորդ խնդիրը, առողջապահութեան ոլորտում լրջագոյն բարեփոխումներ պէտք է իրականացուեն, որոնց նպատակը պէտք է լինի առողջապահութեան հասանելիութիւնը մեր հանրութեան հնարաւորինս լայն շերտերին: Որպէս այս ամէնի հանգուցալուծում կամ գազաթնակէտ՝ պէտք է ընկալենք քաղաքացիների սոցիալական (ընկերային) վիճակի եւ բարեկեցութեան մակարդակի էական փոփոխութիւնների արձանագրումը: Մեր խնդիրն է Հայաստանում ծայրայեղ աղքատութիւնը վերացնելը եւ աղքատութիւնն էականորէն նուազեցնելը»:

Ծերակոյտի Յանձնաժողովը Հաւանութիւն Տուած է ԱՄՆ Դեսպաններու Թեկնածուներուն

ԱՄՆ Ծերակոյտի արտաքին շարաբերութիւններու յանձնաժողովը երկարատեւ լուծումներէ ետք հաւանութիւն տուած է Լինն Թրէյսին՝ Հայաստանի մէջ եւ ԸՐԼ Լիթցընպըրկըրին Ատրպէյճանի մէջ ղեկավարներ նշանակելու նախագահ Տանըր Թրամփի առաջարկին: Այժմ թեկնածութիւնները պէտք է հաստատուին Ծերակոյտի լիազուածար նիստին:

Լուծումներու ընթացքին Լինն Թրէյսին պատասխանած է Լեոնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի խաղաղ կարգաւորման, տարածաշրջանին մէջ թուրքիոյ գործօնի, Հայոց ցեղասպանութեան, հայ-ամերիկեան համագործակցութեան մասին հարցերուն:

Դեսպանի թեկնածուն գովեստով խօսած է Հայաստանի մէջ զարնան մեկնարկած եւ յաղթանակով աւարտած համաժողովրդական շարժման մասին: Դեսպանի թեկնածուի խօսքով, Հայաստանը դեռ պէտք է շարունակէ աշխատիլ անցած վեց ամիսներու նուաճումները ամրապնդելու համար:

Ան պարտաւորուած է պաշտօնը ստանձնելու պարագային շարունակել իր նախորդի՝ դեսպան Ռիք Միլզի առաքելութիւնը՝ սատարելու հայ ժողովուրդին, որ կը պահանջէ պատասխանատու կառավարում, անարդար մենաշնորհներէ ազատ տնտեսութիւն, մարդու իրաւունքներու եւ հիմնարար ազատութիւններու ապահովում, անկախ դատական համակարգով երաշ-

խաւորուած օրէնքի գերակայութիւն:

Թրէյսին նշած է ղարաբաղեան խնդրի կարգաւորման անհրաժեշտութիւնը: Ան ըսած է, որ Լեոնային Ղարաբաղի հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորումը չափազանց կարեւոր է Հայաստանի եւ Հարաւային Կովկասի առաւել ապահով եւ բարգաւաճ ապագայի համար:

Անդրադառնալով Հայոց ցեղասպանութեան խնդրին՝ դեսպանի թեկնածուն խուսափած է «genocide» բառէն, կիրառելով վերջին տարիներուն ԱՄՆ բարձրագոյն ղեկավարութեան մակարդակով ճանչցուած եզրոյթները՝ «1915 թուականի սարսափելի իրադարձութիւններ», «Մեծ Եղեռն», «1,5 միլիոն հայերու տեղահանում եւ ջարդ»: Դեսպանի թեկնածուն ըսած է, որ «անհրաժեշտ է ապագայ եւ նոր հնարաւորութիւններ որոնել Հայաստանի գալիք սերունդին համար»:

Կենթադրուի, որ Ծերակոյտը Հայաստանի մէջ դեսպանի թեկնածու Լինն Թրէյսի եւ Ատրպէյճանի մէջ դեսպանի թեկնածու ԸՐԼ Լիթցընպըրկըրի կը հաստատէ յաջորդ շաբաթ կայանալիք լիազուածար նիստի ընթացքին, քանի որ քուէարկութեան յետաձգման դէպքում 2019 թուականին անհրաժեշտ կլինի նորից սկսել ամբողջ գործընթացը, ? երկու երկրներում ԱՄՆ դեսպանների պաշտօնները թափուր կմնան:

Իր Հիմնադրութեան
40-րդ Տարեդարձին առիթով

Հ.Բ.Մ. ՍԱԹԱՄԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ
ՌԱԽԱՎԵՍ ԱՐՏԱԽԱԶԳ

Կը ներկայացնէ՝

ՄՏԱԽՈՍԲ

Նոր Թեմադրութեամբ
Կատակերգութիւն երկու արարով

Հեղինակ՝
ԳԱՐԼՈ ԿՈՆՏՈՆԻ

Թեմադրիչ՝
ԳՐԻԳՈՐ ՍԱԹԱՄԵԱՆ

A revival of the comedy by
CARLO GOLDONI

Directed by
KRIKOR SATAMIAN

Ժողովուրդի փափաքին ընդառաջելով
«Մտախօսք»
կատակերգութիւնը պիտի կրկնուի
հետեւեալ քուակացներուն՝

In Celebration of the 40th Anniversary of Its Founding
A.G.B.U. SATAMIAN THEATRE GROUP
(FORMERLY ARIDAVAZT)
presents
THE LIAR

ՅՈՒՆՈՒՄ 12-13, 2019

Հ.Բ.Մ. Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան
Կատարողական Արուեստի Կեդրոնին Սեյ
2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104
Շաբաթ ժամը 8:00-ին, Կիրակի 6:00-ին

JANUARY 12-13, 2019

A.G.B.U. Vatche & Tamar Manoukian
Performing Arts Center
2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104
Saturday performance at 8:00 pm, Sunday at 6:00 pm

Տոմսերը կարելի է ապահովել / Tickets available at:
Հ.Բ.Մ.Ի ԳՐԱՍԵՆՏԱԿԸ / A.G.B.U. OFFICE (626) 794-7942
ՊԵՐՏ ԳՐԱՏՈՒՆ / BERJ BOOKSTORE (818) 244-3830
ԱՊՐԻԼ ԳՐԱՏՈՒՆ / ABRIL BOOKSTORE (818) 243-4112

Մուտքի նուէր / Donation \$30

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՆ Ի Պատիւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք՝ Նուրիան Արք. Մանուկեանի

Երեքշաբթի, 11 Դեկտեմբեր 2018-ին Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդարանէն ներս կազմակերպուած էր ընդունելութիւն մը՝ ի պատիւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրարք՝ Բարձր. Ս. Նուրհան Արք. Մանուկեան: Ներկայ էին Թեմիս Առաջնորդ՝ Գերշ. Ս. Յովնան Արք. Տէրտէրեանը, նախկին Առաջնորդ՝ Գերշ. Ս. Վաչէ Արք. Յովսէփեանը եւ Դամասկոսի Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Ս. Արմաշ Եպս. Նալպանտեանը, հոգեւորականաց դասը, բարերարներ, ազգային գործիչներ, ինչպէս նաեւ հաւատացեալներ:

Իր բարի գալուստի խօսքին մէջ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը ներկայացուց Պատրիարքը եւ վեր առաւ անոր քաջարի կեցուածքն ու սկզբունքայնութիւնը: Ապա խօսելով Հայ Երուսաղէմի մասին, Սրբազանը կարեւորեց Սուրբ Յակոբեանց Միաբանութեան առաքելութիւնը եւ դերակատարութիւնը, որ ոգի ի բուն եւ նախանձախնդրութեամբ կը պահպանէ ու տէր կը կանգնի տէրունի սրբատեղիներուն: «Հայ Երուսաղէմը իւրաքանչիւր հայրդիւի հոգիի վերածննդեան վայրն է: Մեր նախահայրերը դարեր շարունակ ուխտագնացութիւններ կատարած են դէպի Երուսաղէմ: Տիրոջ անցած ճանապարհներէն անցնելով, զգալով եւ ապազանոնք պատկերելով, Անոր հրաշափառ պատուներու վայրերը այցելելով, Ս. Պատարագներու ներ-

կայ գտնուելով հաւատացեալը Աստուածորդուն կեանքի դրուագները եւ գործած հրաշքները ներքնապէս կ'ապրի»: Յովնան Սրբազանը ի պաշտօնէ յայտարարեց, որ այսօր հիմք կը դրուի «Սուրբ Յակոբեանց Ասպետներ» (Knights of Saint James) Հիմնադրամին, որուն նպատակը ամբողջութեամբ պիտի նուիրուի Երուսաղէմի Պատրիարքութեան:

Թեմակալ Առաջնորդին խօսքէն ետք, իր սրտի խօսքը արտասանեց Պատրիարք Հայրը, որ շնորհակալութիւն յայտնեց սիրալիր ընդունելութեան համար: Նուրհան Սրբազանը անդրադարձ կատարեց Երուսաղէմի Պատրիարքութեան դիմադրուած առկա դժուարութիւններուն ու մարտահրաւէրներուն մասին եւ կարեւորեց այն իրողութիւնը, որ այսօր հայութիւնը Երուսաղէմի մէջ հաւասար իրաւունքներ ունի թէ՛ Հռոմի եւ թէ՛ Յոյն Ուղղփառ Եկեղեցիներուն նման: Ան կող ուղղեց եւ հրաւիրեց հաւատացեալները՝ այցելելու Երուսաղէմ, վերանորոգելու իրենց ուխտը եւ աղօթք բարձրացնելու տէրունի սրբավայրերուն մէջ:

Պատրիարք Հօր խօսքէն ետք, ներկաները մօտեցան Նուրհան Սրբազանին՝ անոր օրհնութիւնը ստանալու եւ զրուցելու համար: Պատրիարք Հայրը պատասխանեց իրեն ուղղուած բոլոր հարցումներուն եւ հաւատացեալները Երուսաղէմի մէջ տեսնելու մաղթանքով՝ հրաժեշտ տուաւ:

Հայկական Նորագոյն Ծաղկասայլը Պիտի Մասնակցի 2019-ի Փաստօրհանի Վարդատօնին

Ամերիկահայ Ծաղկասայլի Ընկերակցութիւնը (American Armenian Rose Float Association) թողարկած է նախագիծը յաջորդ հայկական ծաղկասայլին, որ պիտի մասնակցի Յունուար 1, 2019-ին կայանալիք Փաստօրհանի 130-րդ Վարդատօնին: Հինգերորդ յաջորդական տարին է, որ հայկական

ծաղկասայլը հանդէս պիտի գայ Փաստօրհանի հռչակաւոր վարդատօնին:

«Քարահունջ» թեման կրող հայկական ծաղկասայլը նուիրուած է հայ մշակույթի մեծութեան, եւ կ'արտացոլէ Փաստօրհանի 130-րդ

«Դիլիջան»ը Նշեց Իր 80րդ Համերգը

14 տարիներ առաջ Լոս Անճելոսի Լարք երաժշտանոցի հովանաւորութեամբ, հիմը դրուեցաւ սենեկային նուագախումբի մը, զայն անուանելով «Դիլիջան»: Արդարեւ մեր գաղութը ունենալով հանդերձ մարգամշակութային, կրթական, բարեսիրական եւ այլ կառույցներ, խիստ կարիք կը զգար նման սենեկային նուագախումբի մը գոյաւմանը:

Շնորհիւ Լարք երաժշտանոցի խնամակալ մարմնին եւ անոր ժրջան նախագահ Վաչէ Պարսուճեանի, ստեղծուեցաւ արհեստավարժ երաժիշտներէ բաղկացած մարմին մը գլխաւորութեամբ քաղաքիս ծանօթ անձնաւորութիւններէն՝ Տօթթ. Նազարէթ Տարագճեանի:

Հայ եւ միջազգային երաժիշտներու գործերը գեղարուեստասէր հասարակութեան ծանօթացնելու նպատակով «Դիլիջան»ի բազմամտու ղեկավարութիւնը մեծ բժախնդրութեամբ պատրաստեց վեց շահեկան համերգներու շարք մը, գործադրուելու համար նոյն տարուան յաջորդական վեց ամիսներու ընթացքին:

Սեզոնային բոլոր համերգներու սկիզբը, օրուան յայտագրի մասին մասնագիտական մեկնաբանութեամբ հանդէս կու գար «Դիլիջան»ի գեղարուեստական ղեկավար եւ տնօրէն, անուանի Չուլթա կահար Մովսէս Պոստեան: Նշենք նաեւ որ իր հիմնադրութենէն ի վեր, «Դիլիջան»ի համերգաշարերու ընդմէջէն, երաժշտասէր հասարակութեան ներառուած են 50 հիասքանչ յորինումներ, որոնց մէջ նրաւնուած են նաեւ հայ դասական եւ ժամանակակից երգահաններու ստեղծագործութիւնները, ոմանք առաջին ունկնդրութիւն ըլլալով: Անցնող շաբաթավերջին կի-

րակի 16 Դեկտեմբեր 2018, Լոս Անճելոս «Զիբբըր» համերգասրահին մէջ տեղի ունեցաւ «Դիլիջան»ի 80րդ համերգը: Գործադրուեցաւ գողտրիկ յայտագիր մը, որն իր մէջ կ'ընդգրկէ Մ. Ուէյնպըրկի, Արամ Խաչատուրեանի, Տիմիթրի Շոստաքովիչի ստեղծագործութիւններէն ընտրանի փունջ մը: Այս բոլորի դափնեպսակը հանդիսացաւ Ֆէլիքս Մէտէլսոնի, լարային ութնակի համար պատրաստուած ստեղծագործութիւնը, կատարողութեամբ Մ. Պիլլըրի է. Արօնեանի, Մովսէս Պոզոսեանի, Վարդի Մանուկեանի (Չուլթակ) Փոլ Գօլթթի եւ Գարա Պոզոսեանի (վալյօլա), Գլիվ Կրինսմիթի եւ Էտուարտ Պոզոսեանի (թաւ Չուլթակ):

«Դիլիջան»ի յառաջիկայ համերգային ծրագրին մէջ պիտի նշուի հայրենի եւ սփիւռքահայ երիցագոյն երաժիշտ Տիգրան Մանուրեանի ծննդեան 80-ամեակը: Սոյն յօբելինական երեկոն պիտի վերածուի կալա-համերգի ուր պիտի հնչեն տաղանդաւոր երաժիշտի ստեղծագործութիւնները:

80-ամեակի համերգը տեղի պիտի ունենայ Տիգրան Մանուրեանի ճիշդ ամսաթիւի օրը՝ Յունուար 27: Այդ օր պիտի հնչէ Մանուրեանի «Արուեստ Քերթողութեան» (Art Poetica) համանուագային սիրալի եւ հմայող ստեղծագործութիւնը, կատարողուք Լարք երաժշտանոցի «Գեղարգ» երազախումբին, ղեկավարութեամբ խմբավար Վաչէ Պարսուճեանի:

Մեր շնորհաւորութիւնները ԱՄՆ-ի մեծագոյն հայկական երաժշտանոցի խնամակալ մարմնին եւ նորանոր յաջողութիւններ իրենց հայրենանուէր եւ մշակութանուէր գործունէութեան:

Գ. ՄՈՒՈՅԵԱՆ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
 Enclosed a check for (one year)
 * \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
 \$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
 \$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: _____
 Address: _____
 City: _____ State: _____ Zip Code: _____
 Country: _____
 Tel: _____ Email: _____

Massis Weekly

Volume 38, No. 48

Saturday, December 22, 2018

Russia Seeks Guarantees Against Western Military Presence In Armenia

MOSCOW — Armenia and Russia are preparing a document that will guarantee the more transparent work of biological laboratories in Armenia in terms of guaranteeing the absence of any threats and risks, Russian foreign minister Sergey Lavrov said in a live press briefing in response to a question from Komsomolskaya Pravda newspaper.

"We are completing with Armenia the drafting of a document which will guarantee the absence of foreign military personnel there [in Armenia,]" Lavrov told the newspaper. "It will guarantee transparency in terms of threats and risks."

He said that a similar deal is also planned with Kazakhstan, another member of the Russian-led Collective Security Treaty Organization (CSTO).

The Russian Defense Ministry claimed in October that Washington seems to be running a clandestine biological weapons lab in Georgia. It said the lab poses a security threat to Russia.

It was reported around that time that Yerevan has allowed Russian officials to inspect similar U.S.-funded facilities in Armenia. The Russians voiced no concerns after those inspections.

Armenia hosts an estimated 4,000 Russian troops as part of its close military ties with Russia. The current Armenian government, which took office in May, has pledged to maintain that alliance. But it has so far has announced no plans to sign the kind of

a deal with Moscow that was cited by Lavrov.

On Tuesday, The Russian ambassador in Yerevan, Sergey Kopyrkin, tried to clarify Moscow position on 'foreign' military presence in Armenia, saying that the Russian and Armenian sides are now engaged in a "constructive dialogue" on the work of the labs.

"I don't exclude that at some point we will reach an overall mutual understanding and agreement," he told a news conference. "I can't tell yet what form that agreement could take but any [Russian] ban or diktat is out of question."

"There is a dialogue and desire to achieve mutual understanding, including on the transparency of the biological laboratories and the presence or non-presence of foreign military personnel in those labs," Kopyrkin added in reference to Lavrov's remarks.

National Security Service Investigating Legality of \$446 Million in Financial Transactions

YEREVAN — Armenia's government has received around 13 billion drams (\$27 million) as a result of criminal investigations launched by the National Security Service (NSS) since May, according to NSS Director Artur Vanetsian.

In a weekend interview with RFE/RL's Armenian service, Vanetsian said the NSS has investigated around 30 cases of tax evasion, fraud and other corrupt practices which it believes cost the state almost 19 billion drams in losses.

The NSS has recovered over two-thirds of those losses, he said, adding that the rest of the sum is "in the process" of being returned to the state budget.

The figure apparently includes additional taxes which Armenia's leading supermarket chains were forced to pay shortly after Prime Minister Nikol Pashinian named Vanetsian to run the NSS in May. The largest of those companies was accused of evading 7.2 billion drams in taxes.

Vanetsian said that the NSS is now looking, together with the State Revenue Committee and other government agencies, into the legality of various financial transactions worth 216.5 billion drams (\$446 million). He did not specify those deals.

Continued on page 3

The Economist Names Armenia "Country of the Year -2018"

LONDON — The Economist has chosen Armenia as "the country of the year for 2018" stating that it was a tricky choice.

"Our annual "country of the year" award goes not to the most influential nation, nor to the richest, nor to the one with the tastiest food (sorry, Japan). It celebrates progress. Which country has improved the most in the past 12 months?" the paper stated.

The article notes that "A stellar performance in one year is no guarantee of future success. Last year's pick, France, is now racked by riots. Myanmar, our winner in 2015, has regressed bloodily. In the end, the choice came down to three countries. In Malaysia voters fired a prime minister who could not adequately explain why there was \$700m in his bank account.

Ethiopia had an extraordinary year. The ruling party this year picked

a reformist leader, Abiy Ahmed, who has released political prisoners, largely unmuzzled the media and promised to hold real elections in 2020.

Yet in Armenia that is exactly what seems to have happened. The president, Serzh Sarkisian, tried to dodge term limits by making himself into an executive prime minister. The streets erupted in protest. Nikol Pashinian, a charismatic and bearded former journalist and mp, was swept into power, legally and properly, on a wave of revulsion against corruption and incompetence".

The article concludes with a note of caution: "Armenia's nasty territorial dispute with Azerbaijan has not been resolved and could ignite again. However, an ancient and often misruled nation in a turbulent region has a chance of democracy and renewal. For that reason, Armenia is our country of the year. Shnorhavorum yem!"

Congressional Armenian Caucus Leaders Urge Secretary of State to Enhance U.S.-Armenia Joint Economic Task Force

WASHINGTON, D.C. - The Congressional Armenian Caucus leadership wrote a letter to U.S. Secretary of State Mike Pompeo to enhance the United States-Armenia Joint Economic Task Force (USATF) "into a platform for sustained strategic dialogue," fostering "shared interests, common values, and the enduring friendship" between Americans and Armenians, stated the Armenian Assembly of America (Assembly).

"In the wake of Armenia's recent political transition, capped by this past week's free and fair Parliamentary elections, Armenia has emerged as a model of democratic development, far outperforming many other states in the post-Soviet space and setting an international standard for the peaceful, civil society-driven, constitutional transfer of power," the letter said. "Now is the time to build off Armenia's democratic progress, taking our bilateral relations to the

next level - in the political, economic, military, and cultural arenas."

Today's letter to Secretary Pompeo comes approximately one week after Armenia's democratic parliamentary elections, and follows the December 14th congratulatory letter to Nikol Pashinyan and the citizens of Armenia by Senators Ed Markey (D-MA), Jack Reed (D-RI), and Sheldon Whitehouse (D-RI), along with the Armenian Caucus leadership.

"The Armenian Assembly applauds the Armenian Caucus for looking at ways to deepen U.S.-Armenia relations as Armenia continues its remarkable democratic reforms. Expanding economic development and trade opportunities as well as addressing the dual blockades imposed by Turkey and Azerbaijan against Armenia for over a quarter century are important priorities," Assembly Executive Director Bryan Ardouny stated.

Armenian Government Planning \$2.5 Billion Additional Defense Spending

YEREVAN (RFE/RL) -- The Armenian government is planning around \$2.5 billion worth of additional defense spending over the next five years, Prime Minister Nikol Pashinian said on Thursday.

Strengthening Armenia's armed forces will be one of the government's chief priorities, Pashinian said at the first cabinet meeting held since his My Step bloc's landslide victory in the December 9 parliamentary elections.

"Over the next five years we must be able to invest around \$2.5 billion in the development of the armed forces," he told ministers. "We must work very hard towards raising that sum. I'm talking about additional funding, a part of which should be spent on improving the economic plight of military personnel."

Pashinian did not specify potential sources of the extra defense spending that would be equivalent to nearly

three-quarters of Armenia's entire state budget for next year.

The 2019 budget calls for a 25 percent rise in military spending which would total 309 billion drams (\$638 million). The Armenian defense budget is projected to increase by 18 percent this year, reflecting a continuing arms race with Azerbaijan.

Pashinian did not shed light on additional arms acquisitions envisaged by him. His government seems to be sticking to a 7-year plan to "modernize" the Armenian military that was adopted by former President Serzh Sarkisian's administration in January 2018. Few details of that plan have been made public.

The premier said his government will also strive to significantly boost the domestic defense industry. He said its "substantial development" is essential for "turning Armenia into a hi-tech country."

Armenia's Central Election Commission Certifies Election Results

YEREVAN — Prime Minister Nikol Pashinian's My Step alliance will hold 88 of the 132 seats in Armenia's new parliament, the Central Election Commission (CEC) said at the weekend, formally certifying its landslide victory in the December 9 elections.

The final election results released by the CEC are practically identical to its preliminary vote tally announced on December 10. They confirm that My Step won 70.4 percent of the vote.

Gagik Tsarukian's Prosperous Armenia Party (BHK) finished a distant second, getting 8.3 percent and winning 26 parliament seats. The pro-Western Bright Armenia Party will control the remaining 18 seats, having garnered 6.4 percent of the vote.

The BHK and Bright Armenia avoided criticizing Pashinian during the election campaign, leading some observers to question their opposition credentials. The BHK has yet to clarify its political status. Bright Armenia, for its part, insists that it will be in opposition to the current government formed following this spring's "velvet revolution."

The CEC also confirmed that, former President Serzh Sarkisian's HHK and Dashnaksutyun, narrowly failed to clear the 5 percent threshold

to enter the parliament. They polled 4.7 percent and 3.9 percent of the vote respectively, according to the official results.

The six other political forces participating in the elections fared even worse. None of them got more than 2 percent.

In sharp contrast to the past Armenian elections, all election contenders have essentially accepted the outcome of the snap polls.

Western observers mostly deployed by the Organization for Security and Cooperation in Europe described the December 9 vote as democratic. A preliminary report released by them on December 10 noted a "general absence of electoral malfeasance."

The United States and the European Union echoed that positive assessment. The U.S. State Department said the electoral process "enjoyed broad public trust and respected fundamental freedoms."

Under Armenian law, the election results can be challenged in the Constitutional Court by December 21. Election contenders are also allowed to demand their full or partial annulment by the CEC. The commission chairman, Tigran Mukuchian, said on Sunday that the electoral body has not received such demands.

Russia Committed to Constructive Dialogue with Armenia - MFA

MOSCOW -- Russia is committed to a constructive dialogue with Armenia after the parliamentary elections, including within the framework of the Eurasian Economic Union (EAEU), the Collective Security Treaty Organization (CSTO) and the Commonwealth of Independent States (CIS), Spokesperson for the Russian Ministry of Foreign Affairs Maria Zakharova told a press conference today.

"We are committed to a constructive dialogue with Armenia's new Parliament and Government to be formed soon with a view of further reinforcing the cooperation between our countries including within the framework of the EAEU, the CSTO and the CIS," Zakharova said.

The December 9 snap parliamentary elections in Armenia saw acting Prime Minister Nikol Pashinyan's My

Step bloc win a landslide victory with over 70 percent of the vote. It will be joined by Prosperous Armenia Party and Bright Armenia to form the new National Assembly.

The official results will be announced on December 16.

Pro-Azerbaijan Lobbyist Pleads Guilty in Congressional Travel Plot

WASHINGTON, DC — Kemal Oksuz has pleaded guilty for his role in a scheme to use money funded by the Azerbaijani government to sponsor a trip for congressional members, the Justice Department said Monday.

Oksuz, who changed his name to Kevin when he received American citizenship, pleaded guilty to one charge of concealing information to the House Ethics Committee prior to and following a privately sponsored congressional trip to Azerbaijan.

He pleaded guilty to one count of "devising a scheme to falsify, conceal and cover up material facts from the U.S. House of Representatives Committee on Ethics," according to the Justice Department. Oksuz will be sentenced on Feb. 11 before U.S. District Court Judge Tanya S. Chutkan for the District of Columbia.

Oksuz admitted that he falsely reported on official disclosure forms that his nonprofit, the Turquoise Council of Americans and Eurasians, had not

accepted outside funding for the congressional trip. He used the nonprofit to funnel money to fund the trip from the State Oil Company of Azerbaijan Republic, which is an oil and gas company wholly owned by the government of Azerbaijan.

Oksuz was previously detained in Armenia in August and extradited to the U.S. pursuant to a warrant regarding committing fraud to Congress.

Karabakh Army Chief Sacked

STEPANAKERT -- The commander of Nagorno-Karabakh's Defense army, Lieutenant General Levon Mnatsakanian, was dismissed last Friday two weeks after Armenian Prime Minister Nikol Pashinian reacted angrily to Karabakh officials' strong criticism of one of his close associates.

Mnatsakanian was replaced by the chief of the Karabakh Defense Army staff, Major General Karen Abrahamian. Colonel Jalal Harutiunian, who commanded an army division, took up the post held by Abrahamian until now.

Bako Sahakian, the Karabakh president who formalized these personnel changes, presented the newly appointed officials to the army top brass at a meeting in Stepanakert. Lieutenant General Artak Davtian, the chief of the Armenian army's General Staff, also attended the meeting.

Mnatsakanian gave no reason for his sacking in a written farewell

address to local military personnel circulated by the Defense Army later on Friday. He said he will always be ready to rejoin the army "if need be."

Mnatsakanian's impending dismissal was announced by several Armenian media outlets late on Wednesday. They linked it to Pashinian's public spat with Karabakh Armenian leaders which erupted during Armenia's recent parliamentary election campaign.

Missionary Dr. Tom Catena Announced as Chair of Aurora Humanitarian Initiative

NEW YORK -- The Co-Founders of the Aurora Humanitarian Initiative have announced Dr. Tom Catena, an American physician and Catholic missionary from Amsterdam, New York has joined the organisation as Chair.

The appointment was announced during the Aurora Dialogues in Berlin. Dr. Catena joins the organization during a period of significant growth and will be responsible for engaging key humanitarian stakeholders, working with global partners and overseeing Aurora's educational and outreach projects, including the internationally recognised, Aurora Prize. Aurora was established three years ago, and has impacted the lives of displaced individuals, children in conflict zones, refugees, migrants and vulnerable citizens around the world. Since 2016, the Aurora Prize has awarded over \$3.3 million to unsung heroes and has supported 23 projects in 11 areas of humanitarian assistance globally. This year, the Aurora Prize supported over 375,000 Rohingya refugees. A further 62 students from conflict areas have been recipients of the Aurora Gratitude Scholarships program to study at United World Colleges around the world and the American University of Armenia.

In May 2017, Dr. Catena was named as the Aurora Prize Laureate for his courageous work in the Nuba Mountains. Since 2008, he has served more than half a million people as the sole surgeon at the Mother of Mercy Hospital, an institution he has been dedicated to since. He has been based in Sudan's war-ravaged territory for the last decade where humanitarian aid

is restricted. Known as "Dr Tom" by locals, he provides treatment for people suffering ailments and war wounds. He will continue his role as Medical Director at the hospital working with a team of doctors, sourced by the Catholic Medical Mission Board in cooperation with the African Mission Healthcare Foundation, to work in the Nuba Mountains in parallel with his new responsibilities with the Aurora Humanitarian Initiative.

According to a joint statement from the Co-Founders of the Aurora Humanitarian Initiative: "We are delighted to welcome the first Chair of the organisation. Dr. Tom Catena truly embodies the spirit of Aurora and will be a driving force in taking our global vision forward by helping to empower individuals to embrace our shared humanity and express gratitude to those making an impact. It is gratifying that the 2017 Aurora Prize Laureate is also the first chair of this organization."

Dr. Tom Catena, the new Chair of the Aurora Humanitarian Initiative said: "It is a true honour to chair the Aurora Humanitarian Initiative – I am grateful for the impact of the Aurora Prize on my life and the financial support provided to the Mother of Mercy Hospital that has helped transform the lives of the Nuba people in Sudan. I believe in the simple yet powerful force of humanity in addressing today's critical humanitarian challenges and will remain committed to elevating the Gratitude in Action philosophy in my new role by supporting Aurora's work empowering those in desperate need to create their own futures."

Travel + Leisure: Armenia Among 50 Best Places to Visit in 2019

NEW YORK -- The Travel + Leisure has included Armenia in the list of 50 best places to travel in 2019.

The New-York-based magazine reminds that "this past spring Armenians voted in a new, more liberal government," adding that "the resulting energy has made the country all the more inviting to travelers."

The magazine points to the existence of world-class hostels and a number of restaurants in Armenia.

"Armenia has a famously beautiful countryside landscape, and there's no better way to see it than on foot. The Transcaucasian Trail passes the spa town of Dilijan, the bucolic Dilijan National Park,

and a pair of 10th-century Christian monasteries," Travel + Leisure notes.

Other places the magazine advises to visit in 2019 include the Adirondacks (New York), Alberta (Canada), Alsace (France), the Andaman Islands, Berlin (Germany), Brisbane (Australia), Cambodia, Cambridge (England), Egypt, Etyek (Hungary), the Florida Keys, Georgia, the Grand Canyon, Guatemala, Helsinki (Finland), Ischia (Italy), Israel, Los Cabos (Mexico), Madeira (Portugal), Matera (Italy), Montecito (California), Prague (Czech Republic), Puerto Rico, Langkawi (Malaysia) and others.

Armenian Rose Float 2019 "Chanting Stones, Karahunj"

LOS ANGELES – The American Armenian Rose Float Association (AARFA) has released the design for the next Armenian rose float, which will take part in the 130th Pasadena Tournament of Roses, on January 1, 2019. This will be the Armenian rose float's fifth consecutive participation in the world-renowned tournament.

Carrying the theme "Chanting Stones: Karahunj," the new Armenian rose float celebrates the greatness of Armenian culture, echoing the general theme of the 130th Pasadena Tournament of Roses, which is "The Melody of Life."

The design of the Armenian rose float was inspired by the stones of Karahunj, a prehistoric monument consisting of a formation of megaliths, in Armenia's Syunik Province, and often referred to as "the Armenian Stonehenge." "Karahunj," which means "speaking stones" or "chanting stones," refers to the fact that on windy days, the massive standing stones of Karahunj make a distinctive whistling sound. Karahunj predates Stonehenge by 3,500 years.

In keeping with the musical theme of the 2019 Tournament of Roses, the newest Armenian float features a dynamic, exuberant design, with several Armenian musical and cultural references. The central element consists of a duo of dancers performing the yarkhushta, a beloved Armenian folk dance. The two dancing figures were taken from a painting

by the acclaimed artist Meruzhan Khachatryan. The dancers are seen performing atop a formation of rocks adorned with khazes, the uniquely Armenian notes representing the ancient Armenian system of musical notation. The inclusion of the khazes here is particularly significant as it honors the 150th anniversary of the birth of Komitas, the renowned musicologist who was devoted to the decipherment of the khaz system.

Other elements of the float's design include a scattering of apricot trees (the Latin name of the apricot, *Prunus Armeniaca*, means "Armenian plum"); as well as a duduk player and three Armenian mouflons, an endangered subspecies of wild sheep.

The design of the new Armenian rose float was conceived by AARFA Board member Johnny Kanounji.

On New Year's Day, 2019, the Pasadena Tournament of Roses will be seen by about 700,000 spectators in Pasadena and a global audience in 145 countries and territories.

As in previous years, some 600 community volunteers will work on the floral assembly of the 2019 Armenian rose float. Given the considerable cost of materials and construction of the float, the AARFA is appealing for generous grassroots community support. Tax-deductible donations can be made online at <http://www.aarfa.org/fundraising> or sent to the following address: American Armenian Rose Float Association, P.O. Box 60005, Pasadena, CA 91116.

National Security Service

Continued from page 1

"Believe me, it's very hard to substantiate [the embezzlement of] those sums and get them back," he added.

Pashinian has repeatedly pledged to eradicate corruption in Armenia since he swept to power in May after weeks of mass protests organized by him. "Money stolen from the people will be recovered fully," he declared in August.

Vanetsian also cited ongoing criminal cases against several former senior officials and their relatives accused of illegal enrichment. He noted that some of them have already offered to donate millions of dollars in cash or other assets to the state. "I think that that return [of embezzled funds] will occur soon," he said.

Among the targeted individuals is former President Serzh Sarkisian's brother Aleksandr and former chief bodyguard, Vachagan Ghazarian.

Ghazarian was arrested last month on charges of failing to declare to a state anti-corruption body more than \$2.5 million that was mostly held in his and his wife's bank accounts. Ghazarian said last week that he is ready to pay the state \$6 million in compensation.

In July, the NSS froze a \$30 million bank account of Aleksandr Sarkisian as part of a separate inquiry. Pashinian demanded afterwards that he "return the money to the state budget."

The ex-president's brother insisted in September that Pashinian's demand and the freezing of his bank account are illegal. He said that the authorities have not come up with any proof that the sum was earned illegally. Still, the 62-year-old businessman made clear that he will be ready to donate "a part of the financial means legally belonging to me" to the state if his and his family members' assets are unblocked.

AGBU Chapters Observe United Nations Genocide Commemoration and Prevention Day

NEW YORK — To mark the International Day of Commemoration and Dignity of the Victims of the Crime of Genocide and of the Prevention of this Crime, AGBU continued its commitment to the UN's mandate of genocide prevention through education. Three AGBU centers in various locations worldwide organized observances including a panel on contemporary conflicts in the Middle East, a book talk on ancestral histories and an AGBU sponsored concert.

"The way we chose to narrate the history of the Middle East is very problematic because it doesn't help us understand our past," began Vicken Cheterian, a political analyst from Geneva's Webster University. "It is central to look at Ottoman history from the beginning of the 19th century to understand what is happening the Middle East now." Speaking in Brussels, Professor Cheterian was joined in discussion by Professor Uður Ümit Üngör of Utrecht University on the panel "Mass Violence in the Middle East Today." Aude Merlin, a Lecturer of Political Science at the Université Libre de Bruxelles, moderated the panel, which gathered a diverse audience, including academics, students and representatives from governmental and

Political analyst Vicken Cheterian, Professor Uður Ümit Üngör and Lecturer Aude Merlin at the "Mass Violence in the Middle East Today" panel in Brussels.

Belgian Collective for the Prevention of Crimes of Genocide and Against Negationisms in partnership with the Armenian General Benevolent Union (AGBU Europe), the research unit on political life of the Université Libre de Bruxelles (Cevipol), the International Roma Youth Network (Ternype) and the European Union Jewish Students (EUJS). The Belgian Collective is composed of associations linked with communities that have suffered genocides.

champions of humanity."

Across the Atlantic in Canada, AGBU Toronto invited the local community to explore the heroic history of Talas in Western Armenia. "Sharing the Journey," an event on the night of November 28, 2018, was dedicated to discussing the book *Grit and Grace In A World Gone Mad: Humanitarianism In Talas, Turkey 1908-1923* with author Wendy Elliott. The book retraces the steps of a remarkable, yet little known group of Canadian and American missionaries and relief workers in Talas in the dying days of a post-WWI Ottoman Empire. Elliott discussed how the group saved thousands of Armenian, Greek and Turkish orphans from starvation and disease, and how these ordinary people shifted the course of history through their service. The event was especially touching because many who attended were themselves descendants of Armenians from Talas, exploring the city of their ancestors through Elliott's curated archival media. The following week, AGBU Montreal hosted Elliott with similar success.

To complement the dynamic global onsite programming, AGBU published three WebTalks featuring Dr. Bernard Coulie, a professor of Byzantine Studies, Armenian and Georgian Studies, and European Culture and Identity at the Catholic University of Louvain (UCL) in Belgium. In the videos, Dr. Coulie details the phases of genocide, explains the history of the Assyrian and Pontic Greek Genocides coinciding with the Armenian Genocide, and discusses the process of genocide recognition in Belgium. With the intent of genocide prevention through education, AGBU WebTalks are made to be accessible to the global public. As these anniversaries pass, AGBU maintains its commitment to its ever-evolving community in all corners of the world.

Ghoghanj Children's Center Team Takes First Prize in 3-D Modeling Contest

YEREVAN -- The Paros Foundation is excited to announce that students from the Ghoghanj Children's Center Arm-math Robotics program took first place in the Armenia's nationwide Union of Information Technology Enterprises (UITE) 3-D Modeling contest. Seventy teams from throughout Armenia and Artsakh entered the contest. Of these teams, 38 were selected to advance to the finals, including teams from the Debi Arach Children's Center and the Nerkin Karmir Aghbyur School. The Paros Foundation is the primary sponsor of both the Ghoghanj and Debi Arach Children Centers. Paros has also renovated the Nerkin Karmir Aghbyur School including their computer and robotics classrooms. The team from Nerkin Karmir Aghbyur received honorable mention in the Historical Monuments category for their 3-D model of the church in Berd.

"I am very proud of my student's accomplishments. Since we began teaching our Arm-math curriculum at Ghoghanj three years ago, I have witnessed the manner in which our students have engaged and understand engineering technology," said Diana Grigoryan, Executive Director of the Ghoghanj Children's Center.

"It is very exciting to see three of the organizations we support achieving such high accolades in this impressive competition," said Peter Abajian, Executive Director of The Paros Foundation. "We congratulate the students and teachers for this outstanding accomplishment, and the donors to these organizations for their vision and ongoing support."

The Ghoghanj Children's Center operates two locations in Yerevan's downtown and Nork communities. The center's students are defined as at-risk, with most of the children coming from economically challenged families. The Debi Arach Children's Center operates in Gyumri and works primarily with children from impoverished families living in domiks and inadequate housing. The village of Nerkin Karmir Aghpyur is located in the isolated and often dangerous Berd community of Armenia's Tavush Region.

Armenia's Acting Foreign Minister Zohrab Mnatsakanyan and AGBU Armenia President Vasken Yacoubian

nongovernmental organizations alike on December 13, 2018.

The presentations sought to address the continuity between past and present geopolitical conflicts in the Middle East and how the suppression of history in the post-Ottoman world potentially perpetuates patterns of violence. While Professor Cheterian tackled the implications of the inadequate way scholars have studied recent history of the Middle East since the end of WWI, Professor Üngör examined the creation of "cultures of victory, defeat and resistance" and the episodic violence they influence now. In order to recognize how these violent conflicts manifest in contemporary times, Professor Üngör explained that when we look to the past, "we have to think about the lack of transitional justice, after all that violence, the lack of political institutions, civil societies and empowerment of minorities."

The panel, which highlighted the challenges of rehabilitating history and how a global community begins to do that, was organized and hosted by the

As part of the Global Forum Against the Crime of Genocide, organized in Yerevan by the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Armenia, AGBU sponsored the opening night concert featuring the State National Academic Choir of Armenia and the Armenian National Philharmonic Orchestra on December 9th, 2018. The forum's programming was focused on genocide prevention through accessible public education. "Given the history of the Armenian nation, it is our obligation to shine the light on the horrors of all genocides as well as the ongoing injustice of genocide denial in the face of well-documented history," said AGBU Armenia President Vasken Yacoubian, with Armenia's Acting Foreign Minister Zohrab Mnatsakanyan at his side. "AGBU is proud to help carry the mantle of human rights advocacy by organizing and participating in international symposia and panel discussions in major capitals like New York, Paris and Beirut. Today, we can do so not just as survivors of genocide but as

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով
հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

Սփիւռքի Նախարարութեան Գործընթացը, Բայց Նաեւ՝ Շարունակականութիւնը

ԴՈՎՏ. ԳՐԱՅՐ ԸԵՊԵՅԱՆ

Հայաստան-սփիւռք յարաբերութիւններու կազմակերպչական օղակը, սկսելով իմ պատանեկան-երիտասարդական տարիներէն, կու գար երկրորդ հանրապետութենէն 1, որ այդ օրերուն կը կոչուէր Սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապի կոմիտէ: Երրորդ հանրապետութեան հետ ստեղծուեցաւ սփիւռքի նախարարութիւնը. այս իմաստով բաւական ճամբայ կտրած ենք Հայաստան-սփիւռք յարաբերութիւններու գործընթացին մէջ մէկ կողմէ կազմակերպչական կառուցի եւ ցանցի յատկազօծով, բայց նաեւ՝ յատկազօծութեամբ մշակման եւ զարգացումներու առումով: Հայկական սփիւռքը, ինչ իսոքա, ունի իւրաքանչիւր գրուածք՝ մեկնելով պատմական այն իրողական վիճակէն, թէ մեծ համեմատութեամբ հետեւանք էր Յեղասպանութեան եւ տեղահանումի: Ասիկա հայկական սփիւռքին կու տայ իւրաքանչիւր կարգավիճակ, բայց նաեւ՝ նոյնքան իւրաքանչիւր մարտահրաւր:

Երրորդ հանրապետութենէն ետք Հայաստան-սփիւռք յարաբերութիւնները զգալի եւ շեշտակի կերպով զարգացան ու աճեցան: Հայաստան՝ որպէս անկախ պետականութիւն եւ երկիր, դարձաւ աշխարհասփիւռ հայութեան կիզակէտը: Անցնող աւելի քան քսանեօթը երկար տարիները եղան ուսանելի, բայց նաեւ՝ հայրենիք եւ սփիւռք գիրար հասկնալու, միասին գործելու, երկիրը շինելու եւ զարգացնելու մեծ պատենտութիւն եւ ներդրում: Այսօր Հայաստան-սփիւռք կը գտնուինք քայլիս կարգավիճակի մը մէջ, երբ գիրար շատ աւելի լաւ հասկցած եւ իրարու հետ շատ աւելի լաւ մէկտեղուած ենք: Այս զարգացումին մէջ սփիւռքի նախարարութիւնը եղաւ շատ կարեւոր կառուց մը եւ աշխատանքային բնագաւառ, որ կամըջեց աշխարհով մէկ տարածուած հայութիւնը իր տարբեր շերտերով՝ Հայաստանի հետ եւ անպայմանօրէն՝ փոխադարձ յարաբերութեամբ: Ու տակաւին, ան հանդիսացաւ սփիւռքը ինք իրեն հետ եւ իրարու հետ միացնող կռուան:

Հոսկէ մեկնելով՝ կան շարունակականութեան գործընթացը եւ հարցադրումները, որոնք կը շրջափայտին ներկայ օրերուն: Պէտք է շարունակել սփիւռքի նախարարութիւնը: Եթէ այո՞, ինչպէ՞ս եւ ի՞նչ տարողութեամբ: Եւ եթէ ոչ, բայց ինչո՞ւ:

Ներկայ օրերը ունին իրենց շատ մը մարտահրաւրէր-հիմնահարցեր մէկ կողմէ սփիւռքահայ իրականութեան համար, բայց նաեւ՝ հայաստանեան իրավիճակէն մեկ-

նելով եւ երեւի թաւշեայ յեղափոխութենէ ետք աւելի մեծ ակնկալութիւններով: Եթէ հայկական սփիւռքը շատ «գունաւոր» է եւ տարբեր շերտերով, որուն վրայ պիտի աւելցնել Հայաստանէն արտագաղթած հայրերին, որոնք սփիւռքեան իրականութեան վրայ աւելցնուցին նոր «երանգներ»: Ու հայկական այս մեծ «պարունակին» մէջ կայ այլ երեւոյթ մը, որ մինչեւ այսօր սփիւռքը տակաւին չէ վերածուած, այսպէս ըսած, կազմակերպչական-ընդհանրական կառուցի մը, որ կրնար ծառայել որպէս համասփիւռքեան համադրողական օղակ: Բայց նաեւ առկայ է, եւ երեւի՝ ներկայ օրերուն մէջ շեշտուած ձեւով, Հայաստան երկրի եւ հայրենի պետականութեան ներշնչած ազգային-քաղաքական ինքնութիւնը՝ սփիւռքահայութեան համար եւ ի մասնաւորի՝ երիտասարդ հայուն, որ հասակ կ'առնէ շատ մը զարգացումներու մէջ, եւ ուր անանոնք կը գտնեն վերագտնեն իրենց հայկական աւանդը եւ ինքնութեան գիտակցութիւնը՝ հայրենի հողին մէջ եւ անոր միջոցով: Կարկինը աւելի լայն բանալով՝ այսօր շատ աւելի օրակարգի վրայ է հայրենադարձութիւնը անցեալի ներգաղթի հիմքով, բայց՝ տարբեր տարողութիւններով, ընտրանքներով եւ միջոցառումներով:

Հայկական ընդհանրական այս իրավիճակներուն մէջէն է, որ պիտի տեսնենք անհրաժեշտութիւնը՝ շարունակելու սփիւռքի նախարարութիւնը եւ անոր աշխատանքային գործընթացը՝ զէթ աւելցնելով եւ կամ վերանորոգելով անոր աշխատանքային ռազմավարութիւնը: Եթէ մեր համահայկական եռանկիւնը կը կազմէ Հայաստան-Լեռնային Արցախ-սփիւռք, բայց անհրաժեշտ է, որ նոյն այս եռանկիւնը եւ անոր յարաբերութիւն-աշխատանքային գործընթացը ուժեղացնել: Ասոր մէջ, անկասկած, սփիւռքի նախարարութիւնը ունեցած է եւ պէտք է շարունակել պահել իր կարեւոր մասնակցութիւնը եւ ինքնուրոյն դրուածքը՝ հայրենի պետական վարչամեքենային մէջ:

Աճնա Յակոբեան Ժընեի Մեջ Հանդիպած Ե Հայ Համայնքի Ներկայացուցիչներուն Հետ

ՀՀ վարչապետի պաշտօնակատարի տիկին, «Իմ քայլը» եւ «City of Smile» բարեգործական հիմնադրամներու նախագահ Աննա Յակոբեանի այցը Չուիցերիոյ Համադաշնութիւն սկսած է Դեկտեմբեր 12-ին Ժընեի Սուրբ Յակոբ եկեղեցի այցելութեամբ, որուն յաջորդած է Ժընեի հայկական կեդրոնին մէջ անոր հանդիպումը հայ համայնքի հարիւրէ աւելի ներկայացուցիչներու հետ: Հանդիպման ներկայ էր «Ֆրանք Միւլլեր» գործարանի սեփականատէր Վարդան Սրմաքեշ, Ժընեի Վեպստերի համալսարանի դասախօս Ռուբէն Ինջիկեան, պատմաբան Վիգն Չըթրեան եւ համայնքի այլ յայտնի հասարակական մշակութային գործիչներ:

«Արմէնպրես»-ի փոխանցմամբ՝ հանդիպման ընթացքին Աննա Յակոբեան անդրադարձած է զարման Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած թաւշեայ յեղափոխութեան, Հայաստանի մէջ ստեղծուած նոր իրականութեան, ներկայացուցած է «Իմ քայլը» հիմնադրամի նպատակն ու գործունէութիւնը:

«Ես որեւէ վայրկեան չեմ կասկածիր, որ մենք մեր խնդիրները կը լուծենք նոյնքան յաջող՝ սիրոյ եւ համերաշխութեան միջոցով: Ես հիմա հիւր եկած եմ երկիր մը, որ աշխարհի ամենաբարեկեցիկ երկիրներէն մէկն է, ուր գրեթէ չկան աղքատներ կամ գործազուրկներ, ուր ամէն ինչ կը փայլի, եւ բոլոր պայմանները կան երջանիկ ապրելու համար: Եւ ես ճանապարհին երկիրքէն այս չքնաղ վայրը դիտելուս կը մտածէի՝ իսկ ինչո՞ւ չի կրնար Հայաստան ըլլալ այսպիսին», - ըսած է Աննա Յակոբեան՝ վստահութիւն յայտնելով, որ զարգացած ու բարեկեցիկ երկիր ունենալու հեռանկարին թաւշեայ յեղափոխութենէն յետոյ բոլորը կը հաւատան, ներառեալ՝ աշխարհով մէկ սփռուած մեր հայրենակիցները:

«Իսկ հաւատքը ամենակարեւորն է: Մնացածն, ինչպէս կ'ըսեն տեխնիկական հարց է՝ օր ու գիշեր քրտնաջան աշխատանք՝ իւրաքանչիւրն իր տեղը եւ իր չափով, աշխարհասփիւռ հայութեան ջանքերով մէկտեղում, շատ սէր իրար հանդէպ, մեր դրախտային երկրին հանդէպ, եւ մենք շատ շուտով աշխարհին նոր անակնկալ կը մատուցենք, կը զարմացնենք այնպէս, ինչպէս զարմացուցինք մարդկու-

թեան պատմութեան մէջ թերեւս ամենաբարի եւ սիրառատ մեր յեղափոխութեամբ», - աւելցուցած է Յակոբեան:

Հանդիպման ընթացքին տիկին Յակոբեան պատասխանած է նաեւ մասնակիցներու հարցերուն: Ի պատասխան հարցին, թէ արդեօ՞ք «Իմ քայլը» հիմնադրամը լրագրութեան ոլորտին առնչուող ծրագիրներ ունի, Աննա Յակոբեան խիստ կարեւոր համարած է որակեալ լրատուական դաշտի դերը՝ նշելով, սակայն, որ այս պահուն հիմնադրամը լրագրութեան հետ կապուած ծրագիրներ չունի: «Բայց շատ կը ցանկամ, որ ապագային մեր լրագրողներուն համար ստեղծենք հնարաւորութիւն՝ վերապատրաստուելու արտասահմանեան յայտնի լրատուամիջոցներու մէջ», - նշած է ան:

Հարցին, թէ ինչով կը տարբերի «Իմ քայլը» հիմնադրամը նմանատիպ այլ հիմնադրամներէն, ներառեալ՝ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամէն, պատասխանած է «Իմ քայլը» հիմնադրամի գործադիր տնօրէն Յովհաննէս Ղազարեան՝ ընդգծելով, որ «Հայաստան» հիմնադրամը պետական է եւ կը զբաղի ենթակառուցումներու վերանորոգմամբ, իսկ «Իմ քայլը» հիմնադրամի գործունէութիւնն ուղղուած է առողջ եւ ներառական հասարակութեան զարգացման՝ երկարաժամկէտ ազդեցութիւն ունեցող ծրագիրներու միջոցով: Որպէս օրինակ ան նշած է հիմնադրամի առանցքային ծրագիրներէն մէկը, այն է՝ կրթութեան տրամադրել արտերկրի հեղինակաւոր համալսարաններ ընդունուած ուսանողներուն, որ յետագային անոնք իրենց գիտելիքները կիրառեն ի շահ Հայաստանի:

Հանդիպման ընթացքին առաջարկ հնչած է ՀՀ ղեապետութիւններուն կից ստեղծելու հարթակներ, որոնց միջոցով Հայաստանին եւ Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւններուն վերաբերող զարգացումներ ունեցող բոլոր անձիք կը կարենան իրենց առաջարկութիւնները ներկայացնել: Ծուրջ երկու ժամ տեւած հանդիպման ընթացքին հնչած են բազմաթիւ մտահոգութիւններ, առաջարկութիւններ ու ցանկութիւններ, որոնք վերաբերած են երկրի տնտեսական, հասարակական ու քաղաքական, կրթական ու մշակութային ոլորտներուն:

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC

MEMBER

Garine Depoyan

626-755-4773
554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106
ghdepoyan@gmail.com

www.massisweekly.com
Updated Every Friday

Կոմիտաս՝ Հայ Երգի «Անլուելի Ձանգակատունը» 1869-1935

«Երգիչի կարողություններս մեկ նպատակի կը ծառայեն. իմ մեծ ժողովուրդիս երգն ու երաժշտությունը ծանօթացնել երաժշտական աշխարհին եւ ապացուցել, որ հայ ստեղծագործ ժողովուրդը՝ սկզբնական դարերէն ունեցեր է իր ինքնուրոյն երգն ու երաժշտութիւնը»:

Կոմիտաս Վարդապետ

ԽԱՉԻԿ ՃԱՆՈՅԵԱՆ

Հայց. Առաքելական Մայր եկեղեցին, գլխավորութեամբ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. շնորհազարդ հայրապետին, 2019-ին աշխարհի բոլոր ցամաքամասերուն վրայ գործող եկեղեցիներով պիտի նշէ Կոմիտաս մեծագործ վարդապետին ծննդեան 150-ամեակը եւ պիտի ոգեկոչեն հայ երգի «Անլուելի գանգակատան» անմոռաց յիշատակը:

Կոմիտաս վարդապետ (աշխարհիկ անունով Սողոմոն Սողոմոնեան), ծնած է 1869-ին, Քէօթահիս քաղաքը: Հայրը՝ Գէորգ Սողոմոնեան կոշիկակար էր, շատ գեղեցիկ ձայնով օժտուած անձ մը, որ երգեր կը գրէր եւ կը կատարէր, արժանանալով ունկնդիր հասարակութեան ջերմ գնահատանքին: Մայրը՝ Թագուհին, նոյնքան գեղեցիկ ձայնով օժտուած էր: Ան գորգահիւսութեամբ կը զբաղէր:

Սողոմոնի մանկութիւնը շատ տխուր եղած է: Փոքր տարիքին կը կորսնցնէ իր մայրը, քանի մը տարի ետք, 11 տարեկանին կը կորսնցնէ հայրը: Փոքրիկն Սողոմոն ֆիզիքականով շատ տկար եւ մտածկոտ մանուկ մըն էր:

1881-ին Քէօթահիսի եկեղեցւոյ վարդապետ Տէր Գ. Դեր-ձակեան էջմիածին կը մեկնէր եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան համար: Իրեն հետ կը տանի որբուկ Սողոմոնը, որ թէեւ հայերէն չէր գիտեր, բայց հրաշալի ձայն ունէր. տարած էր Գէորգեան ձեմարանին որպէս սան արձանագրելու համար:

էջմիածին հասնելով, Սողոմոն Գէորգ Դ. Վեհափառին ներկայացաւ: Երբ Վեհափառը հարցեր կու տար փոքրիկին, Սողոմոն կը պատասխանէր թրքերէնով, թէ ինք հայերէն չի գիտեր: Այնպէս ինչպէս Օսմանեան կայսրութեան մէջ ապրող հայերուն մեծամասնութիւնը հայերէն խօսիլ, գրել, կարդալ չէր գիտեր: «Բայց եթէ կ'ուզէք՝ կ'երգեմ» ըսաւ Սողոմոն Վեհափառին, եւ երգեց հայ եկեղեցւոյ նուիրուած «շարականը», խոր յուզում յառաջացնելով Վեհափառին:

Որպէս բացառիկ կարգադրութիւն, Սողոմոնը էջմիածնի Դպրեվանք կ'ընդունուի իր ձայնին համար: Սակայն մէկ տարուան

ընթացքին ան հայերէն խօսիլ, գրել եւ կարդալ սորվեցաւ:

Սողոմոնը՝ Կոմիտաս

Փոքրիկն Սողոմոն էջմիածնէն ներս արժանացած էր Վեհափառի եւ բարձրաստիճան կղերականներու ուշադրութեան, անոնց սիրոյն ու յարգանքին: Իսկ վանքի այս ժառանգաւորը ոչ թէ ամէն տարի, այլ՝ ամէն օր կը հասուննար եւ կը հրաշագործէր հայ երգի եւ շարականներու կատարելագործութեամբ եւ կրօնագիտութեամբ:

1883-ին կը ձեռնադրուի վարդապետ եւ կը ստանայ Կոմիտաս անունը, որ 12-րդ դարու ծանօթ Կոմիտաս արուեստագետին անունն էր:

Կոմիտաս Վրդ. որպէս երգի ուսուցիչ, խմբավար եւ երաժշտագետ, ստեղծագործեց տիւ եւ գիշեր գործերով: Ան բազմաթիւ ճամբորդութիւններ կ'ընէր հայկական գիւղերը եւ հայահոտ քաղաքները այցելելով, հայ երգի ակունքներէն հայ երգը կը հանէր, կը մաքրագտէր եւ ժողովուրդին կը ներկայացնէր, անգնահատելի գանձեր դիզելով հայ երգարուեստի գանձարանին մէջ:

1910-ին Կոմիտաս կը մեկնի Պոլիս: Հոն եւս հոգեւոր ծառայութեան կողքին կը զբաղի հայ երգով ու երաժշտութեամբ: Կը շարունակէ երգահաւաքի ու երգազտումի իր գործը: Պոլսոյ մէջ կը հիմնէ 300 անդամներէ բաղկացած «Գուսան» հոշակաւոր քառաձայն ժողովրդական երգչախումբը, որ մեծ համբաւ ունեցաւ եւ խանդավառութիւն ստեղծեց ժողովուրդին քով: Այդ տարիներուն էր որ կը մշակէ Ս. Պատարագի Կոմիտասեան կատարումը, որ մինչեւ օրս կ'երգուի որոշ եկեղեցիներու մէջ:

Կոմիտաս եւ Յեղասպանութիւնը

1915-ի հայոց Յեղասպանութեան սկիզբի օրերուն, մեծն Կոմիտասն ալ ձերբակալուեցաւ եւ Անատոլիա դրկուեցաւ: Հոն էր որ զգայուն սրտի տէր Կոմիտասը տեսաւ հայ մեծամեծ գրողներու, գործիչներու, կղերականներու հաւաքական շարժարանները, դժբախտութիւնը, որոնք խորապէս ազդեցին երիտասարդ կղերականի հոգի-

ին, միտքին ու սիրտին վրայ: Այդ բոլոր սրտաճմրկ տեսարանները տանիլ չկարենալով, խելագարեցաւ մեր անմահն Կոմիտասը, եւ ազդեցիկ մարդոց միջամտութեամբ Փարիզ տարուեցաւ բուժուելու համար: Սակայն այլեւս բուժումի ոչ մէկ յոյս կար եւ 1936-ին իր մահկանացուն կնքեց հայ երգի ու երաժշտութեան այս երախտաւոր վարդապետը: Հանգուցեալին մարմինը Հայաստան տարուեցաւ եւ թաղուեցաւ հայ մեծանուն արուեստագետներու Պանթէոնին մէջ ժողովրդային ծովածաւալ բազմութեան մը մասնակցութեամբ եւ աշխարհի գանազան շրջաններէն ժամանած մեծամեծ արուեստագետներու ներկայութեամբ:

Կոմիտաս մարդը

Կոմիտասի կենսագրական գիծերու այս շատ ամփոփ տեղեկութիւններէն ետք, կ'ուզէի յիշել, որ այս խոհուն, լուրջ, խիստ եւ պահանջկոտ կղերական-մանկավարժը, իր ազատ եւ հանգիստ ժամերուն, ընկերներու եւ բարեկամներու շրջանակին մէջ, գուարճախօս, կատակաբան, վառվռուն անձ մըն էր: Զինք մօտէն չճանչցողները մեծ երգահանի մասին զարմանքով կ'ըսէին, թէ ան արտակարգօրէն հաճելի սրախօս էր:

Կոմիտասին մօտէն ճանչցողներ կ'ըսէին, որ ան բնաւ բարկանալ չէր գիտեր: Ամենալուրջ խօսակցութեան մէջ ալ Կոմիտաս վարդապետ կատակ մը, կամ՝ թեթեւ գուարճախօսութիւն մը կը խառնէր այդ խօսակցութեան:

Այդպիսի դէպքի մասին գրուած է, որ Կոմիտաս Վրդ. ուշադրութիւն կը դարձնէ բառերու շեշտադրութեան վրայ: Ան միշտ կը ծաղրէր այն դպիրները, սարկաւազները կամ կղերականները, որոնք տարօրինակ շեշտեր կը դնէին վանկերու վրայ, որոնց շեշտադրութեան կարիքը չկայ:

1913-ին Պոլսոյ Սուրբ Հրեշտակապետ Մայր Տաճարին մէջ, նստած Ս. Պատարագի երգեցողութեան կը հետեւէր: Երբ դպիրը սկսաւ թուրքական շարքներու եւ նանիներու պէս «քաշել» «ազատութիւն» բառը, Կոմիտաս չի հանդուրժեր...: Ս. Պատարագի աւարտին Կոմիտաս Վրդ. կը մօտենայ դպիրին կատակով, բայց լուրջ շեշտով կ'ըսէ. «Տօ՛, գուռնաճի, մի՞թէ կարելի է այդ աստիճան շարժարեւ մարդկային ազատութիւնը: Եթէ ես Աստուծոյ տեղը ըլլայի, այդ տեսակ ազատութիւն խնդրող մարդուն ստրկութիւն կը շնորհէի»:

Բազմաթիւ դէպքեր, պատումներ կան Կոմիտաս Վրդ.ի կատակաբանութիւններուն, սրախօսութիւններուն եւ մանաւանդ հաւաքոյթներուն մասին, ուրախ առիթներու անոր շէն ու շէնշող կեանք սփռող ներկայութեան մասին:

Կոմիտաս Վրդ. ազատ ժամերուն նարտի խաղալ շատ կը սիրէր, եւ միշտ իր մրցակիցը շատ լաւ խաղացող պիտի ըլլար որ անոր հետ նարտի խաղալու նստէր: Երբ յաղթէր, անմիջապէս պարտուողին

կ'ըսէր. «Դէ գնա՛ պապայիդ բարեւ տար եւ սորվէ՛ նարտի խաղալ»: Իսկ պարտութեան պարագային, միշտ նարտին կը ձգէր եւ արագ մը կ'անհետանար ըսելով, թէ՛ «Շատ գործ ունիմ ընելիք»:

***

Կոմիտասի մեծագոյն առաքելութիւնն էր ցոյց տալ, որ հայը ունի իր ինքնուրոյն ազգային խոր ակունքներէն բխող հայ երգ ու երաժշտութիւն: Եւ ասիկա փայլուն ձեւով ներկայացուց աշխարհի շատ մը ժողովուրդներուն եւ երկիրներուն: Ան հայ երգը բազմիցս տարաւ Եւրոպա, երգչախումբային կամ առանձին ելոյթներ ունենալով ամենայայնի համերգասրահներու մէջ եւ հայ երգի սիրով համակցօտար բազմաթիւ մեծանուն արուեստագետներու հոգիները եւ արժանացաւ անոնց հիացմունքին եւ բարձր գնահատանքին:

Բազմաթիւ դէպքեր, պատումներ կան Կոմիտաս Վրդ.ի կատակաբանութիւններով եւ մանաւանդ ձայնի քաղցրութեան մասին, որոնք մեր գրականութեան անթառամ գանձերն են: Այդ բոլոր գրութիւններուն մէջ յիշուած եւ գնահատուած են արուեստի բազմաթիւ տիտաններու կողմէ, որոնք ամենաջերմ խօսքերով եւ բառերով գնահատած են մեր անմահ Կոմիտասի գործերը:

Կոմիտասին գանազան առաջարկներ եղած են իրենց մօտ գործել, Գերմանիա որպէս ուսանող եղած շրջանին, Պուլկարիոյ թագաւորութեան կողմէ եւ այլն: Բոլորն ալ մերժած է, ըսելով՝ «Ես վարդապետ եմ, իմ տեղս հայ եկեղեցին է»:

Կոմիտաս ականատեսը ըլլալով իր գործի յաղթանակին, երբ հարց կու տան իրեն այդ մասին, իր գործը մեծագոյն յաջողութեամբ պսակած մարդու մը գոհունակութեամբ կ'ըսէ.

«Ամէնէն աւելի գիս յուզեց այն բանը, որ օտար հեղինակաւոր երաժշտագետներ, լսելով իմ բացատրութիւնները, երգերը, հասկացան եւ համոզուեցան որ աշխարհի վրայ կայ հայ երաժշտութիւն, ինքնատիպ եւ ինքնուրոյն, այնպէս ինչպէս հայ լեզուն եւ հայ կեանքը, մինչդեռ մեր ժողովուրդը դեռ կը տարակուսի, թէ ինքը լեզու ունի՞, երաժշտութիւն ունի՞, կեանք ունի՞»:

***

Նոր Տարուան եւ Ս. Ծննդեան մօտալուտ տօներուն առիթով, սրտանց կը շնորհակարտեմք Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւռքի ողջ հայութիւնը, մաղթելով հայ ժողովուրդին ամենայն բարիք եւ օրհնաբեր օրեր:

Թող 2019 տարին ըլլայ Կոմիտաս Վրդ.ի յիշատակով, գործով եւ պատգամներով ապրելու տարի մը ողջ հայութեան համար: Թող Կոմիտաս «Ձանգակատունը» միշտ եւ յաւիտ հնչէ բոլոր տուններէն եւ ընտանիքներէն ներս:

Հազար փառք ու պատիւ հայ ժողովուրդին, որ ծնունդ տուած է Կոմիտասի նման յաւերժալոյս աստղի մը:

Ջօրացիկ ֕Օժանդակելք ֕Փրկելք

Syrian Armenian Relief Fund
P. O. Box 1948
Glendale, CA 91209-1948

www.syrianarmenianreliefund.org

«Արմենը»

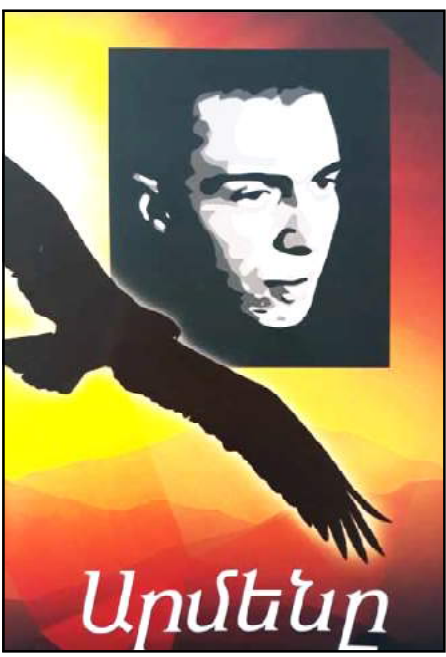
«Բոլոր դիրքապահները թագաւոր տղերք են»
Նահատակ հերոս Արմեն Յովհաննիսեան

ԱԲԵՏԻՍ ՈԱԶՄԻԿ

2014 Յունուար 20-ի այգաբա-
ցը Լեւոն եւ Մարինէ Յովհաննիս-
եաններուն օճախին համար եղաւ
ողբերգական, երբ իրենց միակ
որդին՝ Արմէնը, միացաւ հայոց
նահատակներու լուսաւոր փաղան-
գին: Հերոսը ինկաւ զէն ի ձեռին:
1994-ին հայ-ատրպէյճանական հրա-
դադարի հաստատու մէջն ետք, հա-
կառակորդ կողմը չէր մտձեր սահ-
մանային ոտնձգութիւններ նախա-
ձեռնելու մասին, որ դժբախտա-
բար յետագային պիտի դառնար
աւելի յաճախակի՝ խլելով բազում
զոհներ երկու կողմերէն:

Այդ փորձերէն մին էր որ
պատահեցաւ Արցախի հիւ սիսարե-
ւելեան (Զրաբերդ) սահմանին, ուր
յանուն հայրենիքի իր դիրքը հերո-
սաբար պիտի պաշտպանէր եւ նա-
հատակուէր տակաւին 20 գարուններ
չբոլորած Արմէն Յովհաննիսեանը:
Լուսանկարներով շատ էի տեսած
Արմէնի մօր յուզական հայեացքը.
ազդուած անոնցմէ: Որդեկորոյս մօր
կակիծը անյատակ պէտք է ըլլայ
ապահովապէս, որմէ կրնան հասկնալ
միայն բախտակից մայրերը: Եւ
պահ մը փորձելով միտիթարել տի-
կին Մարինէն եւ ջանալով կիսել
անոր դառնացած ներաշխարհը, հո-
գեխուով տրամագրութեամբ կ'ողղ-
ուիմ Արմէնին բնակարանը՝ Աւան
14 փողոց, տուն՝ 8, Երեւան:

Սովորական տուն չէր այդ,
այլ՝ թանգարան, որուն մասին կը
վկայէ նաեւ դարպասին մօտ տե-
ղադրուած հարթաքարը: Պատ -
կառակից ոգիով եւ խոնաւ աչքե-
րով կ'ողջագորուելիմ հերոսամօր
հետ, որ ծանկուած սեւերու մէջ՝
անբաժան է իր որդիէն: Ան գիս
կ'առաջնորդէ երկյարկանի տան
բոլոր անկիւնները, որոնց պատե-
րը, պատուոգրերը, լուսանկարնե-
րը, գիրքերը, գինուորական զգեստն
ու սպասները, փամփշտակալներն
ու հեռադիտակը, մէկ խօսքով ամէն
ինչը կը վերաբերին Արմէնին:
Անսպառ նիւթեր ունի պատմելիք
տիկին Մարինէն, կը վարարի յոր-
դահոս գետի նման՝ յուշեր, դրուագ-
ներ, վկայութիւններ, ցաւեր, Ար-
մէնէն մէջբերուած խօսքեր, հե-
տաքրքրաշարժ տուեալներ եւ բո-
լորը Արմէնի մասին: Ան կ'ըսէ որ
դիմած է համապատասխան վար-
չութեան գրասենեակ, որպէսզի
իրենց տունը պաշտօնապէս նե-
րառնուի Երեւանի թանգարաննե-
րու շարքին՝ որպէս հիւրերու եւ
հետաքրքիր մարդկանց այցելա-
վայր: «Թող սերունդներ ոգեւոր-
ուին Արմէններու նման տղոց
սխրանքով», հպարտ կուրծքով կը
յաւելու հերոսածիրը: Տուն-թան-
գարանի մուտքին պատը կայ հակա
լուսանկարը Արմէնին՝ սաղաւար-
տով եւ սպառազէն՝ երբ որպէս
դիրքապահ կանգնած է Հայաստա-
նի արեւելեան կողմն աշխարհին:
Այդ լուսանկարէն բազմաթիւ մե-
ծագիր նմուշներ 2014-ին տեղադր-
ուած էին Երեւանի տարբեր պողո-
տաններու եզրերուն: Երբ հարց կու
տամ Արմէնի հօր մասին, կը պա-
տասխանէ. «Ծառայողական աշ-
խատանքով է զբաղած բանակում,
մեր որդու զոհուելուց յետոյ հոգե-
պէս փոխուեց եւ ինքզինք նուիրեց
հայկական բանակին, բանակը դար-
ձաւ իր երկրորդ տունը»: Յուցադ-
րանմուշներուն մէջ կը նշմարեմ

բարակ մետաղով, դէմքի ուրու-
գիծով յուշանուէր մը, որ կը պարզ-
ուի 2014-ի Տարուան Մարդուն
մրցանակն է լետ-մահու ձօնուած
նահատակ Արմէնին:

Տիկին Մարինէն այս առթիւ
կը նուիրէ «Արմէնը» խորագրեալ
168 էջանոց հատորը, որուն շնոր-
հահանդէսը կատարուել է Յու լիս
ամսուան ընթացքին: «Տիգրան
Մեծ» տպարանէն 2018-ին լոյս
տեսած 500 տպաքանակով գիրքը,
իր յաւելեալ 16 էջ գունաւոր
լուսանկարներով, հրատարակուած
է Հայաստանի Հանրապետութեան
պաշտպանութեան նախարարու-
թեան օժանդակութեամբ:

Գիրքին նախաբանը ստորագ-
րած է բոլորիս յայտնի, հայկական
ուզմարտեան փայլուն ներկայա-
ցուցիչ, Շուշիի ազատագրութեան
ճարտարապետ, հրամանատար, Ար-
ցախի հերոս Արկաղի Տէր Թադէ-
ոսեան (Քօմանտօս), որ անդրա-
դառնալով հայոց փառապանծ պաշ-
քարի հայրենասիրական ուղիին,
Արմէնին մասին կը նշէ. «20-
ամեայ այս երիտասարդը բարձրա-
գոչ ճառեր չսասց, այլ լուռ, տղա-
մարդուն վայել, իսկական հերոսին
յարիր դրսեւորմամբ ապացուցեց
սէրն առ հայրենիք, սէրն առ ազգ:
Նա ոչ միայն թշնամու, այլեւ
հարազատ ժողովրդին ապացուցեց,
որ հայ զինուորը պատրաստ է
սեփական կուրծքը դարձնել անա-
ռիկ պարիսպ հայրենիքի սահման-
ներին», եւ կ'ըզրակացնէ. «Հայրե-
նապաշտ Արմէն Յովհաննիսեանի
բեկումնային սխրագործութիւնը
սերունդների համար պիտի դառ-
նայ ոգեղէն օրինակ, հզօրութեան
սիւն, հաւատի կանխեղ, յաղթանա-
կի առհաւատչեայ»: Ապա կայ հե-
րոսին խօսքերը, որոնցմէ մին դար-
ձած է թեւաւոր արտայայտութիւն.
«Միայն Աստուած կարող է ինձ
դատել: Վախենում եմ անիմաստ
մեռնելուց: Բոլոր դիրքապահները
թագաւոր տղերք են: Դիրքը պա-
հուած եմ այն երեխայի համար, ով
այս պահին քնած է, եւ կարելու չէ,
թէ այդ երեխան որտեղ է քնած՝
Մարտակերտում, թէ՞ Երեւանում»:
1994 Յունիս 30-ին Երեւան ծնած
եւ 2014 Յունուար 20-ին Մարտա-
կերտի շրջան նահատակուած հե-
րոսին կեանքը կը բնութագրուի՝
«Կեանքը՝ կարճ, Գործը՝ մեծ»:
Տան ամենափոքրն էր, միակ արուն.
Ունէր երեք մեծ քոյրեր: Ժպտերե-
ս, խիզախ եւ անձնագրհ: Աւարտած
Գրիգոր Բաղեանի անուան դպրո-
ցը, զբաղած ըմբշամարտով եւ

հետաքրքրուած նկարչութեամբ եւ
քանդակագործութեամբ: Զինակոչ-
ուած բանակ եւ հասած կրտսեր
սերժանտի աստիճանին եւ ջոկատի
հրամանատար: Երբ մայրը անոր
մէջ կը նկատէ հայրենասիրական
բարձր ոգին, հարց կու տայ՝ «Նա-
րաւոր է՝ վերջում էլ զինուորա-
կան դառնաս», անոր պատասխա-
նը՝ «շատ հնարաւոր է»: Վերջին
հանգրուանը՝ Եռաբլուր, ուր կա-
տարուած է պետական եւ ժողովր-
դային բարձր մակարդակի հրա-
ժեշտի արարողութիւն:

«Արմէնը» գիրքին մէջ ամ-
փոփուած են հարցազրոյցներ, լրատ-
ուական նիւթեր, յօդուածներ, յու-
շեր, կարծիքներ, նամակներ եւ
բանաստեղծութիւններ հերոսին
նուիրուած, ուր դրուատիքի եւ
զովասանական խօսքերուն կողքին
կը կարդանք այնքան սրտառուչ
վկայութիւններ, որոնք վեր կ'առ-
նեն խիզախ հայորդիին նկարագրի
գիծերն ու ազգային բարձր դաստ-
իարակութիւնը: Նաեւ իր մօր ուղղ-
ուած յուզախուով եւ երախտագի-
տական խօսքեր՝ գրողներու, լրագ-
րողներու, Արմէնին զինակից եւ
դպրոցական ընկերներուն կողմէ
արձանագրուած: Խօսքեր ունին նա-
եւ Հայաստանի պաշտպանութեան
նախարարը, զինուորականներ եւ
արցախեան պատերազմին մասնա-
կից մարտիկներ: Տարբեր առիթ-
ներով եւ տարբեր թերթերով (Հա-
յաստանի, Արցախի, Սփիւռքի) վկա-
յած են Գոհար Մարտիկեան, Լու-
սինէ Յովհաննիսեան, Լուսինէ Զա-
քարեան, Սազո Արեան, Տաթև
Խաչատրեան, Անուշ Թրուանց, Ծո-
վինար Լոքմակեօզեան, Գաբրիլ Աւե-
տիսեան, Գայիանէ Պողոսեան, Գայ-
իանէ Մելիքեան, Նա ընկ Սրկ.
Պետրոսեան, Մայա Խաչատրեան,
Ռուբէն Գրիգորեան, Յովհաննէս
Վարդանեան, Մերի Գէորգեան եւ
բազմաթիւ ուրիշներ, որոնց ներշնչ-
ման, մտորումներուն եւ խոհերուն

առանցքը եղած է քաջարի նահա-
տակը: Իսկ քերթուածներու հաւա-
քածոն, թէեւ Արմէնին նուիրուած,
կարելի է վերագրել իւրաքանչիւր
հայ զինուորի, որոնք ինկան խրա-
մատներու ետին, թէ՛ մարտերու
ժամանակ եւ միացան անմահներու
փաղանգին:

Ի՞նչ նշանակութիւն ունի անու-
նը կամ վայրը, ժամանակը կամ
պարագաները, երբ բոլորին նպա-
տակը եղած է նոյնը, ճակա -
տագիրը՝ Եռաբլուրի պանթէոնը եւ
կամ այլ սրբավայր-ուխտավայր մը:

Նահատակ Արմէն Յովհան-
նիսեանի յետ-մահու ստացած մե-
տալները, շքանշանները, պարգե-
ները, պատուոգրերը, սարքուած
փառքի սենեակներն ու անկիւննե-
րը (որոնց բոլորին թուումը անհ-
նար է) կը վկայեն, թէ ինչպիսի
յարգանքի արժանացած է ան: «Հայ-
րենիքին մատուցած ծառայու-
թեան համար» Ա. աստիճանի մե-
տալ (Հայաստանի նախագահ),
«Արիութեան համար» (Արցախի
նախագահ), Պաշտպանութեան Բա-
նակի մետալ, «Հայաստանի Երկ-
րապահ» յուշամետալ, «Զինուորի
Պաշտպան», «Մայրական երախ-
տագիտութիւն Արցախի քա - ջոր-
դիներին», «Շուշի 92», «Յաւեր-
ժութիւն», Աբովեանի Ուսանողա-
կան Խորհուրդի մետալ, «Վազգէն
Սարգսեան», «Ոսկէ Եղնիկ» եւ
այլն: Անոր Մարտակերտի զօրա-
մասին տեղադրուած է յուշաքար,
մարտական դիրքին՝ ուր զոհուած
է՝ կանգնած է փոքրիկ խաչքար,
Նարեկ Սամուէլեանի կողմէ պատ-
րաստուած անոր դիմաքանդակը՝
դրուած «Մայր Հայաստան» գի-
նուորական թանգարանին մէջ. իր
ուսանած դպրոցէն ներս իր անու-
նով բացուած է հայոց պատմու-
թեան դասարան եւ փառքի ան-
կիւն՝ դիմաքանդակին կրկնօրինա-

Շար.ը էջ 19

REV. FR. SARKIS PETOYAN & THE PARISH COUNCIL OF
ST. GREGORY ARMENIAN CHURCH OF PASADENA
JOYFULLY INVITE YOU TO PARTICIPATE
IN THE ANNUAL
Christmas Eve
Candlelight Service & Reception
MONDAY, DECEMBER 24, 2018
SERVICE 6:30 TO 7:15 P.M.
YOU AND YOUR FAMILY
ARE ALSO INVITED TO JOIN US
FOR THE RECEPTION WHICH FOLLOWS
IN GERAGOS HALL

Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեանի Ուշագրաւ Նոր Գրքերը

Միացեալ Նահանգների Արեւմտեան թեմի հրատարակութիւնը լոյս է ընծայել Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեանի ուշագրաւ նոր գրքերը:

1. «Հայ Առաքելական Եկեղեցի. Տօներ, Սուրբեր, Պահքեր եւ Կրօնական Աւանդութիւններ» (154 էջ) գիրքը, որ պատրաստուել է թեմի Առաջնորդ Գերաշնորհ Յովնան Արք. Տէրտէրեանի յանձնարարութեամբ եւ օրհնութեամբ, պարունակում է մեր Եկեղեցու գլխաւոր ու կարեւոր տօները, Մեծ Պահքի ժամանակաշրջանի կիրակիների խորհուրդները, Յիսուսի Խաչին նուիրուած տօների պատմութիւնն ու խորհուրդը, յայտնի Սուրբերի կեանքի եւ քրիստոնէական հաւատքի դիմագիծը: Ամէն Սուրբի կենսագրութեանը կցուած են նրան նուիրուած Շարականի մէկ հատուած: Գիրքը կարող է օգտակար ուղեցոյց լինել մեր Եկեղեցու տօներին եւ Սուրբերի մասին մանրամասներ իմանալ կամեցող թէ՛ հաւատացեալների, թէ՛ հոգեւորականների համար: «Իբր հոգեւոր միջոց, այն օգտակար է հայ հաւատացեալներուն՝ լաւ ճանչնալու եւ քիչ մը աւելի խորունկ ապրելու Քրիստոնէական Հաւատքը եւ անոր խորհուրդը», գրում է հեղինակն իր Բացատրական առաջաբանում:

2. Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեանի գրիչն ստեղծել է հերթական մէկ ուրիշ կարեւոր աշխատութիւն եւս: Առաջնորդ Գերաշնորհ Յովնան Արք. Տէրտէրեանի թելադրութեամբ նա գրաբարից աշխարհաբարի է թարգմանել Ս. Ներսէս Շնորհալու «Հաւատքի խոստովանութիւնը» (54 էջ), որ Հայ Առաքելական Եկեղեցու դաւանական հիմքերը հաստատող կարեւորագոյն երկերից մէկն է՝ թերեւս իր կարեւորութեամբ համահաւասար «Յաճախապատում ճառերին», «Թուղթ ընդհանրականին», Ամարան եւ Չմերան հատորներին: Առաջնորդ Սրբազան Հօր օրհնութեան գիրից յետոյ հեղինակը ներկայացրել է նաեւ Ս. Ներսէս Շնորհալու կենսագրութիւնն ու կրօնական-եկեղեցական աշխատանքները, «Հաւատքի խոստովանութեան» շարժառիթն ու բովանդակութիւնը: Գիրքը հրատարակուել է Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Միացեալ Նահանգների Արեւմտեան թեմ հովուապետական այցելութեան առիթով: Յիշեալ երկու գիրքերը տպագրուել են Տէր եւ Տիկին Նազարէթ եւ Հասմիկ Գեւորգեանների մեկենասութեամբ:

3. Մէկ այլ գիրք, որ միաժա-

մանակ ունի հայագիտական, լեզուաբանական կարեւոր նշանակութիւն, Տ. Տաճատ Ծ. Վրդ. Եարտըմեանի «Հայերէն Լեզուի Ժամանակակից Բառարանն է: 1021 էջ ընդգրկող ստուար այս բառարանում հաւաքուած եւ բացատրուած բազմահազար հայերէն բառեր, շեշտը դրուած է նաեւ նորակազմ բառերը, մասնագիտական (թանկարժէք քարեր, մետաղներ, բուսական աշխարհ եւ այլն) բառերը ի մի հաւաքելու վրայ: Հեղինակի կեանքի 50 տարիները վերցրած բառարանն անշուշտ իր օգտակար նպատը պիտի բերի հայագէտների, հայերէնի բառապաշարի իմաստները պարզաբանել ցանկացողների համար:

Սուրբահայ Ուսանողներու Ուսման Վարձը Փոխհատուցելու Նպատակով Կառավարութիւնը Կը Յատկացնէ Աւելի Քան 13,7 մլն Դրամ

Հայաստանի բարձրագոյն, նախնական (արհեստագործական) եւ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատութիւններու սուրբահայ ուսանողներուն 2018-2019 թուականներու ուսումնական տարուայ ուսման վարձեր յատկացնելու նպատակով կառավարութիւնը պայտասային դրամագլուխէն կը տրամադրէ 13 մլն 762.6 հազար դրամ: Այդ մասին որոշման նախագիծն ընդգրկուած է կառավարութեան դեկտեմբեր 13-ի նիստի օրակարգին մէջ:

Ըստ հիմնաւորման, 2018 թուականին ուսման վարձի փոխհատուցման կարիք ունի 293 սուրբահայ ուսանող: Անոնցմէ 246 սուրբահայ ուսանողի ուսման վարձի վճարումները կը կատարուին հետեւեալ ձևով՝ ուսման վարձի 50%-ը կը վճարուի ուսանողին կողմէն, 50%-ը «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութեան եւ Լոնտոնի Սուրբ Սարգիս բարեգործական հիմնադրամի միջոցներու հաշուին, 47 սուրբահայ ուսանողի ուսման վարձի 50%-ը կը վճարուի ուսանողին կողմէն, իսկ 50%-ը կ'առաջարկուի վճարել պետական պիւտձէի միջոցներու հաշուին, որ կը կազմէ 13 մլն 762.6 հազար դրամ:

Սփիւռքի նախարարութիւնը կը գտնէ, որ ուսման վարձի լուծումը պէտք է շարունակել, քանի որ խնդիրը կը մնայ սուրբահայ ընտանիքներու, երիտասարդներու ընկերային, թերեւս, ամենահրատապ եւ շարունակական լուծում պահանջող հիմնահարցերէն մէկը:

«Արաս»էն Նոր Գիրք՝ «Մեր Շէն Սեղանէն»

«Մեր շէն սեղանէն»
Թագուհի Թովմասեան
Թրքերէնէ թարգմանեց՝ Արփի Թովթոյեան
Խոհագիրք-յուշագրութիւն 152 էջ,
16x24 սմ

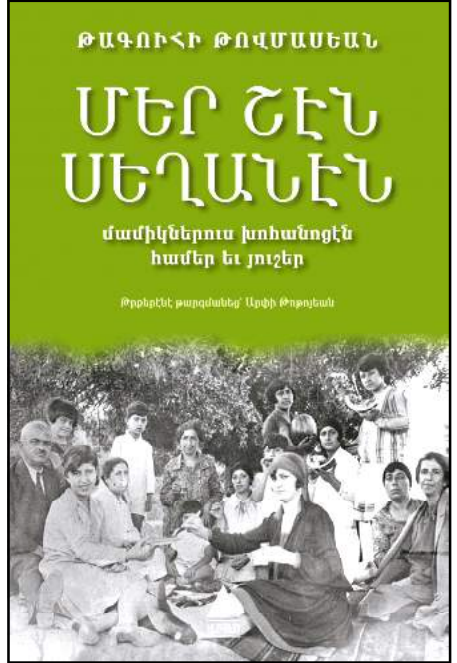
Թագուհի Թովմասեանի «Մեր շէն սեղանէն» գիրքը կը տարբերի խոհագիրներու ընկալեալ հաւաքածոներէն ու կը վերածուի ճանապարհորդութեան մը՝ դէպի այլեւս «անցեալ» պիտակը կրող օրերը: Հեղինակը՝ Թագուհի Թովմասեան, ընթերցողին կը փոխանցէ մանկութեան ու պատանեկութեան տարիներուն մեծ մայրերէն ու ընտանիքի երէցներէն իր սորված աւելի քան երեսուն կերակուրներու, աղանդերներու, աղցաններու, անուշեղէններու ու ըմպելիներու պատրաստման եղանակները՝ անոնց միախառնելով իր յուշերը անձերու կամ վայրերու մասին:

Գիրքը ո՛չ միայն խոհանոցային վարպետութիւն փորձարկելու առիթ մըն է հետաքրքիր խոհարարներուն համար, այլ նաեւ յուշագրական անզուգական հրատարակութիւն մը, որ կը պատմէ Չորլու, Թեքիրտաղ, Սիլիվրի, Չաթալճա եւ շրջակայքը հաստատուած հայութեան մնացորդացին ողիսականը՝ անոնց գաղթը դէպի Պոլիս կամ ոմանց յամառութիւնը՝ մնալու ծննդավայր հայրենիքին մէջ մինչեւ մահ ու մահէն ալ անդին: Այլ դրուած մը կը բացուի Պոլսոյ մէջ. յատկապէս Ետիգուլէ, Սամաթիա, Շիշլի կը ներկայանան իրենց ներկայէն բոլորովին տարբերող դիմագծութեամբ մը:

Թագուհի եայլայիս Ետիգուլէի -հմրահոր պողոտայ, Կէնչաղա փողոց, թիւ 18- եռալարկ փայտաշէն տան մէջ ծներ եմ, Չատիկի մեռելոցին օրը: Նախորդ օրը, ինչպէս միշտ, մեր տունը լեփ-լեցուն է եղեր Չատիկի շնորհալուծութեան եկած ազգականներով: Յաջորդ օրը բոլոր անոնք լսեր են թէ Մարին աղջիկ գաւակ մը ունեցաւ, չեն կրցեր հաւատալ իրենց ականջներուն: Լուսաբացին առաջ ինչպէ՞ս կրնայ ծննդաբերել կին մը որ նախորդ օրը այնքան հիւր մեծաբան, եռալարկ տան մէջ անդադար վեր-վար ելած, իջած ու առտուրնէ մինչեւ իրիկուն բնաւ չէ նստած:

Ազգականներուն նման Մարին ինք ալ զարմացր է պատահաբան. սակայն բոլորովին այլ պատճառով: Կարծես այդ տարիներուն կարելի էր այդ հարցին մէջ որեւէ ապահովութիւն ունենալ, կը կարծէ եղեր թէ մանչ գաւակ մը պիտի ունենայ: Չէ հաւատացեր որ աղջիկ մը ունեցած է: Այսինքն՝ մինչ արդէն մանչ գաւակ մը ունի, երկրորդ մըն ալ ունենալ կը փափաքի եղեր, երբ են ծներ եմ: Մայրս տխրեր է, սակայն հայրս շատ ուրախացեր: Հայրս որ շատ

կը սիրէր մայրը, անոր անունը ապրեցնելու կոչուած աղջիկ գաւակի մը տէր դառնալու ցնծութեամբ, ճիշդ քառասուն տարեկանին երկրորդ ու վերջին անգամ ապրեր է հայրանալու յուզումն ու խանդավառութիւնը:

Այսպէս, 14 Ապրիլ 1952-ին Թովմասեան ընտանիքին մաս կազմեր է երկրորդ Թագուհի մը... Բնաւ փողոցը չուան չցատքեցի, ընկու, պահուրտուք, գնդակ չխաղացի, դրացիին սերկելի ծառին վրայ չմագլցեցայ: Տան գործերը խաղ նկատեցի. Չուրով ու օճառով խաղացի: Շատ կը սիրէի պարտեզը ջրել: Փոքր տարիքէս կրցայ բակլայ, ոլոռն հաւաքել, այգիին մէջ խաղողի ողկոյզները զամբիւղի մէջ խնամքով տեղաւորել: Ո՛վ, ո՛ւր որ ճաշ եփէր, ես անոր քովը կ'ըլլայի:

Տասնմէկ տարեկանիս առաջին անգամ ինքնիւրենա կարկանդակ պատաստեցի: Տասնհինգիս արդէն մեր տան մէջ եփած բոլոր ճաշերուն մէջ դեր մը ունեցած էի: Միայն ձուկ մաքրած չէի: Ատիկա առաջին անգամ ըրի տասնհինգ տարեկանիս, արքայաձուկ մաքրելով:

Յետոյ սկսայ մօրս հետ մրցիլ: Գնահատած տանտիկիներէս խոհագիրներ առնելով համարձակեցայ ասպարէզ կարգալ իրեն: Հայրս, Եղիա մեծ մօրեղբայրս, Բարթուղ մօրեղբայրս, Արտաշ ու Գրիգոր քեռայրներս ինծի չափանիշ առի: «Է՛հ Մարի, կոտորը ականջը ետին ձգեց», ըսել տուի անոնց: Սակայն բաւական ետքը տեղեկացայ թէ այս ասացուածքը շարունակութիւն մըն ալ ունէր. «եղջիւրը կը կոտորէր, բայց ականջը տեղը կը մնար»...

Մի՛ ըսէք թէ ինչ տեսակ կենսագրական է. որո՞նք են ուսանած դպրոցները, ստացած վկայականները, գրած յօդուածները, օրաթերթերու թերթիւները, մասնակցած մրցումները, շահած պարգեւները, հրատարակուած երկերը, հրատարակելիները....

Չունի՛մ, կ'երզնում, չունի՛մ: Եթէ ունենայի, չէի՞ գրեր: Դուք այս հատորէն դատելով մի՛ կարծէք թէ գրող եմ: «Գրէ՛» ըսին ինծի, ես ալ գրեցի:

Ո՛չ համալսարանի մը վկայականը ունի՛մ որ տանս պատը գարդարէ, ո՛չ հնագիտական արժէքով գրասեղան մը որ սենեակիս մէկ անկիւնը շքաւորէ, ո՛չ ալ ոտքերուս տակ պտտկող մուշտան կատու մը... Ամբողջ ունեցածս միջակ նիշերով միջնակարգի վկայական մըն է, տրուած՝ Պագրեգիւղի մեր 160-

Եթէ Կը Փափաքիք Երջանիկ Ըլլալ, Ամէն Օր Ձեզի Այս Դարցը Տուէք

Առաւօտեան արթննալէ ետք առաջինը ի՞նչ կու գայ ձեր միտքը: Հնարաւոր է՝ կը մտածէք աշխատանքի մասին, որ հարկաւոր է ընել, կամ ելեկտրոնային նամակներու մասին, որոնց հարկաւոր է պատասխանել, աշխատասեղանին կուտակուած փաստաթուղթերու մասին, գորս հարկաւոր է կարգի բերել, կամ տան գործերու մասին:

Հնարաւոր է՝ կը մտածէք այն ամէնուն մասին, որ ձեզի երջանիկ կը դարձնէ: Այն մասին, թէ դպրոց ճանապարհէլէ առաջ ինչպէս կը համբուրէք ձեր երեխաները, ինչպէս աշխատանքէն վերադառնալով՝ կը գրկէք ձեր ամուսինը, եւ այն մասին, որ թէեւ չունիք ամէնը, ինչի մասին կ'երագէք, երջանիկ էք:

Գիտնականներու կարծիքով՝ դրական մտածողութիւնը բարենպաստ ազդեցութիւն կ'ունենայ առողջութեան վրայ: Անիկ կը նուազեցնէ ճնշախտը, անհանգստութեան վտանգը եւ նոյնիսկ կ'ամրացնէ դիմադրողականութիւնը:

Ալպերթ Այնշթայն յաճախ կ'ըսէր. «Ամենակրեւոր որոշումը, որ մենք կը կայացնենք, հաւատարմ է, որ կ'ապրինք ընկերասէր կամ թշնամական աշխարհի մէջ»: Ի՞նչպիսին է ձեր աշխարհը:

Խորհուրդներ, որոնք պիտի օգնեն երջանիկ ըլլալու սովորութիւն ձեռք բերելուն.

Ընկերասէ՞ր, թէ՞ թշնամական: Որոշողը միայն դուք էք: Բայց չիշեցէք, որ այդ որոշումէն կախեալ պիտի ըլլայ ձեր ամբողջ օրը: Արթննալով՝ պարզապէս դուք ձեզի հարցուցէ՞ք՝ ես լա՞ւ, թէ՞ վատ աշխարհի մէջ կ'ապրիմ:

- Մի՛ սպասէք: Շատեր կը կարծեն, թէ դրական մտածողութիւնը ինքնախաբէտութիւն է: Ի հարկէ, մեզի «ծրագրաւորելով» ուրախալի իրադարձութեան սպասման՝ մենք չափազանց շատ կ'ենթարկուինք հիասթափութիւն ապրելու վտանգին: Այդ պատճառով, կեանքի նկատմամբ լաւատեսական վերաբերմունքի գաղտնիքը ոչինչի սպասելն է, այլ կատարուողը ընդունիլ այնպէս, ինչպէս՝ կայ:

Առաջին տարբերակը ընտրելով՝ դուք կը դառնաք աւելի համբերատար եւ աւելի քիչ գրգռուած: Սպասելու եւ ջղաջնանալու փոխարէն՝ դուք շրջապատող աշխարհը կ'ընդունիք այնպէս, ինչպէս որ է: Ինքնաշարժը կը կտրէ ձեր ճանապարհը: Յամենայն դէպս, խուսափած էք արկածէն: Օտարերկրացին կը խոչընդոտէ՞ ձեր շարժը փողոցի մէջ: Վայելեցէք այդ ժամանակը: Չարանալու փոխարէն՝ ձեր քաղաքին նայեցէք անոր աչքերով: Սորվեցէք ամէն ինչ ի սկզբանէ դրական անկիւնէ տեսնել, աւելի շատ դրական յոյսեր կ'ունենաք:

- Մի՛ գնահատէք: Վայելեցէք վայրկեանը, բայց մի՛ գնահատէք ձեզ շրջապատող աշխարհը: Իւրաքանչիւր օրուան մէջ գեղեցիկը գտէք:

Նոյն կերպով ընդամէնը բացասական երեւոյթ մը կրնայ ամբողջ օրուան համար փճացնել ձեր տրամադրութիւնը, եւ ընդամէնը դրական միտք մը կրնայ ձեզի տրամադրել երջանկութիւն, ուրախութիւն եւ բարութիւն:

- Երախտապարտ եղէք: Շնորհակալութիւն յայտնեցէք մարդոց, իրավիճակներուն, այն ամէնուն, որոնցմէ դաս քաղած էք: Շնորհակալութիւն յայտնեցէք կեանքի, առողջութեան համար:

Նոյն կերպով ընդամէնը բացասական երեւոյթ մը կրնայ ամբողջ օրուան համար փճացնել ձեր տրամադրութիւնը, եւ ընդամէնը դրական միտք մը կրնայ ձեզի տրամադրել երջանկութիւն, ուրախութիւն եւ բարութիւն:

- Աւելի շատ ժամանակ անցուցէք երջանիկ ու լաւատես մարդոց հետ: Ուրախութիւնը, ինչպէս եւ տխրութիւնը, վարակիչ են:

Կանոններ, Որոնք Ընդմիշտ Պիտի Փոխեն Ձեր Յարաբերութիւնները

Ինչպէս կը պնդեն հոգեբանները, ու ըստ յարաբերութիւններու համար կան քանի մը հիմնական կանոններ. նման մտածողութիւններ, նոյնանման կենսական դիրքեր, մէկը միւսին առաւելագոյնը տալու մղում: Եւ այս կանոնները հիմնուած են երկու պարզ սկզբունքի վրայ: Եթէ պահանջուած չեն այս սկզբունքները, ուստի յարաբերութիւնները հետզհետէ կը կորսնցնեն իրենց համը: Կանոն առաջին. «Յարաբերութիւնները պէտք է թեթեւ ըլլան»- Սկիզբէն իսկ յարաբերութիւններու մէջ ժամանակ անհրաժեշտ չէ որեւէ բան սորվելու համար: Դուք յարմարաւէտութիւն կը գգաք ձեր «մարդ»-ուն հետ: Եւ «թեթեւ յարաբերութիւններու» մէջ դուք իրական գագացում ները թաքցնելու խնդիր չունիք: Ժիշդ յարաբերութիւններու մէջ զուգընկերները կը նախընտրեն ամէն ինչ գիտնալ՝ սխալները ժամանակին ուղղելու համար: Կանոն երկրորդ. «Յարաբերութիւնները պէտք է երջանկութիւն պահեն»- Այդպէս պէտք է ըլլայ: Դուք պէտք է միասին ուրախանաք, ծիծաղիք, շարժանկար դիտելու երթաք, ծորակը վերանորոգէք, տանիք բարձրանաք: Յարաբերութիւնները, որոնք երջանկութիւն կը պարգեւեն, չեն մարիր: Ա՛յս է սկզբունքը: Եթէ դուք իսկապէս կը սիրէք, ըրէք ամէն հնարաւոր բան՝ յրաբերութիւնները աւելի թեթեւ եւ դրական դարձնելու համար: Պատրաստեց՝ ՆԱՐԻՆԷ Ն.

Պարզապէս փորձեցէք հետեւիլ այս խորհուրդներուն եւ պիտի նկատէք, թէ ինչպէս կը փոխուի ձեր կեանքը: Պատճառը ընդամէնը այն է, որ երջանկութիւնը օգտակար սովորութիւն է, ճիշդ այնպէս, ինչպէս ակոսները լուսլը եւ մարգանք ընելը:

Շփման Ոսկէ Կանոններ

«Մի կուտակէք վիրաւորանքը. անիկա ձեզի համար կրնայ սուղ ըլլալ»:

Շփուելով մեզ շրջապատող անձերու հետ՝ կ'ուզենք լաւ տպւորութիւն ձգել, որպէսզի մարդը մեր շրջապատին մէջ ինքզինք յարմարաւէտ զգայ: Բայց մենք միշտ չէ որ կը ջաջողինք, քանի որ լաւ ու դրական շփման համար մենք պէտք է որոշ կանոններ գիտնանք:

1) Մի կուտակէք վիրաւորանքը, ատիկա կրնայ սուղ ըլլալ: Անհրաժեշտ է ներել սորվիլ: Ատիկա ուրիշին պէտք չէ, այլ՝ ձեզի: Թէեւ պարտադիր չէ այդ պարագային շարունակել շփուել ձեզի նեղացնողին հետ:

2) Մի նեղանաք երեխաներէն անոր համար, որ անոնք ձեզի չեն հասկնար: Հասկնալու համար պէտք է անցնիլ կեանքի նոյն ճանապարհը: Ձեր միջեւ բաւական մեծ ժամանակային բաց կայ: Այդպէս եղած է եւ այդպէս պիտի ըլլայ: Հայրերու եւ որդիներու խնդիրը յաւերժական խնդիր է:

3) Բարութիւն ընելու ժամանակ մի սպասէք, որ ձեզի բարութեամբ պէտք է պատասխանեն: Մի սպասէք, որ ձեզի շրջապատողները պէտք է սիրեն ու յարգեն ձեզ: Սորվեցէք հաճոյք ստանալ այն բանէն, որ դուք բարութիւն տուող ու կամեցող տեսակ էք, եւ մարդոց լաւութիւն կ'ընէք այն ժամանակ, երբ ձեր հոգին ու սիրտը կ'ուզեն, այլ ոչ այն ժամանակ, երբ կը պարտադրեն ձեզի:

«Օրհնուած է ան, որ ոչինչ կը սպասէ, քանի որ երբեք ստիպուած չ'ըլլար հիասթափուելու»: Ա. Պոպ

4) Մի քննադատէք: Քննադատութիւնը անօգուտ է այն պատճառով, որ անիկա մարդուն կը ստիպէ պաշտպանուիլ եւ, իբրեւ կանոն, ձգտիլ արդարացնել ինքն իրեն: Քննադատութիւնը՝ վտանգաւոր է այն պատճառով, որ անիկա հարուած կը հասցնէ քննադատուողի

ինքնասիրութեան, կը կպչի սեփական ինքնագնահատականին ու նեղուածութիւն կ'առաջացնէ:

5) Մի վիճիք: Յիշեցէք, որ որեւէ մէկուն ոչինչ պէտք է ապացուցել: Իւրաքանչիւրը պիտի մնայ իր կարծիքին: Միեւնոյնն է, ուրիշ մը ձեզի պիտի հասկնայ, քանի որ ան այլ կենսափորձ ունի:

6) Մի փաթթէք ձեր անցեալը շրջապատի վրային, եթէ անոնք ատիկա չեն խնդրեր ձեզմէ: Որեւէ ստիպողաբար եղող բան, որեւէ ճնշում, անգամ եթէ ատիկա սէրն է, հակասութիւն է:

7) Գնահատելով այլ մարդու վարքագիծը՝ աշխատեցէք ուշադրութիւն դարձնել իրավիճակին ու հանգամանքներուն: Ամբողջ խնդիրը այն է, որ մենք մեզ կրնանք ներել մեր թուլութիւններուն համար, վատ տրամադրութեան համար, ոչ-պատշաճ վարքագիծով ներկայանալու համար՝ յղում ընելով ոչ-բարենպաստ իրավիճակին եւ հանգամանքներուն, սակայն նոյն բանի համար երբեք չենք ներեր ուրիշները, եւ անոնց ամբողջական կերպարը կը կառուցենք՝ մեկնելով նոյն այդ իրավիճակէն ու հանգամանքներէն:

8) Մի սպասէք եւ, առաւել եւս, մի պահանջէք, որ ուրիշները ձեր նման ըլլան: Կան մարդոց տարբեր տեսակներ, որոնք իրար մէ կը տարբերին գիտակցութեան եւ ինքնագիտակցութեան տարբեր մակարդակներով: Մարդոց միջեւ նմանօրինակ տարբերութիւնները ճիշդ նոյնն են, ինչպէս կենդանիներու պարագային: Բայց նոյնիսկ միեւնոյն տեսակի մարդոց մօտ կան անհատական տարբերութիւններ: Այդ պատճառով ալ իմաստ չունի գարմանալ տարբեր մտքերու, արարքներու եւ արժէքային համակարգերու վրայ:

Ճակատագիրը Փոխող 10 Հոգի Բառ

Կեանքի ուրախութիւնը վերագտնելու, խնդիրներէն ազատելու ու յաջողութեան հասնելու համար շատ մեծ ջանքեր պէտք չէ գործադրել: Գլխաւորը սեփական ուժերուն հաւատարմ է ու դուք քեզի դրական կարգաւորումներ տալը: Ատիկա կարելի է ընել բառի ուժի օգնութեամբ:

Հին ժամանակներէն ի վեր մարդիկ հասկցած են, որ բառերը, որոնք կ'արտաբերուին համոզուած կերպով ու բազմիցս կը կրկնուին, ունակ են մարդու կեանքի եւ ճակատագրի վրայ հզոր ազդեցութիւն գործելու:

Նկատուած է, որ խիստ բացասական նշանակութեամբ բառերու յաճախակի գործածութիւնը կը յանգեցնէ խնդիրներու խորացման եւ, ընդհակառակը, խօսքին մէջ դրական բառերու գերակշռութիւնը մարդուն ուժ կու տայ՝ կեանքի մէջ ամենախճճուած ու բարդ իրավիճակներէն դուրս գալու եւ յաջողութեան հասնելու համար:

Հարցումը՝ ազդելով մեր վարքի ու առհասարակ կեանքի վրայ: Ատոր համար ալ, եթէ խնդիրները մեզի հանգիստ չեն տար, ժամանակն է մտածելու, որ մենք յաճախակի ինչ բառեր կ'օգտագործենք:

Ժամանակակից հոգեբանները հաստատած են մեր խօսքի ու ինքնագրգայողութեան ու յաջողակ ըլլալու միջեւ կապը: Հարցը այն է, որ մեր կողմէ յաճախ արտաբերուող բառերը կը մնան ենթագիտակցութեան մէջ ու կը յարուցանեն մարմնի յատուկ

Կը ներկայացնենք 10 բառերու ցանկը, որոնք պիտի օգնեն ազատելու խնդիրներէն ու մեր կեանքը ներգրաւելու յաջողութիւնը:

1) Յաջողութիւն: Այո՛, յաջողութիւնը կը սիրէ, երբ գինք կը կոչեն իր անունով, բայց այդ բառը պէտք է օգտագործել վստահութեամբ ու միայն դրական տրամադրութեամբ: Ոչ մէկ «Ախ, եթէ միայն ինձի ժպտար յաջողութիւնը...»: Ատոր փոխարէն պէտք է ըսել. «Ես կը հաւատամ, որ յաջողութիւնը այսօր պիտի ժպտի ինձի»:

Ժամանակակից հոգեբանները հաստատած են մեր խօսքի ու ինքնագրգայողութեան ու յաջողակ ըլլալու միջեւ կապը: Հարցը այն է, որ մեր կողմէ յաճախ արտաբերուող բառերը կը մնան ենթագիտակցութեան մէջ ու կը յարուցանեն մարմնի յատուկ

2) Երջանկութիւն: Երջանկութիւնը այն է, որուն կը ձգտինք: Դուք ձեզի չիշեցուցէք այդ նպատակին մասին ամէն օր ու վստահութեամբ նայեցէք ապագային: «Ես անպայման պիտի հասնիմ իմ երջանկութեան»: Կրկնելով այդ բառը՝ դուք պիտի մօտեցնէք ձեր նպատակը ձեզի եւ որոշ ժամանակ ետք իսկապէս երջանիկ մարդ պիտի լինի:

Գիւի Շահնազարի Յորելեանական Երեկոն «Յովհաննէս Թումանեանի Տուն» Կեդրոնում

2018 թուականի Դեկտեմբերի 16-ին, Վիրահայոց թեմի «Յովհաննէս Թումանեանի տուն» գիտամշակութային կեդրոնում կայացաւ բանաստեղծ-թարգմանիչ, Վրաստանի գրողների միութեան եւ ՀՀ գրողների միութեան պատուաւոր անդամ, Վրաստանի «Պատուոյ» շքանշանի եւ Հայաստանի Մովսէս Խորենացի շքանշանի ասպետ, Մաչաքելի մրցանակի դափնեկիր Գիւի Շահնազարի ծննդեան 85-ամեակին նուիրուած երեկոյ:

րուստ աշխարհի, հայ եւ վրացի գրականութիւնների մերձեցման համար կարմիր թելի նման անցնում էր բոլոր բանաստեղծների ելոյթներով: Երկար տարիների ստեղծագործական գործունէութեան մաղթանքով յրելեարին, ով նաեւ հայ հայ-վրացական բարեկամութեան փարոս է, շնորհաւորեց Վրաստանում ՀՀ արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Ռուբէն Սաղոյեանը: ՀՀ Մշակոյթի նախարարի խորհրդական Արուսեակ Տերչանեանը փո-

Գիւի Շահնազարը հանձարեղ անհատականութիւն է, որի մարդկային օրինակով ու արուեստով աճել են սերունդներ: Նրա անկրկնելի թարգմանութիւնները հայերենից, ռուսերենից, աբխազերենից, օսեթերենից սոսկ թարգմանութիւններ չեն, այլ պոէտական խօսք, անկրկնելի ոճ, բառերի ճիշտ եւ տեղին ընտրութիւն, ինչը թարգմանութիւնը դարձնում են բնագործին համահունչ - իրենց խօսքում նշեցին բոլոր բանաստեղծը: Ճանաչուած բանաստեղծ-թարգմանիչ բարձրարժէք թարգմանութիւնների շնորհիւ, վրաց ընթերցողի սեղանի գիրք են դարձել Նահապետ Քուչակի հայրենները, Գրիգոր Նարեկացու «Մատենանոցի թղթերից» հատուածները, Սայաթ-Նոփալի, Պարոյր Սեւակի, Համօ Սահեանի, Սիլվա Կապուտիկեանի բանաստեղծութիւնները: Դալիճը յագեցած էր դրական լիցքով, սիրով եւ ջերմութեամբ: Բանաստեղծ-թարգմանիչ մեծարուժը եւ երախտագիտութիւնը նրա բարութեան, ստեղծագործական հա-

խանցեց Մշակոյթի նախարար Լիլիթ Մակունցի շնորհաւորական ուղերձը: Տպաւորիչ եւ բարձր զեղարուեստականութեամբ էր յագեցած Գ. Շահնազարի վրացերէն թարգմանութիւնների ընթերցանութիւնը, ուղեկցող երաժշտութիւնը: Ամփոփելով երեկոն, Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ Տէր Վազգէն եպիսկոպոս Միրզախանեանը արժեւորեց Գիւի Շահնազարին, ով այսօր հայերի եւ վրացիների հազարամեակների բարեկամութեան խորհրդանիշն է: Վերջինս Գիւի Շահնազարին ներկայացրեց որպէս վիրահայութեան նահապետ, երկու քրիստոնեայ ժողովուրդներին միացնող ամրակուռ կամուրջ: Ջերմութեամբ էր յագեցած թարգմանական արուեստի մեծ երախտաւորի՝ Գիւի Շահնազարի շնորհակալական խօսքը: Երեկոյ վարեց Վրաստանի գիտա-հետազօտական կեդրոնի նախագահ, պրոֆեսոր Էմմա Ախտեանը:

«Արաս»էն Նոր Գիրք՝ Շարունակուած էջ 16-էն
ամեայ կազմին՝ Տատեան վարժարանէն: Այս գիրքը կարդացէք որպէս յուշերու մատեն մը կամ որպէս խոհանոցի գիրք մը. ինչպէս

որ ուզէք: Եթէ պատրաստեցիք այս ճաշերը ու սիրեցիք, նաեւ ախորժեցաք ընտանեկան պատմութիւններէս, երանի՛ ինձի...
Տատեան վարժարանէն: Այս գիրքը կարդացէք որպէս յուշերու

Ուսման Բարձր Արդիւնաւետութեան Ապահովումը Ժամանակակից Ինտերակտիւ Եղանակներով

Մեր գլխաւոր նպատակը Գրիգոր Նարեկացի համալսարանում ուսման արդիւնաւետութեան անընդհատ բարձրացումն է՝ ժամանակակից ինտերակտիւ միջոցներով ու եղանակներով: Իսկ դրա լաւագոյն հնարաւորութիւնը մեզ ընձեռում է բուհի Հեռավար կեդրոնը, որի միջոցով կարող ենք կապ ստեղծել աշխարհի տարբեր ծագերում ապրող հանրաձանաչ մասնագէտների հետ, նրանց դասախօսութիւնը լսելի դարձնել նախնական կամարների ներքոյ: Եւ ահա օրերս բուհի Հեռավար կեդրոնում առաջին դասախօսութեամբ հանդէս եկաւ ԱՄՆ-ի լաւագոյն բուհերից մէկի՝ Կլենտէյլի Մերոպ Մաշտոց համալսարանի քոլեճի տնօրէն, դոկտոր Կարպիս Տէր-Եղիայեանը: Ի դէպ, ասէք, որ Ստեփանակերտի Գրիգոր Նարեկացի եւ Կլենտէյլի Մերոպ Մաշտոց համալսարանները համագործակցութեան համաձայնագիր են ստորագրել ուսումնական տարուայ սկզբից, ուսումնական երկու հաստատութիւնների միջեւ աշխատանքային ջերմ կապեր են ստեղծուել: Դասախօսութիւնը սկսուելուց առաջ Ստեփանակերտի Գրիգոր Նարեկացի համալսարանի ղեկավար-

դան Յակոբեանը ողջոյնի խօսք ասաց դոկտոր Կարպիս Տէր-Եղիայեանին եւ շնորհակալութիւն հայտնեց երկու բուհերի համագործակցութիւնն իրողութիւն դարձնելու համար, մաղթեց ամենայն լաւն ու բարին: Դոկտոր Կարպիս Տէր-Եղիայեանի դասախօսութիւնը («Ամերիկահայ կեանքը եւ նրա հեռանկարները») Նարեկացու ուսանողները լսեցին մեծ հետաքրքրութեամբ, այն յագեցած էր հետաքրքիր փաստերով, գիտական նորոյթներով, հնչում էր զեղեցիկ ու ճոխ հայերէնով: Դասախօսութիւնը փաստօրէն կենդանի հաղորդակցութիւն էր Արցախի Հանրապետութեան եւ ԱՄՆ-ի հայ հասարակութիւնների միջեւ՝ երկուստէք յուզող հարցերի ու խնդիրների արծարծումով: Հնչեցին հետաքրքիր հարցեր ու պատասխաններ: Շնորհակալութիւն՝ դոկտոր Կարպիս Տէր-Եղիայեանին: Ստեփանակերտի Գրիգոր Նարեկացի եւ Կլենտէյլի Մերոպ Մաշտոց համալսարանների միջեւ համագործակցութիւնը, համոզուած ենք, նոր յաջողութիւններ կը բերի ուսանողութեանը՝ բարձր գիտելիքներով զինելու, ուսման արդիւնաւետութեան գործն առաւել բարձր հիմքերի վրայ դնելու ասպարէզում:

մատեն մը կամ որպէս խոհանոցի գիրք մը. ինչպէս որ ուզէք: Եթէ պատրաստեցիք այս ճաշերը ու

սիրեցիք, նաեւ ախորժեցաք ընտանեկան պատմութիւններէս, երանի՛ ինձի...

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ
Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար
Հեռաձայնել՝ ՎԱՀԷ ԱՋԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian
1743 E. Elizabeth St. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

ՄԱՐԱԶԴ

ՄԻՍԱԲ ԷՔՄԻՔՃԵԱՆ
(Մնեալ Հալէպ 1951-2018)

Սրտի դառն կակիծով կը գուժենք մեր ամուսնոյն, հօր, եղբոր եւ հարազատին՝ Միսաք Էքմէքճեանի մահը որ պատահեցաւ Դեկտեմբեր 16, 2018ին յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Թաղման եկեղեցւոյ կարգը տեղի պիտի ունենայ Շաբաթ, Դեկտեմբեր 22, 2018, առաւօտեան ժամը 10:00ին Hollywood Hills Forest Lawn Hall of Libertyի մէջ, ապա գերեզմանի կարգը նոյն գերեզմանատան մէջ:

- Սգակիրներ՝ Այրին՝ Գոհար Էքմէքճեան
- Զաւակը՝ Տէր եւ Տիկ. Արմէն եւ Անահիտ Մարտիրոսեան եւ զաւակները
- Զաւակը՝ Տէր եւ Տիկ. Էտիար եւ Յասմիկ Յակոբեան եւ զաւակները
- Քոյրը՝ Տէր եւ Տիկ. Աւօ եւ Ալին Մակարեան եւ զաւակները
- Քոյրը՝ Այրի Տիկ. Նորա Սազգալ-Էքմէքճեան եւ զաւակները
- Տիկ. Լիզա Էքմէքճեան եւ զաւակները
- Զոքանչը՝ Այրի Տիկ. Անահիտ Մարգրիսեան եւ զաւակները
- Տէր եւ Տիկ. Սարգիս եւ Անի Սարգիսեան եւ զաւակները
- Տօքթ. Լուսին Վարազեան
- Այրի Տիկ. Սարա Մարգրիսեան եւ զաւակները
- եւ համայն Էքմէքճեան, Սարգիսեան, Զորպաճեան, Մակարեան, Համբարձումեան, Քէօսէյեան, Գաւլագեան, Պալեան, Մարտիրոսեան, Յակոբեան, Վարազեան, Աժտահարեան, Շիրինեան եւ Խաչատուրեան ընտանեկան պարագաները:
- Փոխան ծաղկեպակի նուիրատուութիւնները կը խնդրուի կատարել «Մասիս» շաբաթաթերթին:

Ընկ. Sopp. Միսաք Էքմէքճեանի Մահը

Սոցիալ Դեմոկրատ Զնչակեան Կուսակցութեան Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմինը խոր ցաւով կը գուժէ իր կազմի նախկին անդամ Ընկ. Sopp. Միսաք Էքմէքճեանի անժամանակ մահը, որ պատահեցաւ Դեկտեմբեր 16, 2018-ին յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Եկեղեցւոյ եւ թաղման կարգը տեղի պիտի ունենայ Շաբաթ, Դեկտեմբեր 22, 2018, առաւօտեան ժամը 10:00-ին Hollywood Hills Forest Lawn գերեզմանատան մէջ:

Այս տխուր առթիւ ՍԴԳԿ Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմինը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի այրիին, զաւակներուն, հարազատներուն, ազգականներուն եւ մեր բոլոր ընկեր-ընկերուհիներուն:

ՍԴԳԿ ԱՐԵՄՍԵԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՎԱՐԻՉ ՄԱՍԻՍ

Հայկական Նորագոյն Ծաղկասայլը

Շարունակուած էջ 8-էն

Վարդատօնի ընդհանուր թեման, որն է՝ «Կեանքի Մեղեդին»:

Հայկական նոր ծաղկասայլի նախագիծը ներշնչուած է Քարահունջի նախապատմական յուշարձանին, որ կը գտնուի Հայաստանի Սիւնիքի մարզին մէջ եւ որուն յաճախ կ'ակնարկուի որպէս «Հայկական Սթոնհէնջը»: «Քարահունջ» անունը, որ կը նշանակէ «խօսող քարեր» կամ «երգող քարեր», կը վերաբերի այն իրողութեան, որ հովուտ օրերուն Քարահունջի մասսայական շրջանաձեւ քարերը չատուկ սուրբ մը կ'արտադրեն: Քարահունջի յուշարձանը, որ ծառայած է որպէս աստղադիտարան եւ տաճար, կառուցուած է Սթոնհէնջէն 3,500 տարի առաջ:

Արձագանգելով Փաստինայի 2019-ի Վարդատօնի երաժշտական թեմային, հայկական նորագոյն ծաղ-

կասայլը ունի կայտառ, կենսունակ ձեւաչղացք մը, լի՝ հայ երաժշտութեան եւ մշակութիւն առնչուող խորհրդանշաններով: Յղացքի կեդրոնական բաղադրիչը կը կազմեն երկու արու պարողներ, որոնք կը կատարեն եարիսուշտան՝ Մուշի եւ Սասունի շրջաններու հայ ռազմական պարը: Պարող երկու կերպարները վերցուած են ականաւոր նկարիչ Մերութան Խաչատրեանի իւղանկարներէն մէկին: Պարողները կը կատարեն ժայռային շարուածքի մը վրայ, իսկ ժայռերը զարդարուած են խազերով, որոնք կը ներկայացնեն հայ միջնադարեան երաժշտագրութեան համակարգը: Հոս խազերու ներառումը յատկապէս իմաստալից է, որովհետեւ կը պատուէ խազագրութեան արուեստը հետազոտած Կոմիտաս Վարդապետի ծննդեան 150-ամեակը:

Հայկական ծաղկասայլի ձեւաչղացքը կ'ընդգրկէ նաեւ ծիրանի

Ճակատագիրը Փոխող 10 Հօր Բառ

Շարունակուած էջ 17-էն

տի դառնաք:

3) Մէր: Դուն քեզ ու շրջապատող աշխարհը սիրելու ունակութիւնը յաջողութեան գրաւակնան է, որ չի սիրեր չոր մարդիկ: Ձեր մտերիմներուն ըսէք, լիջեցուցէք ձեր զգացումներուն մասին ու մի վախնաք աշխարհին սէր խոստովանելու: Ըսէք. «Ես կը սիրեմ այս աշխարհը՝ իր գեղեցկութեան ու ինծի համար ստեղծած հնարաւորութիւններուն համար»: Եւ աշխարհը պիտի շտապէ փոխադարձաբար պատասխանելու ձեզի:

4) Բարեկեցութիւն: Եթէ դուք յաճախ օգտագործէք այս բառը, եւ, յատկապէս, եթէ օգնէք այլ մարդոց բարեկեցիկ կեանքով ապրելու, դուք իսկապէս պիտի սկսիք բարիք ստանալ կեանքէն, ու յաջողութիւնը դէմքով պիտի դառնայ դէպի ձեզ:

5) Շնորհակալութիւն: Բախտը հակառակ կողմ կը դառնայ այն մարդոց համար, որոնք ունակ են միայն ստանալու՝ փոխարէնը ոչինչ տալով: Ատոր համար ալ ձեր յաջողութիւններուն համար շնորհակալ եղէք, արտաբերեցէք «շնորհակալութիւն» բառը, ըսէք զայն մտերիմ մարդոց, բարեյաջող դասաւորուած հանգամանքներուն, անոնց, որոնք ձեզի թէկուզ ոչ էական, բայց օգնութիւն ցուցաբերած են, եւ յաջողք ան գամ յաջողութիւնը կրկին բարեհաճ պիտի գտնուի ձեզի հան դէպ:

6) Յաջողութիւն: Որպէսզի ձեր բոլոր նախաձեռնութիւնները յաջողութեամբ պսակուին, յաճախ արտաբերեցէք այդ բառը: Այդպիսով դուք ձեզի դէպի յաջողութիւն

պիտի ծրագրաւորէք ու պիտի հասնիք ձեր ուզածին:

7) Հաւատք: Հաւատքը յաջողակ մարդոց հիմնական զգացողութիւններէն է: Եթէ հաւատաք դուք ձեզի՝ բախտը բարեհաճութիւն պիտի նուիրէ ձեզի: Այդ բառին յաճախակի կրկնութիւնը ձեզի պիտի օգնէ սեփական ուժերուն հանդէպ վստահութիւն զգալու, դուք ձեզի համոզելու սեփական հաւատքի մէջ, նոյնիսկ եթէ սկիզբը կասկածներ ունեցած էք:

8) Վստահութիւն: Որպէսզի հանգամանքները յաջողակ կերպով դասաւորուին, պէտք է վստահիլ կեանքին: Ձեզի համար կարեւոր գործէ մը առաջ յաճախ խօսեցէք վստահութեան մասին. «Ես կը վստահիմ կեանքին: Ես գիտեմ, որ կենսական հանգամանքները պիտի դասաւորուին իմ օգտին»:

9) Առողջութիւն: Յաջողութեան երաշխիքը ֆիզիքական ու բարոյահոգեբանական առողջութիւնն է: Բացասական բառերը, հիւանդութիւններու քննարկումներն ու ինքնազգացողութեան անընդհատ բողոքելը ոչ միայն խնդիրներ կ'առաջացնեն, այլեւ կը վատացնեն մարմնի ընդհանուր վիճակը: Իսկ «առողջութիւն» բառը դրական այլ համադրութիւններով կը նպաստէ, որ դուք միշտ լաւ զգաք:

10) Յոյս: Յոյսը մարդուն կը ստիպէ ուժերը բռնուցքելու եւ առաջ շարժելու նոյնիսկ ամենածանր իրավիճակներու մէջ: Ըսէք՝ «Ես յոյս ունիմ, որ ամէն ինչ լաւ պիտի ըլլայ», եւ յաջողութիւնը անպայման պիտի լսէ ձեզի ու պիտի արդարացնէ ձեր յոյսերը:

ծառեր (ծիրանին լատիներէն անունը՝ prunus armeniaca, կը նշանակէ «հայկական սալոր»), ինչպէս նաեւ տուտուկահար մը, եւ երկու հայկական վայրի ոչխարներ. հայկական վայրի ոչխարը այժմ վտանգուած կենդանացեղ մըն է:

Ծաղկասայլի նախագիծին հեղինակն է Ամերիկահայ Ծաղկասայլի Ընկերակցութեան Հոգաբարձութեան անդամ Ճանի Քանունճին:

2019-ի Նոր Տարուայ օրը, Փաստինայի մէջ գրեթէ 700,000 հանդիսատես պիտի հետեւի վարդատօնի երթին. իսկ պատկերասփիւռի եւ Համացանցի միջոցով ձեռնարկը պիտի տեսնուի 145 երկիրներէ եւ հողատարածքներէ:

Ինչպէս նախորդ տարիներուն, մօտ 600 կամաւորներ պիտի աշխատին հայկական նորագոյն ծաղկասայլի զարդարման վրայ: Նկատի ունենալով ծաղկասայլի շինանիւթերու եւ կառուցման մեծ ծախսը, Ամերիկահայ Ծաղկասայլի Ընկերակցութիւնը մեր համայնքին կոչ կ'ուղղէ առատաձեռնօրէն մասնակցելու այս համահայկական ծրագրի իրականացման: Տուրքէ գերծ նուիրատուութիւններ կարելի է կատարել Ամերիկահայ Ծաղկասայլի Ընկերակցութեան կայքէջի միջոցաւ՝ <http://www.aarfa.org/fundraising>, կամ չէքեր ուղարկելով հետեւեալ հասցէին՝ American Armenian Rose Float Association, P. O. Box 60005, Pasadena, CA 91116:

«Արմէնը»

Շարունակուած էջ 15-էն

կով: Երեւանի մշակութի պետական քոլէճին մէջ լսարան մը կը կրէ իր անունը. Մոնթէ Մելքոնեանի անունով դպրոցին մէջ դասարան մը իր անունով եւ դիմաքանդակէն կրկնօրինակ մը. 2014-ին՝ Տարուան Մարդը եւ ար ժանացած՝ «Տարուան Սխրանք» կոչում-անունակարգին, եւ այլն:

Արաքսը ոռնաց վշտից խելագար, Մասիսը գերուած՝ հային կարօտեց, եւ միայն հողը՝ քաջեր ամբարած, Զինուոր զաւակին իր գրկուն պահեց...

Հաւաքուած մէկտեղ՝ լեռներն Արաքսի Միմանց պատմեցին արարքը քաջի, Մարդիկ լսեցին նորէն ու նորէն, Ուխտեցին ապրել ու մնալ Արմէն:

Ետկար Էլպակեան
Ծամբան նոյնն է, որով մեր մեծերը անցան, Գնաս բարով, եղբայր, հեռուներն են կանչում, Գոլորշին է ելնում դեռ թարմ ուտաք արեան, Քո բոցեղէն անուան արծագանգն է շաչում:
Դաւիթ Ասատրեան

ՄԱՐՁԱԿԱՆ

Կայացաւ Ախոյեանների Լիգայի Փլեյ-Օֆֆի Վիճակահանութիւնը

Շուեյցարիայի Նիոն քաղաքում կայացաւ ֆուտպոլի Ախոյեանների լիգայի 1/8 եզրափակիչի վիճակահանութիւնը: Միմիանց դէմ կը մրցեն հետեւեալ զոյգերը.

Champions League KNOCKOUT STAGE ROUND OF 16			
S04 vs. MCI	OL vs. BAR	ATL vs. JUV	ROM vs. POR
MUN vs. PSG	AJA vs. RMA	TOT vs. BVB	LIV vs. BAY

- «Շալկէ» (Գերմանիա) - «Մանչեսթեր Սիթի» (Անգլիա)
- «Աթլետիկո» (Սպանիա) - «Եուվենտուս» (Իտալիա)
- «Մանչեսթեր Եունայթեդ» (Անգլիա) - ՊՍՅ (Ֆրանսա)
- «Տոտենհեմ» (Անգլիա) - «Բորուսիա Դորտմունդ» (Գերմանիա)
- «Լիոն» (Ֆրանսա) - «Բարսելոնա» (Սպանիա)
- «Ռոմա» (Իտալիա) - «Պորտու» (Պորտուգալիա)
- «Այաքս» (Հոլանդիա) - «Ռեալ» (Սպանիա)
- «Լիվերպոլ» (Անգլիա) - «Բաւարիա» (Գերմանիա)

Ախոյեանների լիգայի փլեյ-օֆֆի առաջին խաղերը կայանան ֆետրուարի 12-ին, 13-ին, 19-ին 20-ին, իսկ պատասխան խաղերը՝ Մարտի 5-ին, 6-ին, 12-ին, 16-ին:

«Արսենալը» Պարտուեց Մրցակցին, Թէւ Զենրիխ Միխարեանը Երկու Կոլ Խփեց

Ֆուտպոլի Անգլիայի Պրեմիեր լիգայի 17-րդ տուրում Լոնտոնի «Արսենալը» արտագնայ խաղում պարտուեց «Ստուլհեմփթոնին»:

Դաշտի տէրերը թէեւ առաջին խաղակէտում երկու կոլ խփեցին, սակայն նախ 28-րդ րոպէին, ապա 53-ին Հայաստանի հաւաքականի աւագ Հենրիխ Միխարեանը ետ բերեց այդ գնդակները լոնտոնցիների համար եւ հաւասարեցրեց հաշիւը: Խաղի աւարտից հինգ րոպէ առաջ «Ստուլհեմփթոնը» եւս մէկ կոլ խփեց եւ երրորդ անգամ առաջ անցաւ հաշուի մէջ: «Արսենալը» այլեւս չկարողացաւ պատասխան գնդակ խփել եւ ի վերջոյ պարտուեց 2:3 հաշուով:

Այդպիսով, «Ստուլհեմփթոնը» տարաւ իր երկրորդ յաղթանակը ընթացիկ առաջնութիւնում, վաստակեց 12 միաւոր եւ բարձրացաւ 17-րդ անվտանգ հորիզոնական: «Արսենալը», որը 14 հանդիպում շարունակ պարտութիւն չէր կրել, այս անգամ զիջեց իր մրցակցին եւ նախապէս վաստակած 34 միաւորով մնաց նոյն 5-րդ տեղում:

Յաջորդ հանդիպումը լոնտոնցիները կ'անցկացնեն Դեկտեմբերի 22-ին: Այդ օրը նրանք սեփական դաշտում կ'ընդունեն 18-րդ տեղում գտնուող «Բառնլիին»:

«Լիւերպոլը» Ուժեղ էր «Մանչեսթեր Եունայթեդից»

Անգլիական Պրեմիեր լիգայի 17-րդ տուրի կեդրոնական խաղում «Լիւերպոլը» 3:1 հաշուով տնային յաղթանակ տարաւ «Մանչեսթեր Եունայթեդի» նկատմամբ:

Առաջին խաղակէտն աւարտուեց 1:1 հաշուով, իսկ ընդմիջումից յետոյ դաշտի տէրերին յաղթանակ բերեց շուեյցարացի կիսապաշտպան Ջերդան Շաքիրիի դուբլը:

Այս յաղթանակից յետոյ Եուրգեն Կլոպի գլխավորած թիմը հաւաքեց 45 միաւոր եւ, շրջանցելով «Մանչեսթեր Սիթիին», վերադարձաւ առաջին տեղ: «Մանչեսթեր Եունայթեդը» 26 միաւորով 6-րդն է:

«Յուվենտուսը» Յունուարին 80 Միլիոն Եւրո Կ'առաջարկի Պոգբայի Համար

Թուրինի «Եուվենտուսը» աշխարհի ախոյեան Ֆրանսայի հաւաքականի կիսապաշտպան Պոլ Պոգբայի համար Յունուարին անգլիական «Մանչեսթեր Եունայթեդին» կ'առաջարկի 80 միլիոն եւրո, հաղորդում է TuttoSport-ը: Պոգբայի յարաբերութիւնները մանչեսթերեան ակումբի պորտուգալացի գլխավոր մարզիչ ժոզէ Մուրինիի հետ մնում են խիստ լարուած:

Յիշեցնենք, որ «Եուվենտուսը» 2016թ. Օգոստոսին Պոգբային «Մանչեսթեր Եունայթեդին» վաճառել է 105 միլիոն եւրոյով:

Անգլիայի ընթացիկ առաջնութիւնում Պոգբան 14 խաղում խփել է 3 գոլ, կատարել է նոյնքան կոլային փոխանցում: Ախոյեանների լիգայի

«Արսենալ» - «Ղարաբաղ» Հանդիպման Ժամանակ Հայ Երկրպագուն Արցախի Դրօշով Ներխուժած է Խաղադաշտ

ՈւեՅԱ-ի Եւրոպայի լիգայի մրցաշարի խմբային փուլի վերջին մրցաշարքին Լոնտոնի «Արսենալը» սեփական յարկի տակ 1:0 հաշուով առաւելութիւն ունեցաւ ատրպէյճանական «Ղարաբաղ» ակումբին դէմ:

Այս հանդիպումը ուշադրութեան կեդրոն յայտնուած է նաեւ խաղի ժամանակ տեղի ունեցած միջադէպի պատճառով, երբ հայազգի երկրպագուներէն մէկը խաղադաշտ ներխուժած է Լեւոնային Ղարաբաղի դրօշը ձեռքին եւ Մոնթէ Մելքոնեանի լուսանկարով շապիկով: Անվտանգութեան աշխատակիցները քիչ անց հեռացուցած են անոր խաղադաշտէն:

Բրիտանական Mirror պարբերականը, անդրադառնալով միջադէպին, գրած է, որ դրօշը կը պատկանի Լեւոնային Ղարաբաղին, որուն շուրջ Հայաստանն ու Ատրպէյճանը կը հակամարտին, ինչի պատճառով «Արսենալ»-ի հայազգի կիսապաշտպան Հենրիխ Միխարեանը չէր մեկնած Պաքո՝ մասնակցելու այնտեղ նախատեսուած ֆուլթպոլային հանդիպման:

UEFA-ն 18,000 Եւրոյով Տուգանել է Հայաստանի Ֆուտպոլի Ֆեդերացիային

Ֆուտպոլի Եւրոպական միութեան կարգապահական կոմիտէն Հայաստանի ֆուտպոլի ֆեդերացիային տուգանել է 18.000 եւրոյով՝ Ազգերի լիգայի խմբային փուլի մրցաշարի Հայաստան - Զիբրալթար խաղի ժամանակ տեղի ունեցած միջադէպի համար: Այդ մասին յայտնուած է ՈւեՅԱ-ի մամուլի ծառայութիւնը:

Յիշեցնենք, որ այդ խաղին ընդհարում էր տեղի ունեցել ֆաների երկու տարբեր շարժումների ներկայացուցիչների միջեւ, բացի այդ, հանդիսականները շէր էին նետել ջիբրալթարցի ֆուտպոլիստների ուղղութեամբ:

Պատժուել է նաեւ Եւրո-2020-ի ընտրական մրցաշարում Հայաստանի հաւաքականի յառաջիկայ մրցակիցներից մէկը՝ Յունաստանի ազգային թիմը: Երկրպագուների ուսմիստական պահուածքի համար Յունաստանի ՖՖ տուգանուել է 10 հազար եւրոյով, իսկ հաւաքականի յառաջիկայ տնային խաղին մարզադաշտի երկու սեկցիաները փակ են լինելու:

Երկ Բազմեանը՝ Հիւսիսային Ամերիկայի Երկու Վարկածներով Ախոյեան

Գանատայի Էդմոնտոն քաղաքում տեղի ունեցած պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի երեկոյի ընթացքում Երեւանում ծնուած, յետագայում Գանատա տեղափոխուած 23-ամեայ էրիկ Բազմեանը պաշտպանել է Հիւսիսային Ամերիկայի (ԱՄՆ, Գանատա, Մեքսիկա) երկու վարկածներով ախոյեանական կոչումները սուպերմիջին քաշային կարգում:

Հայ բռնցքամարտիկը երկրորդ անգամ է պաշտպանել WBO-NABO եւ WBA-NABA վարկածներով ախոյեանական տիտղոսները՝ պարտութեան մատնելով մեքսիկացի Ադրիան Լունա Ֆլորեսին: 5-րդ ռաունդում գրանցուել է տեխնիկական նոկաուտ:

Մեսիի Հեթ-Տրիկն ու «Բարսելոնայի» Վստահ Յաղթանակը

Սպանական Պրիմերայի 16-րդ տուրում առաջատար «Բարսելոնան» վալենսիայում արտագնայ հանդիպում անցկացրեց «Լեւանտեի» հետ եւ խփեց 5 անպատասխան գոլ: Խաղի հաշիւը 35-րդ րոպէին բացեց ուրուգուայցի յարձակուող Լուիս Սուարեսը, այնուհետեւ հեթտրիկի հեղինակ դարձաւ Լիոնել Մեսին: Արժէնթինացի յարձակուողն աչքի ընկաւ 43-րդ, 47-րդ եւ 60-րդ րոպէներին: Խաղի վերջակէտը 88-րդ րոպէին դրեց սպանացի պաշտպան Ժերար Պիկէն: Կատալոնական ակումբը 5-րդ կոլը խփեց թուալին առաւելութիւն ստանալուց յետոյ:

34 միաւոր հաւաքած «Բարսելոնան» 3-ական միաւոր առաջ անցաւ 2-3-րդ տեղերը բաժանող «Սելիլիայից» եւ Մադրիդի «Աթլետիկոյից»:

Չորրորդ տեղում գտնուող Մադրիդի «Ռեալն» ունի 29 միաւոր:

Լիոնել Մեսին 3 կոլ առաջ անցաւ Լուիս Սուարեսից եւ 14 կոլով միանձեայ գլխավորում է Պրիմերայի ումբարկուների ցուցակը:

6 հանդիպումներում Պոգբան խփել է 2 կոլ, կատարել 1 կոլային փոխանցում: